

Keladen na Kewaliilu

Alla la Nii Seniman na ko lahidi

¹ N terice Teyofili, Isa ka baara ni mɔɔ karan menilu ke kebi a la baara damira waati haan a korɔtara ka wa harijeene rɔ lon men na, n ka wo bee sebe n na sebeli folo rɔ ka a lawa i ma.

² Sani a ye korɔta ka wa harijeene rɔ, a ka a la talibidenbailu karan, a ka menilu suwandi. A ka ii karan Alla la Nii Seniman baraka rɔ, ka ii la baara yiraka ii la.

³ A la torɔya korɔ, a bɔra ii jakorɔ gbe rɔ ka ko siyaman ke tele binaani korɔ. A ka a yiraka ii la na siyaman ma ko a kende le. Wo tuma, a tere ye Alla la Mansaya ko folo ii ye.

⁴ Lon do rɔ, ka a teren a ye doonninna ii joon fe, a ka a fo ii ye ko: «Ai kana bo Jerusalemu yan haan n Fa la lahidi ye dafa, n ka men na ko fo ai ye korɔman. Ai ye wo dafa makono so kondɔ yan.

⁵ Yaya ka moilu sun ji rɔ, koni a te men bake butun, ai ri sun Alla la Nii Seniman na.»

Isa korɔtara ka yeke harijeene rɔ

⁶ Ka a teren ii bee ladennin yoro kelen do, talibidenbailu ka Isa majininka ko: «Maari, i ri mansaya lasɛ Isirayelikailu ma sisen wa?»

⁷ A ka ii jabi: «Wo ko ri ke waati men na, N Fa kelen pe le ri se wo lateɛla.

⁸ Koni Alla la Nii Seniman wa jii ai kan, ai ri sebaya soron. Ai ri ke n sereilu ri Jerusalemu, a ni Jude fan bee a ni Samari mara fan bee a ni dunuja duukolo fan bee rɔ.»

⁹ Isa banda wo fɔla tuma mɛn na, a kɔrɔtara ii ɲakɔrɔ ka yeɛ harijeene rɔ. Banda ka a latunun ii ma.

¹⁰ Ka ii ɲa lɔni to sankolo rɔ ka a watɔla ragbɛ, cɛɛ durukigbɛ tii fila nara i kɔrɔ ka ii lɔ ii tɔrɔfɛ.

¹¹ Woilu ka a fɔ ko: «Kalilekailu, nfenna ai lɔni yan ka sankolo ragbɛ? Isa mɛn bɔni ii tɛma yan, ka wa sankolo rɔ, a ri na ikɔ. A wani ɲa mɛn ma ai ɲana, a ri na ikɔ wo ɲa kelen ma.»

Matiyasi bilara Yahudasi nɔ rɔ

¹² Nba, talibidenbailu bɔra Olibiye Koyinkɛ kan ka ii kɔsɛ Jerusalemu. A ni Jerusalemu tɛma ri kilo kelen ɲɔɔn bɔ.

¹³ Ii seni Jerusalemu, ii wara sankaso san ma bon kɔndɔ, ii ye i ɲɔɔn nadɛnna yɔrɔ mɛn na kɔnin. Piyɛri tɛɛ ye, a ni Yuhana, Yakuba, Andere, Filipe, Tomasi, Baritɔlɔmi, Matiyu, Alife dence Yakuba, Simɔn Fabaden a ni Yakuba dence Judasi.

¹⁴ Ii tɛɛ ye ii ladɛnna Alla matara kanma miriya kelen de la. Muso doilu fanan tɛɛ ye ii rɔ, a ni Isa na Mariyamu a ni Isa dɔɔcɛilu.

¹⁵ Nba, lon do rɔ, Piyɛri ka i lɔ a badenmailu tɛma ka kuma. Wo ka mɛnilu tɛɛn ye, woilu ri mɔɔ kɛmɛ ni mɔɔ muwan bɔ.

¹⁶ Piyɛri ka a fɔ ko: «N badenmailu, mɛn sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ ka fara Alla la Nii Sɛniman na, mansa Dawuda ka mɛn fɔ Judasi la ko rɔ (Judasi mɛn ka Isa yiraka a mirabailu la) wo sɛbɛ ka kan ka dafa.

¹⁷ A tɛɛ ye an na dɛkuru le rɔ. An ka baara mɛn sɔrɔn Alla la, a sen tɛɛ ye wo fanan dɔ.»

¹⁸ Nba, Judasi ka wodi men sɔrɔn a la juuya sara ri, a ka wo ta ka duu do san. A bera wo duu kan*, ka a kɔnɔ fara ka a noo bɛɛ bɔ kɛnɛ ma.

¹⁹ Jerusalemukailu bɛɛ kolɔnda wo rɔ tuma men na, ii ka yɔrɔ wo tɔɔ la ii la kan dɔ ko Akɛlidama. Wo kɔrɔ le ko Jeli Duu.

²⁰ Piyɛri ka a fɔ ko: «A sɛbɛni Jaburi rɔ ko: «A la lɔdiya, a dakolon di to.

Mɔɔ si kana don a kɔndɔ.»

«A ni:

«Mɔɔ gbɛrɛ ye a lɔ a nɔ rɔ.»

²¹ «Wo le kosɔn, an ka kan ka mɔɔ kelen suwandi men bilara an kɔ Maari Isa la waati bɛɛ rɔ

²² kɛbi Isa sun waati ji rɔ Yaya bolo haan a kɔrɔtara waati men na ka yɛɛ harijeene rɔ, a bɔra an tɛma lon men na. Mɔɔ wo ye kɛ mɔɔ ri an tɛma men di a sereya ko Maari Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ.»

²³ Wo rɔ, lemeniya jamailu ka mɔɔ fila jɛtɔmɔn. Do tɔɔ ko Yusufu. A tɔ kelen tɔɔ ko Matiyasi. Yusufu wo tɔɔ le fanan ko Barisabasi. Doilu ye a fɔla a ma ko Jusitusu.

²⁴ Ii bɛɛ ladennin ka Alla matara ko: «Maari, ile le ka mɔɔilu bɛɛ sɔnɔmɛ lɔn. I ra men suwandi mɔɔ fila jin dɔ, i ye wo yiraka an na.

²⁵ Wo ye bila Judasi nɔ rɔ ka kɛ talibidenba di ka baara an jɔɔn fɛ, baa Judasi ka baara wo bila, ka wa a sara sɔrɔn men ni a la baara juu sara ka kan.»

²⁶ Ii banda Alla matarala ka kala matɛɛ. Kala ka Matiyasi mira. Wo rɔ, ale lara talibidenba tan ni kelen kan.

* **1:18** Wo kɔrɔ ye ko: A ka julɔ sidi jiriju la a la duusanin wo kan, ka a jɛrɛ dun, ka a jɛrɛ fa. A sɛbɛnin Matiyu kɔndɔ suran 27 kumadiya 3 haan 5

2

Alla la Nii Seniman jiira lemeniya mɔɔilu kan

¹ Pentekoli* lon sera ka ii bɛɛ ladennin tɛrɛn yɔrɔ kelen dɔ.

² Mankan ba do bɔra sankolo rɔ i kɔrɔ, ka kɛ ikɔ fɔɔɔ ba mankan. Lemeniya mɔɔilu siini bon mɛn na, mankan ka bon wo lafa.

³ Ii ka fen do yen, mɛn kɛni ikɔ ta mɛlɛn. A bɔni nɛnkun na, a ka a rafara ka a maa lemeniya mɔɔ kelen kelenna bɛɛ la.

⁴ Alla Nii Seniman jiira ii kan. Ii bɛɛ kumara ii jɛrɛ yɛ kan gbɛrɛ rɔ ikomin Alla Nii Seniman ka ii dɛmɛn kuma la ɲa mɛn ma.

⁵ Wo ka Yahudiya siyaman jiyani tɛrɛn Jerusalem, mɛnilu yɛ Alla ɲɛsilanɲɛbailu ri. Ii bɔni dunuɲa jamana bɛɛ rɔ.

⁶ Ii ka mankan wo mɛn tuma mɛn na, ii siyaman nara ii ladɛn ka kɛ jama ba ri. Ii senɪ yɛ, ii kabannakoyara, ka a masɔrɔn ii kelen kelenna bɛɛ ka ii fa kanilu mɛn woilu da rɔ.

⁷ Ii kabannakoyara kɔsɛbɛ ka a fɔ i ɲɔɔn yɛ kɔ: «Mɛnilu yɛ kumala ɲin, ii bɛɛ tɛ Kalilekailu le ri wa?

⁸ Na ɲuman de an kelen kelenna bɛɛ yɛ an sin-min kan mɛnna?»

⁹ Nba, Paritikailu tɛrɛ yɛ jama wo rɔ, a ni Medikailu, Elamukailu, Mesopotamikailu, Judekailu, Kapadɔsikailu, Pɔntikailu, Asikailu,

¹⁰ Firikikailu, Panfilikailu, Misirankailu a ni Libikailu, mɛnilu siini Sireni fan dɔ. Rɔmukailu fanan tɛrɛ yɛ a rɔ. Doilu tɛrɛ Yahudiyailu le ri.

* **2:1** Pentekoli kɔrɔ Taminkunna Sali a ra tamin tele biloolu, waati wo le rɔ ii ka sumanka damira. Pentekoli kɔrɔ gbɛrɛ a yɛ, a ri fɔ waati mɛn ma Dabundɛɛ.

Doilu tun tɛ Yahudiyailu ri, kɔni ii tun da don Yahudiyailu la dina rɔ.

¹¹ Kɛɛtikailu ni Arabuilu fanan tɛɛ ye jama rɔ ye. Ii bɛɛ ka a fɔ ko: «Alla ra kabannako mɛnilu kɛ, ii ye woilu fɔla an fa wara kanilu rɔ. Nfen kɛni wo rɔ?»

¹² Ii bɛɛ kabannakoyara ka ɲakɛ, fɔɔ ka i ɲɔɔn maɲininka ko: «Wo kɔrɔ ye nfen di?»

¹³ Kɔni doilu ka lemɛniya mɔɔilu mayɛɛ ko ii ra dɔlɔ min kojuuya.

Piyɛri ka mɔɔilu kawandi

¹⁴ Wo le rɔ, Piyɛri ni talibidenba tɔ tan ni kelen ka ii lɔ. Piyɛri ka a kan nabɔ ka a fɔ mɔɔilu yɛ ko: «Ai Yahudiyailu a ni mɔɔ tɔ mɛnilu ye Jerusalemu yan bi, ai ye ɲin lɔn ka ai tolo malɔ n kan na.

¹⁵ Ai ra a fɔ ko mɔɔ ɲinilu ra dɔlɔ min ka ii ɲa laminin. Wo tɛ de! Ai ma a yen? Waleha le ten, mɔɔ ti se dɔlɔ minna ka ii ɲa laminin.

¹⁶ Kɔni mɛn sɛbɛni Alla la kitabu kɔndɔ Nabi Jowɛli bolo, wo le ra dafa ai ɲana bi. A fɔra ko:

¹⁷ «Alla ka a fɔ ko: laban tuma na, n di n Nii Sɛniman lajii adamadenilu bɛɛ kan.

Ai dɛncɛilu ni ai denmusoilu ri Alla la kuma lase mɔɔilu ma.

Ai la kanbarenilu ri koyenna ikomin sibo.

N di sibo la ai la mɔɔbakɔrɔilu ɲa ma.

¹⁸ Wo tuma, n di n Nii Sɛniman lajii n na ɲɔnilu kan, cɛman ni musoman.

Ii ri n na kela lase mɔɔilu ma.

¹⁹ N di kabannakoilu kɛ sankolo rɔ, ka tɔɔmasereilu kɛ duukolo kan. Woilu ri kɛ ikɔ jeli, a ni ta ni a sisiba.

²⁰ Tele ri fin ka kɛ dibi ri. Karo ri wulen ikɔ jeli,

yani Allabatala la lon ba ni se.

Wo ri ke lon ba ri, men makabani.

²¹ Wo tuma, menilu wa Allabatala kili demen kanma, woilu bee ri kisi.»»

²² «Isirayeli ceilu, ai tolo malɔ kuma jin di. Alla le ka Isa Nasaretika kelaya. Alla ra wo yiraka ai ri kabannakoilu ni ko masilannilu ni toomasereilu ke a ka menilu ke ai tema ikomin ai jere ka lon ja men ma.

²³ A donda ai bolo. Alla ka a lon ka a la ko late. Siya gberɛ moilu ka ai demen ka a gbongbon jiri kan ka a faa.

²⁴ A faani ko, Alla ka a lawuli ka a hɔɔya saya tɔɔya ba ma. Fanka men ye saya la, wo ma se Isa marala.

²⁵ Nba, mansa Dawuda ka sebeli do ke Isa la ko ro kitabu kondɔ ko:

«N ka Allabatala yen n je tuma bee ro.

A ye n bolokininma.

Wo ro, n te jilanjilanna n na kandanin.

²⁶ Wo le koson, n jusu sewani kosebe!

N kan ye sewakan de ri.

N faribanku, a toni kendeɔya ro ka a la jiiya la a ro.

²⁷ Baa, i ti son n nii ye to saya dibi ro.

I ti son i la Moɔ seniman su ye men kaburu ro ka toli.

²⁸ Sila menilu ye benna jenemaya jere jere ma, i ra woilu yiraka n na.

I ri n nawasa sewala i jakoro.»»

²⁹ Piyeri ka a fo ko: «N badenmailu, n di a fo ai ye ko an benba Dawuda ra sa. Sika te wo ro: a su donda. Hali bi a kaburu ye yan.

³⁰ Ka a masoron Dawuda tere nabi le ri, a ka a lon ko Alla ka lahidi ta ka a kali a ye ko a ri Dawuda bonsen do lasii a la mansaya siifen do a ko.

³¹ Alla tun di mɛn kɛ sini nato, Dawuda ka wo yen. Wo rɔ, a kumara Mɔɔ Nenematɔmɔnin lawuli ka bɔ saya rɔ ko kan. A ka a fɔ ko a ma to saya dibi rɔ; a su ma mɛn kaburu rɔ ka toli.

³² «Alla ka Isa wo le lawuli ka a bɔ saya rɔ. Andeilu bɛɛ ye sereya le ri.

³³ Alla ka a kɔrɔta ka wa a sii a bolokininma. A ka Alla la Nii Seniman sɔrɔn a fa Alla bolo, mɛn lahidi tani tɛɛ. Isa ka wo lana an ma. Ai ka mɛn yen bi, a ni ai ka mɛn mɛn, Alla la Nii Seniman de ka wo kɛ.

³⁴ Nba, Dawuda ma kɔrɔta ka wa sankolo rɔ, kɔni ale ka a fɔ kitabu rɔ ko:

Maari Alla ka a fɔ n na Maari yɛ ko:

I sii n bolokininma,

³⁵ haan n ye i juuilu bilala i sen kɔrɔ.

³⁶ «Ai, Isirayɛlika bɛɛ ka kan ka lɔn ka a lala ja mɛn ma ko Isa mɛn ii ka gbɔngbɔn jiri kan, Alla ra kɛ Maari ri a ni Mɔɔ Nenematɔmɔnin.»

³⁷ Ii ka wo mɛn tuma mɛn na, kuma wo donda ii jusu rɔ kɔɛbɛ. Ii ka a fɔ Piyɛri ni talibidenba tɔilu yɛ ko: «An badenmailu, an ye nfen de kɛla sisen?»

³⁸ Piyɛri ka ii jabi: «Ai bɛɛ ye tubi ka na Alla ma ka sun ji rɔ Isa Nenematɔmɔnin tɔɔ rɔ, wo rɔ, ai la kojuu ri makoto. Wo wa kɛ, Alla ri a la Nii Seniman di ai ma.

³⁹ Alla ra Alla la Nii Seniman jin lahidi ta ai ni ai denilu yɛ, a ni mɛnilu ye fɔɔ yɔrɔ jan. An na Maari Alla ri mɛnilu kili, wo lahidi tani woilu bɛɛ yɛ.»

⁴⁰ Piyɛri ka kuma siyaman la wo kan, ka ii kawandi. A ka ii lali kɔɛbɛ ko: «Bi mɔɔilu juuman. Ai ye ai jɛɛ kisi ii ma!»

⁴¹ Mɛnilu sɔnda a la kuma ma, woilu sunda ji rɔ. Mɔɔ waa sawa jaɔn lara lemɛniya jamailu kan wo lon.

⁴² Ii tunadiyani tere ye ii tolo malola talibidenbailu la karankan na, ka i jɔɔn naden badenmaya rɔ, ka dɔnnin ke i jɔɔn fe, ka Alla matara.

Lemeniya mɔɔilu la duɔɔnya

⁴³ Talibidenbailu tere ye kabannako siyaman ni tɔmasere siyaman kɛla. Mɔɔilu bɛɛ silanni tere wo rɔ.

⁴⁴ Lemeniya mɔɔilu bɛɛ bɛnni tere. Mɔɔ si ma sɔn ka a bolofenilu ke a kelen ta ri.

⁴⁵ Wo rɔ, ii tere ye ii la duuilu ni ii bolofenilu sanna, ka wo wodi di dɛɛbatɔ menilu ye ii tema ma.

⁴⁶ Lon lon, ii tora ii ladenna Allabatobonba jin kɔndɔ. Ii la miriya tere ye ikomin mɔɔ kelen ta. Ii tere ye buru latalanna ii jɔɔnna ii la bonilu la. Ii ka dɔnnin ke, ka i jɔɔn sɔ kɔɛbɛ. Ii ka wo bɛɛ ke jusu lasewa ba a ni jusu lagbɛ rɔ.

⁴⁷ Ii tere ye Alla tandola waati bɛɛ. Ii diyara so kɔndɔ mɔɔilu bɛɛ ye. Lon lon, Allabatata tere ye mɔɔilu kisila ka woilu la lemeniya mɔɔilu la dɛkuru kan.

3

Piyɛri ka nambara do lawuli

¹ Lon do rɔ, Piyɛri ni Yuhana watɔla tere ye Allabatobonba kɔndɔ Alla tara diya wura tele waati,

² ii bɛnda nambara do la. Wo natɔ mɔɔilu bolo. Kɛbi a sɔrɔnda, a tun ma a taama fɔlɔ. Lon lon, mɔɔilu ri a lasii Allabatobonba don da la, bon don da mɛn tɔ ko Bon Da Numa. A wa lasii ye, a ri mɔɔilu matara, menilu ye donna Allabatobonba jin kɔndɔ kɔnin.

³ A ka Piyeri ni Yuhana dontola yen Allabatobonba jin kəndɔ tuma mən na, a ka ii matara wodi la.

⁴ Ii fila ka ii ja lɔ a rɔ. Piyeri ka a fɔ a ye ko: «Andeilu ragbe!»

⁵ Cɛɛ wo ka a ja lɔ ii rɔ. A ye a kəndɔ ko woilu kɛtɔ fen do le dila a ma.

⁶ Piyeri ka a fɔ ko: «Wodi si tɛ n bolo. Kɔni mən ye n bolo, n di wo di i ma. Nasaretika Isa Nenematəmənin tɔɔ rɔ, i wuli i ye taama.»

⁷ Piyeri ka nambara mira a bolokininma ka a dɛmən a lawulila. A sen ni a wolokɛkuduilu ka fanka sərən i kərɔ.

⁸ A ka a gban ka a lɔ a sen kun na ka a taamataama. A donda Allabatobonba jin kəndɔ Piyeri ni Yuhana kɔfɛ ten. A tɛrɛ ye mataamala ka a gban ka Alla mato.

⁹ Mɔɔ bɛɛ ka a taamatola yen Alla matola.

¹⁰ Mɔɔilu janɔ tɛrɛ ye a ma ko nambara mən siini tɛrɛ tarali kanma Allabatobonba Don Da Numa la, wo le ye jin di. Ko mən da kɛ a ye, wo ka ii bɛɛ kabannakoya ka ii kəndafili.

Piyeri ka mɔɔilu kawandi Allabatobonba kəndɔ

¹¹ Nba, ka cɛɛ wo fasani to Piyeri ni Yuhana ma, mɔɔilu bɛɛ kabannakoyara ka ibori ka na ii ma. Ii lɔni yɔrɔ mən, wo tɔɔ ko mansa Sulemani la bolon.

¹² Piyeri ka mɔɔilu ladɛnnin yen tuma mən na, a ka a fɔ ii ye ko: «Isirayɛlikailu, nfenna ai kaban-nakoyani ko jin ma? Ai ja lɔni andeilu rɔ nfenna? A ye di? Ai ye ai mirila ko cɛɛ jin ye a taamala an jɛrɛ sebaya le bolo wa, wala an na Alla jɛsilanjɛ baraka le rɔ wa?

13 Eɛn de! Alla nɔ le, Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ni an benbailu bɛɛ Maari Alla kɔnin. Wo ra ko ba ɲin kɛ ka a la baaraden Isa gbiliya. Ai ka Isa don faama Pilate bolo ka a faa, ka ai ban Isa rɔ Pilate ɲana. Wo ka a kiti ko a ri a bila, kɔni ai ma sɔn.

14 Isa tɛɛ Mɔɔ sɛniman ni mɔɔ telenni de ri. Kɔni ai ka ai ban a rɔ. Ai ka Pilate madiya ko a ye mɔɔ gbɛɛ bila ai yɛ, mɛn tɛɛ ye mɔɔfaala ri.

15 Mɛn ye ɲenemaya dila, ai ka wo faa. Kɔni Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. An ye wo sereya le ri.

16 Ai ɲa ye nambara ɲin na. Ai bɛɛ ka a lɔn. Ale ra fanka sɔrɔn a la lemɛniya kɔsɔn Isa ma. Ai bɛɛ ye a yenna ko a ra kɛndɛya le fewu a la lemɛniya fɛ.

17 «Nba, n badenmailu, ai ka ko le kɛ Isa la, ai ma a lɔn ai ye mɛn kɛ kan, ai ni ai la ɲɛmɔɔilu.

18 Kɔni Alla ka a la kuma le dafa wo ɲa ma, a la nabiilu bɛɛ tun ka kuma mɛn fɔ, ko a la Mɔɔ Nenematɔmɔnin ri tɔrɔ.

19 Wo rɔ, ai ye tubi ka na Alla ma, sa ai la kojuuilu ri bɔ ai kun ma ka ban.

20 Wo wa kɛ, Allabatala ri ai lafɔɲɔ ka a la Mɔɔ Nenematɔmɔnin nana, mɛn suwandinin ai ye kɛbi waati jan. Wo le ye Isa ri.

21 Kɔni Isa ri to harijeene rɔ fɔlɔ, fɔ fen bɛɛ wa yɛleman ka kuraya tuma mɛn. Nabijuma sɛnimanilu ka kuraya ko wo fɔ ka fara Alla la kɛbi waati jan.

22 Nabi Musa ka a fɔ ko: «Maari Alla, mɛn ye ai fɛ, wo ri nabi gbɛɛ di ai ma ka bɔ ai badenmailu tɛma, ikɔ a ka n kelaya ɲa mɛn ma. Wo wa fen fen fɔ ai yɛ, ai ye wo bɛɛ mira.

23 Ni mɛnilu ma nabi wo kan mira, woilu bɛɛ ri labɔ Alla la mɔɔilu tɛma ka halaki fewu.»

²⁴ «Nba, nabi bεε kumara waati jin de kan. Ka a damira Nabi Samuyeli ma, nabiilu bεε ka ko jinilu lalɔnni.

²⁵ Ii ye denceilu le ri men boni nabiilu la. Alla ka teriya men sidi an benbailu ye, wo fanan ye ai ta ri. A ka a fɔ Iburahima ye ko: «Siya bεε ri baraka sɔɔn n bolo i bɔnsɔnilu fε.»

²⁶ Wo rɔ, Alla ka a la baarden nawuli ka a lana aile fɔlɔ ma, sa a ri jumaya kε ai ye ka ai kelen kelenna bεε bɔ ai la sila juu rɔ.»

4

Piyeri ni Yuhana la Kiti Ko

¹ Nba, ka a tɛren Piyeri ni Yuhana ye kumala mɔɔilu ye fɔlɔ, Alla la sarakalaselailu ni Allabatobonba kandaninnailu kuntii ni Sadusiilu* madonda.

² Ii mɔnɛra, baa Piyeri ni Yuhana ye mɔɔilu karanna ko Isa ra wuli ka bɔ saya rɔ, ko wo ra a yiraka ko adamaden di wuli ka a bɔ saya rɔ fewu.

³ Ii ka Piyeri ni Yuhana mira. Ikomin su tun da ko: ii ka ii bila kaso la fɔɔ wo duusa gbε.

⁴ Kɔni mɛnilu tun ka ii tolo malɔ Piyeri ni Yuhana kan na, woilu siyaman lara Isa la, ka kafu lemeniya jamailu ma. Wo rɔ, lemeniya jamailu kɛra mɔɔ waa loolu jinɔn di.

⁵ Wo duusa gbɛni, Yahudiya kuntiilu a ni mɔɔbakɔrɔilu a ni sariya karanmɔɔilu, wo bεε ka ii ladeɛ Jerusalemu.

⁶ Anasi, sarakalase la kuntiiba jɛrɛ tɛrɛ ye, a ni a birance Kayifasi ni a badenmailu Yuhana ni

* **4:1** *Sadusiilu* Yahudiya dɛkuru le ten, fanka ye ii la dɛkuru le bolo jamana rɔ. Ii ma la lawulili ko la ka bɔ saya rɔ.

Alɛsandire a ni a tɔilu bɛɛ mɛn ye sarakalasela kuntiiba la denbaya rɔ.

⁷ Ii ka Piyɛri ni Yuhana lana ka ii lalɔ jama bɛɛ ɲana, ka ii maɲininka ko: «Ai sera ko ɲin kɛla fanka su ɲuman de la wala yon de tɔɔ rɔ?»

⁸ Piyɛri jusu fani tɛɛ Alla la Nii Sɛniman na, ka ii jabi: «Yahudiya kuntii ni mɔɔbakɔrɔilu,

⁹ koɲuma mɛn kɛni nambara yɛ, ai ye an maɲininkala wo le ma wa? A kɛndɛyara ɲa mɛn ma, ai ye wo fɛsɛfɛsɛ ko le rɔ wa?

¹⁰ Nba, ai ni Isirayɛlikailu bɛɛ ye a lɔn ko nambara ɲin lɔni ai ɲana yan, a ra lakɛndɛya Nasarɛtika Isa ɲɛnematɔmɔnin fanka rɔ, ai ka mɛn gbɔngbɔn jiri kan ka a faa. Kɔni Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

¹¹ Ale le:

Bon lɔlailu ka ii ban kabakurun mɛn dɔ,
wo le ra kɛ bon jusii kabakurun di.
Isa le ye kabakurun wo ri.

¹² Mɔɔ si ti se mɔɔ kisila fo Isa kelen pe, ka a masɔrɔn Alla ma tɔɔ gbɛɛ si fɔ adamadenilu yɛ dunuɲa rɔ yan, an di kisi mɛn fɛ.»

¹³ Laden mɔɔilu ka a yen ko Piyɛri ni Yuhana jusulatɛni. Ii kabannakoyara wo rɔ, ka a masɔrɔn ii ka a lɔn ko mɔɔ fila wo ye mɔɔ gbansan de ri, ii ma karan bakɛ. Ii ka a ɲayen wo rɔ ko Piyɛri ni Yuhana mɛnda Isa bolo.

¹⁴ Ii ma se Piyɛri ni Yuhana sɔsɔla, baa ii ka nambara cɛɛ lɔni yen ii da tɔrɔfɛ, mɛn kɛndɛyani tɛɛ fewu.

¹⁵ Wo rɔ, kititɛɛ dɛkuru wo ka Piyɛri ni Yuhana labɔ kɛnɛ ma, ka ban ka i ɲɔɔn yen.

¹⁶ Ii ka a fɔ ko: «An ye nfen kɛ mɔɔ ɲinilu la? Nba, Jerusale mukailu bɛɛ ye kabannako ɲin kalama, mɛn kɛni ii bolo ɲin. An ti se ka a fɔ ko kabannako wo ma kɛ.

¹⁷ Kɔni an ye an jaseremala ii ye ko ii kana Isa tɔɔ fɔ mɔɔ si ye butun, sa ko ɲin kana jɛnsɛn jamana fan bɛɛ rɔ.»

¹⁸ Wo rɔ, ii ka Piyɛri ni Yuhana kili ka a fɔ ii ye ka a magbɛɛya ko ii kana Isa tɔɔ fɔ mɔɔ si ye wala mɔɔ si karan tɔɔ wo la fanan.

¹⁹ Piyɛri ni Yuhana ka ii jabi: «A ye di? Ni mɔɔ ka i ban Alla rɔ ka sɔn ai rɔ, wo ri bɛn wa? Ai ye wo kititɛɛ.

²⁰ Kɔni an ti se ka an makun. An ka mɛn yen Isa la a ni an ka mɛn mɛn a la, fo an ye wo bɛɛ lase mɔɔilu ma.»

²¹ Mɔɔbakɔrɔilu ka ii jaserema la Piyɛri ni Yuhana ye ikɔ ka a magbɛɛya kɔsɛɛ, ka ban ka ii bila. Baa ii ma fɛrɛ sɔrɔn ka jahadi la Piyɛri ni Yuhana kan ka a masɔrɔn so kɔndɔ mɔɔilu, wo bɛɛ tɛrɛ ye Alla tandola kabannako wo la.

²² Nba, cɛɛ mɛn nakɛndɛya kɛra ko ba ri ɲin, wo sɔrɔn tun da san binaanin ni kɔ bɔ.

Lɛmɛniya mɔɔilu ka Alla tara

²³ Piyɛri ni Yuhana bila mɛn kɛni, ii wara ii la mɔɔilu tɛrɛn. Alla la sarakalasela kuntii ni mɔɔbakɔrɔilu ka ko mɛnilu fɔ ii ye, ii ka wo bɛɛ lase lɛmɛniya jamailu ma.

²⁴ Lɛmɛniya mɔɔilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii ka ii ladɛn ka Alla matara. Ii ka a fɔ ko: «Maari, ile le ka sankolo dan, a ni duukolo ni kɔɔji ni ii rake fenilu bɛɛ.

²⁵ I la Nii Sɛniman ka kuma don an benba Dawuda da rɔ, i la baaraden kɔnin. A ka a fɔ ko:

Siyailu jamanni nfenna?

Jamana mɔɔilu ye janfa donna Maari ma nfenna?
Wo ri kɛ fuu ri!

²⁶ Dunuja mansailu ka ii raɓɛn kɛkɛ kanma.

Ii ka ii laɗɛn ka wuli Maari Alla ni a la Mɔɔ
Nenematɔmɔnin kanma.

²⁷ «Nba tɔɔa le wo ri fewu, mansa Herodi ni
Ponse Pilate ka ii laɗɛn so kɔndɔ yan, a ni siya
tɔilu, a ni Isirayelikailu. Ii ka ii laɗɛn ka wuli i la
baaraden sɛniman Isa kanma, i ka mɛn suwandi.

²⁸ Wo le rɔ, mɛn natɛɛni tɛrɛ i sawo ni i fanka la
kɛbi kɔrɔman, ii ka ii laɗɛn ka wo bɛɛ kɛ.

²⁹ Nba, Maari, i tolo malɔ ii jaseremalakan na
sisen. I ye jusulatɛɛ di an ma, i la jɔnilu kɔnin, sa
an kana silan i la kuma lase rɔ mɔɔilu ma,

³⁰ waati kelenna, i ye i la sebaya yiraka mɔɔilu
la ka jankarɔoilu lakɛndɛya, ka tɔɔmasereilu ni
kabannakoilu kɛ i la baaraden sɛniman Isa tɔɔ rɔ.»

³¹ Ii ban mɛn kɛni Alla matarala, ii la laɗɛn yɔrɔ
wo yɛrɛyɛrɛra. Ii bɛɛ jusu fara Alla la Nii Sɛniman
na. Wo lon kelen, ii ka Alla la kuma lase damira
mɔɔilu ma jusulatɛɛ rɔ.

Lemɛniya mɔɔilu bolofenilu

³² Lemɛniya mɔɔilu bɛɛ bɛnni tɛrɛ ko kelen ma.
Ii jusu fanan tɛrɛ kelen de ri. Wo rɔ, mɔɔ si tun tɛ a
bolofenilu kɛla a kelen ta ri. Ii tɛrɛ ye ii bolofenilu
bɛɛ rataala ii ni i jɔɔn tɛ.

³³ Talibidenbailu tɛrɛ ye sereya kɛla sebaya ba
la, ka a fɔ mɔɔilu yɛ ko Maari Isa ra wuli ka bɔ saya
rɔ. Alla la jumaya ba tɛrɛ ye lemɛniya mɔɔilu bɛɛ
ka a fɔ kosɛbɛ.

³⁴ Mɔɔ si deŋeni tun tɛ ii rɔ, baa mɛnilu kɛra duu tii ni bon tii ri, woilu tɛɛ ye duu ni bon sanna kelen kelen

³⁵ ka na wodi wo di talibidenbailu ma. Karandenilu tɛɛ ye wodi wo rafarala lemɛniya mɔɔilu tɛ ka bɛn woilu kelen kelenna bɛɛ mako ja ma.

³⁶ Nba, cɛɛ do tɛɛ ye, mɛn tɔɔ ko Yusufu. Lebi bɔnsɔn do le tɛɛ a ri ka bɔ Sipere. Talibidenbailu ka a tɔɔ la ko Barinabasi, mɛn kɔrɔ ye ko dence mɛn ye mɔɔ sɛɛbɛ donna.

³⁷ Duu tɛɛ ye a bolo. A ka wo san ka na a wodi di talibidenbailu ma.

5

Ananiyasi ni Safira ka ko mɛn kɛ

¹ Nba, cɛɛ do mɛn tɔɔ ko Ananiyasi a ni a muso mɛn tɔɔ ko Safira fanan ka ii la duu do majira.

² Kɔni Ananiyasi ka wodi fan kelen bɔ a la ka a kɛ a ta ri. A muso ye wo kalama. A tɔ fan kelen, Ananiyasi nara wo di talibidenbailu ma.

³ A seni ye, Piyɛri ka a fɔ a ye ko: «Ananiyasi, nfenna i sɔnda Setana ye don i jusu rɔ, ka Alla la Nii Sɛniman janfa ka i la duu sankɔ fan kelen kansɔnya a ma?

⁴ Duu wo tun ma san tuma mɛn na fɔlɔ, a tun tɛ i ta le ri wa? I ka a majira tuma mɛn na, a wodi bɛɛ tun tɛ i ta le ri fanan? Nfenna i ka i miri kojuu jin ma ka a kɛ? I ma wuya fɔ mɔɔilu ye fɔ Alla.»

⁵ Ananiyasi ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, a bera duu ma ka sa. Silan ba ka wo lamɛnbailu bɛɛ mira.

⁶ Kanberenilu nara ka Ananiyasi su kasanke, ka a ta ka wa a su don.

⁷ A mɛnda waati sawa taminnin kɔ, Ananiyasi muso donda bon na. Mɛn kɛni a cɛɛ la, a tun ma wo lɔn fɔlɔ.

⁸ Piyɛri ka a fɔ a yɛ ko: «A ye di? I ni i cɛɛ ka ai la duu san wodi mɛn na, wo le ɲin di wa?» Safira ka a fɔ ko: «Ɔɔn, ale le wo ri jɔ.»

⁹ Piyɛri ka a jabi: «Nfenna ai fila bɛnda ka Maari Alla la Nii Sɛniman kɔrɔbɔ? I ɲa lɔ! I cɛɛ su donnailu lɔni da la. Ii natɔ i fanan su tala.»

¹⁰ Safira bera duu ma Piyɛri sɛn kɔrɔ i kɔrɔ ka sa. Kanberenilu donda bon na ka a sani tɛrɛn. Ii ka a su ta ka wa a su don a cɛɛ dafɛ.

¹¹ Silan ba ka lemɛniya jama bɛɛ mira, a ni wo lamɛnbailu bɛɛ.

Talibidenilu ka mɔɔ siyaman nakɛndɛya

¹² Kabannako ni tɔɔmasere siyaman tɛrɛ ye kɛla mɔɔilu tɛma talibidenbailu bolo. Lemɛniya mɔɔilu bɛɛ tɛrɛ ye i ɲɔɔn nadɛnna mansa Sulemani la bolon na.

¹³ Kɔni mɔɔ tɔilu ma susu ii madon ladɛn dɔ. Hali wo, ii tɛrɛ ye lemɛniya mɔɔilu tɔɔɲuma fɔla kɔsɛbɛ.

¹⁴ Mɔɔ siyaman lemɛniyara Maari ma ka don dɛkuru wo rɔ, cɛɛ ni musoilu.

¹⁵ Mɔɔilu ka ii la jankarɔtoilu madonni ka ii lala lafenilu ni dɛbɛilu kan sila da la, sa Piyɛri wa kɛ taminna tuma mɛn na, a jiya ri la ii kan ka ii lakɛndɛya.

¹⁶ Mɔɔ siyaman ba fanan bɔra Jerusalemu laminin soilu la ka na. Ii nara jankarɔtoilu ni jinatɔ mɔɔilu ri; woilu bɛɛ lakɛndɛyara.

Yahudiya kuntiilu ka talibidenbailu tɔrɔ

¹⁷ Wo tuma, sarakalasela kuntiiba ni a fɛ mɔɔ bɛɛ, Sadusiilu la dɛkuru kɔnin, woilu

wulira talibidenbailu kanma ka a masərən ii la bənsəkəlontəya fə.

¹⁸ Ii ka talibidenbailu mira ka ii bila kaso la mɔɔ bɛɛ ɲana.

¹⁹ Kɔni su rɔ, Alla la mɛɛka nara kaso bonda laka ka ii labɔ. A ka a fɔ ii yɛ ko:

²⁰ «Ai ye wa Allabatobonba jin kɔndɔ, ka ai lɔ ka ɲenemaya kura ɲin ko bɛɛ lase mɔɔilu ma.»

²¹ Ii ka mɛɛka kan mira. Kɛnɛ bɔra tuma mɛn na, ii wara Allabatobonba jin kɔndɔ ka mɔɔilu karan.

Alla la sarakalasela kuntiiba ni a la fɛ mɔɔilu ka Isirayɛlikailu la ɲɛmɔɔilu bɛɛ kili ko kititɛɛ dɛkuru ye ii ladɛn. Ii ka kɛɛdenilu lawa kaso bon na ko ii ye na talibidenbailu ri.

²² Kɛɛkɛdenilu se mɛn kɛni kaso bon na, ii ma ii tɛrɛn ye. Wo rɔ, ii ka ii kɔsɛ ka dantɛɛli kɛ.

²³ Ii ka a fɔ ko: «An seni kaso bon na, an ka a da tuunin tɛrɛn. A sɔɔni kɔɲuma. An ka kɛɛden doilu lɔni tɛrɛn da la fanan, ii ye a kɔnɔgbɛnna. Kɔni an ka da laka tuma mɛn na, an ma mɔɔ si yɛn kaso bon kɔndɔ.»

²⁴ Allabatobonba kandaninnailu kuntii ni Alla la sarakalasela kuntiilu ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, ii kɔndaɟilira ka ii ɲɛrɛ mɔɲininka ko: «Nfɛn kɛni ye?»

²⁵ Wo tuma, do nara ka a fɔ ii yɛ ko: «Ai ka mɔɔ mɛnilu bila kaso la, woilu lɔni Allabatobonba jin kɔndɔ sisen. Ii ye mɔɔilu karanna.»

²⁶ Wo rɔ, Allabatobonba kandaninnailu kuntii ka a la mɔɔilu ta ka wa talibidenbailu kɔ. Ii nara ii ri. Kɔni wo ma kɛ fanka la, ka a masərən kuntii wo ni a la mɔɔilu silanda ko jama kana wuli ii kanma ka ii mabon kaba la.

²⁷ Ii nara talibidenbailu ri ka ii lalo kititee dekurru jakoro. Alla la sarakalasela kuntiiba ka a fo ii ye ko:

²⁸ «An ma a fo ai ye ka a magbeleya ko ai kana karan si ke wo too ro butun wa? Koni ai ra ai la karan nase Jerusalemukailu bee ma! Ai ye a fe ka a fo le ko andeilu le ka Isa faa.»

²⁹ Piyeri ni talibidenba toilu ka ii jabi: «An ka kan ka Alla kumakan gbiliya ka tamin moilu ta la.

³⁰ An benbailu Maari Alla ka Isa lawuli ka a bo saya ro, ai ka men gbongbon jiri kan ka a faa.

³¹ Alla ka a gbiliya ka a korota fo a bolokinin na, ka a ke Mansa ni Kisiba ri, sani Alla ye fere di Isirayelikailu ma waati mena ka a kose ka tubi a ni ii ri makotoli saron ii julumun na.

³² Andeilu le kera ko woilu bee sereilu ri. Alla ka a la Nii Seniman men di a kan mirabailu ma, wo fanan ye wo sere le ri.»

³³ Moobailu ka kuma wo men tuma men na, ii monera kojuuya. A loo tere ye ii la ka ii faa.

³⁴ Koni Farisi cee do, men too ko Kamaliyeli, wulira ka i lo kititee dekurru jakoro. Sariya karanmo do le tere a ri men mo bee ye a toonuma fola. A ka a fo ii ye ko ii ye ii labo kene ma dooni folo.

³⁵ Ii labo men keni, Kamaliyeli ka a fo moobailu ye ko: «Isirayelikailu, ai ye a fe ka ko men ke mo jinilu la, ai ye ai miri wo ma folo kosebe,

³⁶ baa waati taminni, cee do wulira, men too ko Tedasi. Ale ka a fo ko a ye jemoo ba le ri. Wo ro, mo keme naanin joon bilara a ko. Koni moilu ka Tedasi faa tuma men na, a la moilu bee jensenda. A la ko ma ke foyi ri wo ko.

³⁷ Tedasi taminni ko, dogbere fanan wulira, men too ko Judasi. Ale bora Kalile ka na too sebe waati.

Yahudasi ka mɔɔ siyaman masəmən ka ii bila a kɔ. Kɔni mɔɔilu ka a faa tuma mən na, a la mɔɔilu bɛɛ jɛnsɛnda fanan.

³⁸ Wo le rɔ, n ye ai lalila sisen ko ai ye ai mabɔ mɔɔ jɛnilu la. Ai ye ii bila, sa ii ri wa. Ii ye mən kan, ni wo bɔni adamaden miriya rɔ, a ri tiɲan a jɛɛ ma.

³⁹ Kɔni ni wo ko bɔra Alla jɛɛ le rɔ, ai ti se ii la muumɛ. Ai tɛ foyi kɛ fo ka ai jɛɛ bila Alla la ten fuu.»

Nba, Kamaliyɛli ka mən fɔ, mɔɔbailu sɔnda wo ma.

⁴⁰ Ii ka talibidenbailu kili ka ii gbasi gbɛɲɛ la. Ii ka a fɔ ii yɛ ka a magbɛɲɛ ko ii kana Isa tɔɔ fɔ mɔɔ si yɛ butun. Wo rɔ, ii ka ii bila ko ii ye wa.

⁴¹ Wo rɔ talibidenilu bɔra kititɛɛ dɛkuru la ladɛn dɔ. Ii sɛwara kɔsɛbɛ, ka a masərən Alla ra ii jate mɔɔilu ri, mɛnilu ri lafɛya Isa kɔsɛn.

⁴² Lon lon ii ma boloka mɔɔilu karanna Allabato-bonba jin kɛndɔ a ni mɔɔilu wara, ka kibaro juma lase woilu ma ko Isa le Mɔɔ Nɛnematəmənɛn di.

6

Mɔɔ wərɛnwula suwandira ka talibidenbailu dɛmɛn

¹ Nba, Isa la karandenilu tɛɛ ye siyayala tuma mən na, lon do rɔ, Yahudiyailu mɛnilu fa wara kan tɛɛ ye Kirɛkikan di, woilu ka ii makasi Yahudiyailu kan mɛnilu fa wara kan tɛɛ ye Heburukan di. Ii ka a fɔ ko ii la cɛsamusoilu tɛ suman sərɔnna suman datalannailu bolo ikomin Heburuilu la cɛsamusoilu ye a sərɔnna ja mən ma.

² Keladen tan ni fila ka wo mən tuma mən na, ii ka karandenilu bɛɛ kili ka a fɔ ii yɛ ko: «Andeilu

kana Alla la kuma lase boloka, ka an na baara ke suman datalan dərən di. Wo tɛ bɛn.

³ An badenmailu, ai ye cɛɛ mɔɔ wərɔnwula suwandi ai rɔ, mɛnilu ye mɔɔ hankilimailu ri. Woilu ye ke mɔɔ famunninilu ri, mɛnilu jusu fani Alla la Nii Sɛniman na. An di suman datalan baara karifa woilu la.

⁴ Kɔni andeilu ri to Alla tarala ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma. An na baara le wo ri.»

⁵ Wo kuma diyara jama bɛɛ yɛ. Wo rɔ, ii ka Etiyɛn suwandi, wo mɛn lemɛniyani kɔsɛbɛ. A jusu fani Alla la Nii Sɛniman na fanan. Ii ka Filipe fanan suwandi, a ni Porokori ni Nikanɔri ni Timon ni Parimɛnasi ni Nikolasi, mɛn tɛrɛ ye Antiyɔkika ri. Yahudiya tun tɛ a ri, kɔni a tun da don Yahudiya ilu la dina rɔ.

⁶ Ii ka mɔɔ wərɔnwula woilu lana talibidenbailu ma. Talibidenilu ka Alla tara ii yɛ, ka ii bolo la ii kan.

⁷ Alla la kuma tɛrɛ ye jɛnsɛnna fan bɛɛ rɔ. Karanden tɛrɛ ye siyayala bɛrɛbɛrɛ ke Jerusalem. Alla la sarakalasela siyaman fanan donda ka lemɛniya sila ta.

Yahudiya ilu ka Etiyɛn mira

⁸ Alla la jumaya tɛrɛ ye Etiyɛn ka a fɔ kɔsɛbɛ. Alla la sebaya fanan tɛrɛ ye a fɛ. A ka kabannako ba ni tɔɔmasereilu ke mɔɔilu tɛma.

⁹ Kɔni doilu wulira Etiyɛn sɔsɔla. Ii bɛɛ bɔni salibon kelen de la, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Mɔɔ Kanhɔrɔyaninilu la salibon. Wo salibon mɔɔilu bɔni Sirɛni ni Alɛsandiri, a ni Silisi ni Asi jamanailu rɔ.

¹⁰ Kɔni ii tɛrɛ ti se jɔ sɔrɔnna a ma. Alla la Nii Sɛniman de tɛrɛ ye hankilimaya dila a ma kuma wo rɔ.

¹¹ Wo le ka a ke, ii ka mɔɔ doilu kənɔrasu Etiyən kanma. Woilu ka wuya la a la ko: «A ra Nabi Musa ni Alla tanama kuma fɔ. An jere ka wo men fewu.»

¹² Wo rɔ, salibon mɔɔ woilu ka so kəndɔ mɔɔilu ni mɔɔbakərɔilu ni sariya karanmɔɔilu lawuli Etiyən kanma. Ii ka Etiyən mira fanka la ka wa a ri Yahudiya la kititɛɛ dekuru rɔ.

¹³ Ii nara mɔɔ doilu ri, menilu ka wuya la Etiyən na. Ii ka a fɔ ko: «Cɛɛ jin ye yɔrɔ sɛniman jin nafɛyala tuma bɛɛ, ka Nabi Musa la sariya fanan nafɛya.

¹⁴ A ra a fɔ ko Nasarɛtika Isa wo ri Allabatobonba jin te. Ko a ri an na sila yɛɛman, Nabi Musa ka sila mɛn di an benbailu ma. An jere ra kuma wo mɛn a da rɔ.»

¹⁵ Kititɛɛ mɔɔilu ka Etiyən mafɛnɛ. A ɲakərɔla ra ke ikomin mɛleka ɲakərɔla.

7

Etiyən ka mɔɔbailu jabi

¹ Alla la sarakalasela kuntiiba ka a fɔ Etiyən ye ko: «A ye di? Ii ka mɛn fɔ jin di, tɔɲa le wo ri wa?»

² Etiyən ka ii jabi: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n kan na. Ka a tɛrɛn an benba Ibrahima tun ma i sii Haran so kəndɔ waati mɛn na fɔɔ, Alla nɔɔrɔ tii ka a jere yiraka a la Mesopotami jamana rɔ.

³ Alla ka a fɔ a ye ko: «I ye bɔ i wara, ka bɔ i badenmailu tɛma. I ye wa yɔrɔ do rɔ, n kɛtɔ yɔrɔ mɛn yirakala i la.»

⁴ «Wo rɔ, an benba bɔra Kalidekailu la jamana rɔ ka wa i sii Haran. A fa sa mɛn keni, Alla ka a lana yan, ai siini jamana mɛn dɔ bi.

⁵ Alla tun ma yərɔ si di a ma yan ka a kɛ a ta ri, hali yərɔ fitini. Kɔni Alla ka lahidi ta a yɛ ko jamana jin di kɛ a ni a bɔnsɔnilu ta ri. Wo tuma den tun tɛ Iburahima bolo.

⁶ Alla ka a fɔ a yɛ ko: «I bɔnsɔnilu ri kɛ londonilu ri jamana do rɔ. Mɔɔ woilu ri ii bila jɔnya rɔ ka ii tɔrɔ. Ii ri san kɛmɛ naanin kɛ tɔrɔya rɔ yɛ.

⁷ Kɔni n di jahadi la mɔɔ woilu kan, mɛnilu ka ii kɛ jɔnilu ri. Wo kɔ rɔ, i bɔnsɔnilu ri bɔ yɛ ka na nde bato yərɔ jin dɔ yan.»

⁸ Alla ka teriya sidi Iburahima yɛ, ka faaninta kɛ wo tɔmasere ri. Wo rɔ, Iburahima ka Isiyaka sɔrɔn ka a la faaninta kɛ a sɔrɔn tele seyin. Isiyaka ka Yakuba sɔrɔn ka a kɛ ja wo le ma. Yakuba ka an benba tan ni fila sɔrɔn ka woilu fanan kɛ wo ja kelen wo le ma.

⁹ «Yusufu la ko keleya ka a kɔrɔilu mira. Ii ka a mira ka a san mɔɔilu ma. Woilu wara a bila jɔnya rɔ Misiran. Kɔni Alla tora a fɛ,

¹⁰ ka a bɔ a la tɔrɔya bɛɛ rɔ. A ka a lɔ Misiran mansa Ferawuna ja na tuma mɛn na, Alla ka hankili di a ma ka a la ko diya wo yɛ. Ferawuna ka a lasii Misiran jamana kuntiia la, a ni a ka a kɛ a la bon jamɔɔ ri.

¹¹ «Wo tuma, kɔnkɔ ba donda Misiran jamana fan bɛɛ rɔ, a ni Kanaan jamana bɛɛ rɔ. Wo tɔrɔya bonyara kɔsɛbɛ. An benbailu ma se balo sɔrɔnna.

¹² A fɔra Yakuba yɛ tuma mɛn na ko suman yɛ sɔrɔnna Misiran, a ka an benbailu lawa suman ko rɔ. Wo kɛra ii wa ko fɔlɔ ri.

¹³ Ii seni Misiran a sija filana rɔ, Yusufu ka a jɛrɛ yiraka ii la. A badenmailu la ko fɔra mansa Ferawuna yɛ.

¹⁴ Yusufu ka kela lawa a fa ma ko a ye na, a ni a la denbaya bɛɛ. A fa la mɔɔilu bɛɛ ladennin tɛɛ mɔɔ biwɔrɔnwula ni mɔɔ loolu le ri.

¹⁵ Nba, Yakuba ni a la mɔɔilu wara Misiran ɲa wo le ma. A mɛnda ye fo a sara, a ni an benbailu bɛɛ.

¹⁶ Waati taminni kɔ, mɔɔilu wara ii su ri fɔɔ Sikemu. Ii ka ii su don Iburahima la su don diya ye, Iburahima tun da wodi wo bɔ kɔrɔman, a ka mɛn don Hamɔri dencɛilu bolo, a ka a san woilu ma.

¹⁷ «Nba, Alla ka lahidi mɛn ta Iburahima yɛ, wo mafa waati tun da sudunya. An na mɔɔilu tɛɛ ye siyayala Misiran a ɲa jɛɛ jɛɛ ma.

¹⁸ Wo tuma, mansa do siira, mɛn ma foyi lɔn Yusufu la ko rɔ.

¹⁹ Mansa wo ka an na mɔɔilu tɔnɔ bɔ ka an benbailu tɔrɔ kojuuya. A ka ii diyagboya ko ii ye ii den ɲarinilu to ii kɔ kɛnɛ ma kosa ii denilu ri sa.

²⁰ «Nabi Musa sɔrɔnda waati wo le la. Den ɲuma le tɛɛ a ri kɔsɛɛ ka Alla diya fewu! A sɔrɔnda ka karo sawa kɛ lamɔ rɔ a fa wara.

²¹ A sɔrɔnbailu ka a to ii kɔ kɛnɛ ma tuma mɛn na, Ferawuna denmuso ka a yen. Wo le ka a ta ka a lamɔ, ka a kɛ ikomin a jɛɛ den.

²² Wo rɔ, Misirankailu ka Musa karan ii la lɔnnin bɛɛ la. Se ye a yɛ ka kɛwali ba kɛ. A kusan kumala a ɲuma la fanan.

²³ «Musa sɔrɔn ka san binaanin bɔ tuma mɛn na, a ka a miri ko a ri wa bɔ a badenmailu tɔrɔfɛ, Isirayɛlikailu kɔnin.

²⁴ A seni ye, a ka a badenma do yen. Misiranka do ye wo gbasila. Musa wara a badenma dɛmɛn, ka a badenma ta sara cɛɛ wo la ka a faa.

25 A ye Musa kɔndɔ ko a badenmailu ri a payen ko Alla ra ale lɔ ii hɔrɔya la. Kɔni a badenmailu ma wo payen.

26 Wo duusa gbɛ, Musa wara a badenma fila bilani tɛɛ i jɔɔn na. A ka woilu masabarikan kɛ ko: «Badenmailu le tɛ ai ri wa? Nfenna ai bilani tɛɛ i jɔɔn na ten?»

27 «Kɔni mɛn tɛɛ ye a badenma gbasila, wo ka Musa latuntun ka a fɔ a yɛ ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛɛla ri?»

28 A ye di? I ye a fɛ le ka nde faa ikomin i ka Misiranka wo faa ja mɛn ma kunun?»

29 Musa ka wo mɛn tuma mɛn na, a ka ibori ka wa a sii londanya rɔ Madiyana jamana rɔ. A mɛnda ye ka dence fila sɔrɔn.

30 «A ka san binaanin dafa ye tuma mɛn na, mɛɛka do bɔra gbɛ rɔ a ja kɔrɔ. Mɛɛka wo ka a jɛɛ yiraka a la jiri tunin tamɛɛnama rɔ, Sinayi koyinke waa rɔ.

31 Musa ka wo yen ka kabannakoya. A ka a madon a la ka a kɔrɔsi tuma mɛn na, Allabatala kumakan bɔra.

32 A ka a fɔ ko: «Nde le i benbailu Maari Alla ri, Iburahima Maari Alla ni Isiyaka Maari Alla ni Yakuba Maari Alla kɔnin.» Musa silanda ka a yɛɛyɛɛ. A ma susu a ja lɔla a rɔ.

33 «Allabatala ka a fɔ a yɛ ko: «I ye i la sanbara bɔ i sen dɔ, baa i lɔni yɔrɔ mɛn dɔ jin, wo ye yɔrɔ seniman de ri.»

34 Alla ka a fɔ ko: «N na mɔɔilu tɔrɔni ja mɛn ma Misiran, n da wo yen fewu. N da ii kurunkan mɛn fanan. N da jii ka na ii kisi. Na, n di i lasɛ Misiran.»

35 «Nba, Isirayɛlikailu tun ka ii ban Musa mɛn dɔ ko: «Yon ka i kɛ an na kuntii ni an na kititɛɛla ri?»

Kɔni Alla ka ale lawa ka a kɛ ii la kuntii ri, ka ii hɔrɔya. Alla ka a kelaya ɲa wo le ma mɛɛka bolo, mɛn bɔra gbɛ rɔ a ɲakɔrɔ jiri tunin dɔ.

³⁶ Musa ka tɔɔmasereilu ni kabannako bailu kɛ Misiran, ka doilu kɛ Kɔɔji Fararɔbin da la, ka doilu fanan kɛ wula kɔndɔ san binaanin kɔrɔ.

³⁷ «Wo Musa kelen de ka a fɔ Isirayɛlikailu yɛ ko: «Alla ri nabi gbɛrɛ bɔ Isirayɛlikailu tɛma ikomin nde.»

³⁸ Wo Musa kelen de tɛrɛ Isirayɛlikailu bɛɛ ladennin fɛ wula rɔ. A tɛrɛ ye an benbailu fɛ ye, a ni mɛɛka wo, mɛn kumara a fɛ Sinayi koyinkɛ kan. A ka kuma banbali sɔrɔn ka a lase an ma.

³⁹ «Kɔni an benbailu ma sɔn ka a kan mira. Ii ka ii ban a rɔ. Misiran lɔ tɛrɛ ye ii la.

⁴⁰ Ii ka a fɔ Haruna yɛ ko: «Batofen doilu ladan an yɛ, mɛn di a lɔ an ɲɔrɔ ka wa, baa Musa wo, mɛn ka a lɔ an ɲɔrɔ ka bɔ Misiran, an ɲa tɛ a la. Mɛn kɛni a la, an ma wo lɔn.»

⁴¹ Wo rɔ, ii ka batofen do rabɛn waati wo la, ka saraka bɔ a yɛ ka a sɔ. Batofen wo bɔni nisiden na. Ii ka tolon kɛ ka batofen wo bonya, mɛn rabɛnni ii jɛrɛ bolo.

⁴² Kɔni Alla ka a kɔ don ii la ka ii bila. A ka ii to ii jɛrɛ ma, ka ii to loloilu batola, a ni tele ni karo. Ko do sɛbɛni wo rɔ nabiilu la kitabu rɔ. A ka a fɔ ko: «Ai Isirayɛlikailu! Ai ka san binaanin kɛ wula kɔndɔ taamala,

ka kolofenilu kannatɛɛ ka sarakailu bɔ. Kɔni ai ma woilu bɔ nde yɛ.

⁴³ Ai la joo Mɔlɔki siini gba mɛn kɔrɔ, ai ka wo madonni a bato kanma. Ai ka ai la joo Arefan na lolo bisiki le ladan ka wo bato.

Wo le rɔ, n di ai gben kelekorɔbori diya fɔɔ Babilɔni kɔfɛ.»

⁴⁴ Etiyen ka a fɔ ko: «An benbailu tɛɛ ye wula kɔndɔ taamala tuma mɛn na, Alla la teriya tɔmasere daa makɛ faaninbon tɛɛ ye ii bolo. Musa tun ka faaninbon wo ladan ikɔ Alla ka a fɔ a ye ja mɛn ma. Alla ka mɛn yiraka a la, a ka a ladan ka a ni wo ra kanya.

⁴⁵ Daa makɛ faaninbon wo tɛɛ ye an benbailu la denilu bolo ii la waati rɔ. Ii ni Josuwe le ka jamana bɛɛ mira, Alla ka jamana wo mɔɔilu gben ii jɛfɛ. Ii nara daa makɛ faaninbon di jamana rɔ, a mɛnda ye haan an mansa Dawuda tele rɔ.

⁴⁶ Dawuda la ko diyara Alla yɛ. Ale le ka Alla madiya ko a ye a fɛ ka sii diya lɔ Yakuba Maari Alla yɛ.

⁴⁷ Kɔni Dawuda dence mansa Sulemani le ka bon wo lɔ Alla yɛ.

⁴⁸ «Kɔni Alla Korɔtaniba tɛ a siila bon na, mɛn lɔni adamaden bolo. A ye ikomin nabi ka a fɔ ja mɛn:

⁴⁹ «Allabatala ka a fɔ ko: Sankolo le ye n na mansaya siifen di.

Duukolo ye n sen lɔ yɔrɔ le ri.

A ye di? Ai ri bon su juman lɔ nde ye?

N siibon di kɛ yɔrɔ juman?

⁵⁰ Fen jɛnɪlu bɛɛ dannɪ tɛ nde le bolo wa?»

⁵¹ Etiyen ka a fɔ a lamɛnbailu yɛ ko: «Ai mɔɔ kungbelenilu! Ai ye ikɔ Alla lɔnbaliilu! Ai ye ai toloilu magbelɛyala ka ai ban Alla kumakan dɔ. Ai ye Alla la Nii Seniman sɔsɔli waati bɛɛ. Ai ni ai benbailu bɛɛ ka kan.

⁵² Ai benbailu ka nabiilu bɛɛ tɔrɔ. Nabijuma mɛnilu ka Alla la Mɔɔ Suwandini la ko fɔ ii ye, ii ka

woilu faa. Sisen ai ra Mɔɔ Telenni wo janfa ka a faa.

⁵³ Aile ka Alla la sariya sərən mɛɛkailu bolo, kɔni ai ma sən wo mirala.»

Etiyɛn faara ja mɛn ma

⁵⁴ Yahudiyailu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii mɔnɛra. Ii jusu bɔra a ja jɛɛ jɛɛ ma ka a dagbolo cin.

⁵⁵ Kɔni Etiyɛn jusu fani tɛɛ Alla la Nii Sɛniman na. A ka a ja lɔ sankolo rɔ ka Alla la nɔɔrɔ yɛn, ka Isa lɔni yɛn Alla bolokininma.

⁵⁶ A ka a fɔ ko: «A ragbɛ. N da sankolo da lakani yɛn, ka Mɔɔ Dɛncɛ lɔni yɛn Alla bolokininma.»

⁵⁷ Kɔni ii kulera kan ba la, ka ii boloilu dii ii toloilu la. Ii bɛɛ gbidira ka be Etiyɛn kan.

⁵⁸ Ii ka a mira ka a sɔmɔn ka wa a ri so kɔkan, ka a bon damira kabakurun na. Sereya wo ka ii la duruki bɔ ii kanna ka a bila kanberen do sen kɔrɔ, mɛn tɔɔ ko Sawuli.

⁵⁹ Ii ye Etiyɛn bonna kabakurun na tuma mɛn na, a ka tarali kɛ ko: «Maari Isa, n nii ta.»

⁶⁰ Awa a ka i jɔɔnkin ka a kan ba labɔ ko: «Maari, i ye kojuu jin yafa ii ma.» A banni wo fɔla, a sara.

8

¹ Sawuli sɔnda Etiyɛn faa ko ma.

Sawuli ka lemɛniya jama tɔrɔ

Wo lon kelen, mɔɔilu wulira ka lemɛniya jama tɔrɔya kojuuya Jerusalemu. Wo rɔ, lemɛniya mɔɔilu bɛɛ ka ibori ka wa Jude mara ni Samari mara fan bɛɛ rɔ. Talibidenbailu dɔrɔn de ma bɔ Jerusalemu.

² Alla jɛsilanɲɛba doilu ka Etiyɛn su don ka kasi koseɓɛ a la saya ko rɔ.

³ Kɔni Sawuli tɛɛ ye lemeniya jama tɔrɔla kojuya. A tɛɛ ye donna ii la bonilu la ka ii mira, cɛɛ ni musoilu. A tɛɛ ye woilu bɛɛ mirala fanka la ka ii bila kaso la.

Filipe ka Samarikailu kawandi

⁴ Nba, mɛnilu jɛnsɛnda ka bɔ Jerusalem, woilu sera yɔrɔ yɔrɔ rɔ, ii ka kibaro juma lase ye mɔɔilu ma.

⁵ Filipe borini wara Samari so ba la. A ka Mɔɔ Nenematɔmɔnin na ko lase ye mɔɔilu ma.

⁶ Jama ka ii tolo malɔ a la koseɓɛ. Ii ka a la kuma lamɛn ka a la tɔɔmasere kɛni yen,

⁷ baa jinailu kule kan ba bɔra, ka bɔ jinatɔilu siyaman fɛ a bolo. Kɔrɔngbɔyatɔ siyaman ni senkelɛn siyaman nakɛndɛyara fanan.

⁸ Wo kɛra sɛwa ko ba ri so wo mɔɔilu bolo.

⁹ Cɛɛ do tɛɛ ye, mɛn tɔɔ tɛɛ ko Simɔn. A tun da mɛn, Simɔn ye wɔyɛmaya koilu kɛla so kɔndɔ ka Samarikailu bɛɛ kabannakoya. Ale tɛɛ ye a jɛɛ kɛla mɔɔba le ri.

¹⁰ Ka a damira denninilu ma haan mɔɔbailu, bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la koseɓɛ. Ii tɛɛ ye a fɔla a ma ko: «Nin kɔnin ye Alla la sebaya ba jɛɛ le ri.»

¹¹ Nba, Simɔn tɛɛ ye ii makabala a la wɔyɛmaya koilu la kɛbi waati jan. Wo rɔ, ii bɛɛ tɛɛ ye ii tolo malɔla a la koseɓɛ.

¹² Kɔni Filipe ka kibaro juma lase ii ma, mɛn ye Alla la Mansaya ko ni Isa Nenematɔmɔnin tɔɔ la ko rɔ. Ii lara a la kuma la tuma mɛn na, ii sunda ji rɔ, cɛɛ ni musoilu.

¹³ Simōn jere fanan lara kuma wo la ka sun ji rō. A sunni kō rō ji rō, a ma bō Filipe kōfē fewu. Filipe tere ye kabannako ni tōomasere menilu kēla, woilu ka Simōn kabannakoya kosēbē.

¹⁴ Wo tuma, a fōra talibidenbailu yē, mēn tere ye Jerusalemu, ko Samarika doilu ra sōn Alla la kuma rō. Wo rō, ii ka Piyeri ni Yuhana kelaya ko ii ye wa woilu teren ye.

¹⁵ Piyeri ni Yuhana se mēn kēni Samari, ii ka Alla matara lemēniya mōoilu yē, sa ii ri Alla la Nii Seniman sōrōn.

¹⁶ Lemēniya mōo woilu sunda ji rō tere Maari Isa tōo le rō, kōni Alla la Nii Seniman tun ma na ii si ma fōlō.

¹⁷ Piyeri ni Yuhana banda Alla matarala ka ii bolo la ii kan. Wo rō, ii ka Alla la Nii Seniman sōrōn.

¹⁸ Nba, Simōn ka a yen tuma mēn na ko lemēniya mōoilu ka Alla la Nii Seniman sōrōn talibidenbailu la bolo lankannin fē, a ka wodi bō ko a ye a dila ii ma.

¹⁹ A ka a fō ko: «Ai ye wo se di n ma, sa n wa n bolo la mōo mēn kan, wo ye Nii Seniman sōrōn.»

²⁰ Kōni Piyeri ka a fō a yē ko: «I ni i la wodi bē ye halaki! Baa i ra imiri ko Alla ye mēn dila mōo ma, i ri wo sōrōn wodi la.»

²¹ Piyeri ka a fō ko: «Ile kōnin! I sen tē an na baara jin dō fewu! Baa i jusu telenni tē Alla pana.

²² I ye tubi ka Allabatala matara, sa i ra miriya juu mēn kē, tumadō i ri makoto wo la.

²³ N da a yen ko pagboya ka siya i kōndō fewu. Kojuu ra kē i la kuntii ri.»

²⁴ Simōn ka jabili kē ko: «Ai ye Allabatala matara n yē, sa ai ka mēn fō jin, wo si kana n sōrōn.»

²⁵ Nba, Piyeri ni Yuhana ka a ɲafɔ ka Allabatala la kuma lase ii ma. Ii ban mɛn kɛni baara wo la, ii ka ii kɔsɛ Jerusalemu. Ii watɔla, ii taminda kibaro ɲuma lasela Samarikailu la so mɛsɛn siyaman na.

Filipe benda Etiyopi ɲɛmɔɔ do la

²⁶ Allabatala la mɛlɛka do nara ka a fɔ Filipe yɛ ko: «I wuli ka wa tele kankan bolokinin dɔ. Sila mɛn ye bɔla Jerusalemu ka wa Kasa, i ye wo mira.» (Sila wo ye bɔla wula rɔ.)

²⁷ Filipe wulira ka sila wo mira ka wa. Nba, a ka i ɲɔɔn bɛn Etiyopika kibaten do la sila la. ɲɛmɔɔ ba le. Ale le siini Etiyopi mansa muso Kandasi la nanfulu bɛɛ kun na. Wo wani tɛrɛ Alla bato diya Jerusalemu.

²⁸ Cɛɛ wo bɔtɔ tɛrɛ Jerusalemu ka i kɔsɛ a wara. A siini a la sowontoro rɔ sila la ka Nabi Esayi la kitabu karan.

²⁹ Alla la Nii Sɛniman ka a fɔ Filipe yɛ ko: «I madon sowontoro ɲin na ka itaama a tɔrɔfɛ.»

³⁰ Wo rɔ, Filipe ka ibori ka wa se sowontoro ma. A ka cɛɛ wo karankan mɛn, a ye Nabi Esayi la kitabu karanna. Filipe ka a maɲininka ko: «I ye kuma mɛn karanna ɲin, i ka wo kɔrɔ lɔn wa?»

³¹ A ka Filipe jabi: «Ni mɔɔ ma wo kɔrɔ fɔ n yɛ, n di se wo lɔnna di?» A ka Filipe kili ko a ye yɛlɛ ka a sii a tɔrɔfɛ sowontoro kɔndɔ.

³² A tɛrɛ ye kuma mɛn karanna, wo le ka a fɔ ko: «A kɛra ikomin saa bulan, mɛn da bila jululu la ka wa a kannatɛɛ diya.

Ikomin saa bulan, mɛn tɛ kasila a si mali waati, A ma foyi fɔ.

³³ Ii ka a lafɛya, ka a la hakan bɔ a bolo la. Mɔɔ tɛ kuma a bɔnsɔn ko rɔ,

Ka a masərən ii ka a faa.»

³⁴ Cεε ka Filipe majininka ko: «N fa, nabi ye kumala yon na ko rɔ kuma jin dɔ? A ye kumala a jεε la ko le rɔ wa, wa mɔɔ gbεε? I ye wo fɔ n ye.»

³⁵ Wo rɔ, Filipe ka a damira kitabu kuma wo ma, ka Isa la kibarɔ numa fɔ a ye.

³⁶⁻³⁷ Ii ye wala sila fε tuma mən na, ii sera kɔ do ma. Cεε ka a fɔ Filipe ye ko: «I ja lɔ, ji ye yan. Nfen di n bali sunna ji rɔ?»

³⁸ Cεε ka a fɔ sowontoro borila ye ko a ye sowontoro lalɔ. A ni Filipe jiira ji rɔ. Filipe ka a sun ji rɔ.

³⁹ Ii bɔ mən keni ji rɔ, Maari Nii Sɛniman ka Filipe ta ka wa a ri. Cεε wo ma a yen butun, kɔni a sɛwani ba bɔra ye ka wa.

⁴⁰ Filipe ka a jεε yen Asoti so kɔndɔ. A taminda kibarɔ numa lasela so bεε la, haan a nara se Sesare.

9

Sawuli lemɛniyara Isa ma ja mən ma

¹ Waati wo rɔ, Sawuli tεε ye Maari Isa la karan-denilu masilanna tuma bεε, ko a ri ii faa. A wara sarakalasela kuntiiba tɛɛn,

² ko a ye bataki di a ma, a ri wa mən yiraka mɔɔilu la Yahudiyailu la salibonilu la Damasi so kɔndɔ. Wo rɔ, ni a ka mɔɔilu tɛɛn ye, mɛnilu ye Isa la sila kan, a ri woilu mira, cεε ni muso, ka na ii ri Jerusalem.

³ Sawuli sundunyara Damasi tuma mən na, fen do mɛlɛn bɔra gbε rɔ san ma kelen di ka na a laminin.

⁴ Sawuli bera duu ma. A ka kumakan do mən ko: «Sawuli, Sawuli, i ye n tɔrɔla kojuuya nfenna?»

⁵ Sawuli ka jininkali ke ko: «Maari, i ye yon de ri?» A ka Sawuli jabi: «Nde le Isa ri, i ye men torola kojuuya.

⁶ I wuli sisen ka wa so kondɔ. I ka kan ka men ke, wo ri fɔ i ye ye.»

⁷ Sawuli taamaɗɔɗɔnilu lɔni tere ye, kɔni ii ma se foyi fɔla. Ii ka kumakan wo men, kɔni ii ma mɔɔ si yen.

⁸ Sawuli ka i wuli ka i lɔ. A ka a ɗa laka, kɔni a tun te foyi yenna. Ii ka a gbeleke mira ka wa a ri Damasi.

⁹ A ka tele sawa ke a te foyi yenna. A ma dɔɗɗnin ke, a ma ji min.

Alla ka Ananiyasi kelaya Sawuli ma

¹⁰ Wo ka Isa la karanden do teren Damasi. Wo tɔɔ ko Ananiyasi. Maari ka fen do yiraka a la, ka a kili ko: «Ananiyasi.» Ananiyasi ka a fɔ ko: «Naamun, Maari. N ye yan.»

¹¹ Maari ka a fɔ a ye ko: «I wuli ka sila ta, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Sila Telenni. I ye wa Judasi wara, ka Tarisika do maɗininka, men tɔɔ ko Sawuli. A ye n matarala sisen.

¹² N ka a yiraka a la ko cee do ri na a bolo la a kan, sa a ɗa ri laka ikɔ. A ka cee men yen, wo tɔɔ ko Ananiyasi.»

¹³ Ananiyasi ka a fɔ ko: «Ee, Maari! Cee jin ka kojuu ke i la mɔɔ senimanbailu la ɗa men ma Jerusalemu, mɔɔ siyaman da wo lakali n ye.

¹⁴ Sarakalasela kuntiilu ka se di a ma ko ka mɔɔilu mira menilu bee ye i tɔɔ kilila. A ra na yan wo ko rɔ»

15 Kōni Maari ka a jabi: «Wa! N da cεε jin suwandi, sa a ri baara kε n ye. A ri n na ko lase siya gbεɛilu mōoilu ma, a ni mansailu ni Isirayelikailu.

16 A ri tōrō ja mēn ma n na ko rō, n jεε ri wo bεε yiraka a la.»

17 Wo rō, Ananiyasi bōra ka wa Sawuli tēren. A donda bon na, ka a bolo la a kan, ka a fō a ye ko: «N badenma Sawuli, Maari Isa ra n nana ka i tēren yan. Ale le ka a jεε yiraka i la sila la ka a tēren i ye nala yan. Ale le ka n nana yan sa i ja ri laka ikō, sa i jusu ri fa Alla la Nii Seniman na.»

18 Fen do mēn munupani jεε wari la bōra Sawuli ja kan i kōrō. Wo benī, Sawuli ja lakara ikō. A ka a wuli wo rō ka a sun ji rō.

19 A ka dōnnin kε ka fanka sōrōn. A mēnda tele dando Isa la karandenilu tōrōfε Damasi.

Sawuli ka kawandili kε Damasi

20 Sawuli ka Isa la ko lase damira i kōrō Yahudiyailu la salibonilu la Damasi. A ka a fō mōoilu ye ko Isa ye Alla Dence le ri.

21 Mēnilu tolo tēre ye a la kuma la, woilu bεε kabannakoyara. Ii ka a fō ko: «Cεε jin de ma mōoilu tōrōya kojuuya Jerusalemu wa, mēnilu ye Isa tōō kilila? A ma na yan ko ka woilu mira ka wa ii ri sarakalasela kuntiilu ma Jerusalemu wa?»

22 Kōni Sawuli tēre ye mōoilu kawandila se mēn na, do tēre ye lala wo kan waati bεε. A tēre ye a yirakala Damasi Yahudiyailu la ka a gbε ko Mōō Nenematōmōnin de Isa ri. Ii ma se a jabila muumε.

23 Tele siyaman tamini kō, ii ka ii ladεn ka ii kan kε kelen di ko ii ri Sawuli faa,

24 kōni ko wo fōra Sawuli ye. Ii ka ii janto so donda bεε rō su ni tele, sa ii ri Sawuli mira ka a faa.

25 Su do rɔ, a la karandenilu ka a bila see kɔndɔ, ka a lajii julu la so jin kɔma.

Sawuli sera Jerusalemu

26 Sawuli wara Jerusalemu. A seni ye, a lɔ tɛɛ ye a la ka i madon karandenilu la. Kɔni woilu bɛɛ silanni tɛɛ a jɛ. Ii ma la a la ko Sawuli ra kɛ Isa la karanden di.

27 Kɔni Barinabasi ka Sawuli ramira ka wa a ri talibidenbailu ma ka a lase ii ma ikomin Sawuli ka Maari Isa yen Damasi sila la ja mɛn ma, a ni Maari kumara a yɛ ja mɛn ma, a ni Sawuli ma silan ja mɛn ma ka Isa la ko lase mɔɔilu ma Damasi so kɔndɔ.

28 Wo rɔ, Sawuli mɛnda talibidenbailu bolo, ka wa Jerusalemu fan bɛɛ rɔ, ka Maari la ko fɔ mɔɔilu yɛ jusulateɛ rɔ.

29 Yahudiya mɛnilu fa kan tɛɛ ye Kirɛkikan di, Sawuli tɛɛ ye kumala woilu yɛ ka ii masɔsɔ. Wo kɛra sababu ri, ii tɛɛ ye a faa ko ja jininna.

30 Wo fɔra lemɛniya mɔɔilu yɛ tuma mɛn na, ii wara Sawuli ri Sesare. Ii seni ye, ii ka a lawa Tarisi.

31 Nba, wo tuma lemɛniya jama tɛɛ ye jususuma rɔ Jude, a ni Kalile ni Samari. Maari tɛɛ ye ii la lemɛniya sabatila. Ii tɛɛ ye ii taamala Maari jɛsilanɲɛ le rɔ. Alla la Nii Seniman tɛɛ ye ii sɛɛbɛ donna. Wo rɔ, mɔɔilu tɛɛ ye donna ka la lemɛniya mɔɔilu kan.

Piyɛri ka Ene lakɛndɛya

32 Nba, Piyɛri tɛɛ ye jamana bɛɛ rataamala. Lon do rɔ, a wara bɔ Alla la mɔɔ senimanbailu tɔrɔfɛ Lida so kɔndɔ.

³³ A ka cεε do tεren ye, mεn tɔɔ ko Ene. Wo tun da san seyin ke a lani a la dεbe rɔ baa a kɔrɔngbɔyanin de tεre.

³⁴ Piyeri ka a fɔ a ye ko: «Ene, Isa Nenematɔmɔnin da i lakendeya sisen. I wuli ka i la dεbe raben.» Ene ka a wuli i kɔrɔ.

³⁵ Mɔɔ mεnilu siini Lida ni Saron gbekula kan, woilu bεε ka Ene yen ka lemeniya Maari ma.

Alla ka Dɔrikasi lawuli ka a bɔ saya rɔ

³⁶ Nba, Isa la karanden do tεre ye Jope so kɔndɔ. Wo tɔɔ ko Tabita. Mɔɔilu ye a fɔla a ma Kirekikan dɔ ko Dɔrikasi. Muso wo tεre ye kɔɲuma kela tuma bεε ka fantanilu demen.

³⁷ Ka Piyeri to Lida so kɔndɔ, Tabita jankarɔra ka sa Jope so kɔndɔ. Ii ka a su ko ka a la sankaso san ma bon na.

³⁸ Jope ni Lida tε ma jan. Wo rɔ, a fɔra Jope karandenilu ye tuma mεn na ko Piyeri ye Lida, ii ka mɔɔ fila kelaya ka wa a madiya ko a ye na i kɔrɔkɔrɔ ɲin di ten.

³⁹ Nba, woilu wara kela fɔ Piyeri ye tuma mεn na, a nara ii kɔfε. A seni ye, ii wara a ri sankaso san ma bon na. Cεsamusoilu bεε nara Piyeri laminin. Ii kasira ka durukibailu ni duruki kɔrɔbilailu yiraka a la, Dɔrikasi tun ka mεnilu kara.

⁴⁰ Piyeri ka mɔɔilu bεε labɔ bon na, ka i ɲonkin ka Alla matara. A ka a ɲa lɔ su rɔ ka a fɔ a ye ko: «Tabita, i wuli.» Muso ka a ɲa maka. A ka Piyeri yen tuma mεn na, a ka a wuli ka a sii.

⁴¹ Piyeri ka a mira a bolo ma, ka a lawuli. A ka Alla la mɔɔ senimanbailu ni cεsamusoilu kili, ka Tabita kende yiraka ii la.

⁴² Wo ko fɔra Jope fan bɛɛ rɔ. Wo rɔ, mɔɔ siyaman lemeniyara Maari ma.

⁴³ Nba, Piyɛri mɛnda Jope ka tele siyaman kɛ ye. A jiyani tɛɛ karanke do wara, mɛn tɔɔ ko Simɔn.

10

Kɔrinɛli ka Piyɛri kili

¹ Cɛɛ do tɛɛ ye Sesare, a tɔɔ ko Kɔrinɛli. Rɔmu kɛɛden kuntii do le tɛɛ a ri, kɛɛden kɛmɛ tɛɛ ye a bolo. A la kɛɛdenilu tɛɛ ye dɛkuru mɛn dɔ, mɔɔilu tɛɛ ye a fɔla wo ma ko Itali dɛkuru.

² Kɔrinɛli ni a la denbaya bɛɛ sɛɛbɛ donni tɛɛ ye Alla batola. Ii silanni Alla jɛ. A tɛɛ ye fantanilu sɔla kosɛbɛ, ka Alla matara tuma bɛɛ.

³ Nba, lon do rɔ wura tele la, Kɔrinɛli ka Alla la mɛɛka yen nala a yɛ jayennin dɔ a la bon kɔndɔ. Wo ka a kili ko: «Kɔrinɛli.»

⁴ Kɔrinɛli ka a ja lɔ a la silan dɔ. A ka a fɔ ko: «Faama, nfen de jin?» Mɛɛka ka a jabi: «I la Alla tarailu ni i la bolokolonilu sɔ ko ra diya Alla yɛ. Alla ra a hankili to i rɔ.

⁵ Sisen, i ye mɔɔ lawa Jope ka cɛɛ do kili, mɛn tɔɔ ko Simɔn. Doilu ye a fɔla a ma ko Piyɛri.

⁶ A jiyani Simɔn wara, mɛn ye karanke ri. A la bon ye kɔɔji da la.»

⁷ Mɛɛka bɔra a tɔɔfɛ ka wa tuma mɛn na, Kɔrinɛli ka a la bonkɔndɔ baaraden fila kili, a ni a jɛɛ dɛmɛnba kɛɛden do. Wo fanan sɛɛbɛ donni tɛɛ Alla bato ma.

⁸ Kɔrinɛli ka ko bɛɛ jafɔ ii jana ka ii lawa Jope.

Piyɛri la jayenninni

⁹ Wo duusa gbɛ, telelatelen waati ka mɔɔ sɛwa wo to sila kan fɔlɔ. Wo tuma, ii se mɛn kɛra so da

la, Piyeri yeɓera Alla matara diya bon kun bilinin kan.

¹⁰ Kɔnkɔ ka a mira. A tere ye a fe ka doonnin ke. Ka a teren moɔilu ye suman tibila, Alla ka fen do yiraka a la.

¹¹ A ka sankolo lakani yen, ka fen do fanan yen, men keni ikomin birinkan ba. Wo sidini a kun naanin na, ka lajii duu ma.

¹² Sen naaninma soboilu su bee tere ye wo kan, a ni gbankanbandoilu ni sankolo konoilu.

¹³ Piyeri ka kumakan do men. A ka a fo ko: «Piyeri, i wuli ka do faa ka a doon.»

¹⁴ Koni Piyeri ka a fo ko: «Een de, Maari! Fen haramunnin ni fen kono, n ma wo si doon folo.»

¹⁵ Kumakan bora a sija filana ro. A ka a fo ko: «Alla ra fen men seniya, i kana wo jate fen haramunnin di.»

¹⁶ Wo kera sija sawa ka ban tuma men na, birinkan wo korotara ka wa sankolo ro kelen di.

Korineli la keladenilu nara Piyeri teren

¹⁷ Piyeri tun ka fen men yen, a kondafilini tere ye wo ro kosebe. Wo ka a teren Korineli la keladenilu ra se Jope ka Siman na bon maninkana, ka na ii lo a la bonda la.

¹⁸ Ii ka ii kan nabo ka pininkali ke ko: «Siman men ye kilila ko Piyeri, wo jiyani yan de wa?»

¹⁹ Piyeri ye i mirila a la payennin koru ma waati men na, Alla la Nii Seniman ka a fo a ye ko: «I ja lo. Mo sawa ye i pininna.

²⁰ I wuli ka jii ii teren ye. I ye wa ii kofe, i kana sika. Nde le ka ii lana i ma.»

²¹ Piyeri jira ka na ii teren ye. A ka a fo ko: «Ai ye mo men pininna, wo le nde ri. Ai nani nfenna?»

²² Woilu ka Piyeri jabi: «An bɔni Kɔrineli wara le. Kɛɛden kuntii do le a ri. Mɔɔ telenni de, a silanni Alla jɛ. Yahudiyailu bɛɛ ye a tɔɔnuma fɔla. Nba, Alla la mɛɛka sɛniman ka a fɔ a yɛ ko a ye i kili ka wa a wara, sa a ri a tolo malɔ i la kuma la.»

²³ Wo rɔ, Piyeri ka a fɔ ii yɛ ko ii ye don. A ka jiyabon di ii ma.

Piyeri wara Kɔrineli wara

Duusa gbɛni, a ka a rabɛn ka wa ii kɔfɛ. Jopeka lemeniya mɔɔ doilu wara a malɔ diya.

²⁴ Wo duusa gbɛ, ii donda Sesare. Kɔrineli ka ii makɔnɔ ye, a tɛɛ ra a badenmailu ni a teri jɔumailu bɛɛ ladɛn.

²⁵ Piyeri donda a wara tuma mɛn na, Kɔrineli nara a tuwa, ka a jɔnkin Piyeri kɔrɔ, ka a bonya.

²⁶ Kɔni Piyeri ka a lawuli ko: «I wuli. Mɔɔ le nde fanan di.»

²⁷ Piyeri tɛɛ ye kumala Kɔrineli yɛ tuma mɛn na, ii donda bon na ka mɔɔ siyaman nadɛni tɛɛn bon na ye.

²⁸ Piyeri ka a fɔ ii yɛ ko: «Ka bɛn an na sariya ma, Yahudiyailu ma kan ka ii madon siya gbɛɛ mɔɔilu la. Ai ye wo kalama. Hali ka don ii la bon na, an ma kan ka wo kɛ. Kɔni Alla ra a yiraka n na ko n kana a fɔ mɔɔ si ma ko a haramunnin, wala a kɔsɔni.

²⁹ Wo le rɔ, n kilira tuma mɛn na, n ka n wuli ka na. N ma sɔsɔli si bila a rɔ. Awa, n ye ai mapininkala sisen, ai ka n kili nfenna?»

³⁰ Kɔrineli ka a jabi: «Wura tele su jɛn na, kunasini kɔ, n tɛɛ ye Alla matarala n na bon na waati su jɛn na. Wo tele naanin de bi ri. Nba, n ka cɛɛ do lɔni yen n jɔkɔrɔ i kɔrɔ. Faanin mɛɛn mɛɛnna ye a kan na.

³¹ A ka a fɔ ko: «Korineli, i ra Alla matara men ke, Alla ra wo men. I ra bolokolonilu sɔ, a ma jina woilu kɔ.

³² Wo le kosɔn, i ye kela lawa Jope ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla men ma ko Piyeri. A jiyani Simɔn wara, men ye karanke ri. Wo la bon ye kɔɔji da la.»

³³ Wo rɔ, n ka mɔɔilu lawa i kɔ i kɔrɔ. I na ko ra diya an ye sisen. Nba, Maari ka ko menilu fɔ i ye, an bɛɛ ye yan Alla pakɔrɔ ka an tolo malɔ woilu bɛɛ la.»

Piyeri ka kawandili ke Korineli wara

³⁴ Piyeri ka kuma damira ko: «N da a yen sisen ko tɔɔa le a ri ko Alla tɛ mɔɔ bɔla mɔɔ rɔ.

³⁵ Siya siya rɔ, mɔɔ men silanni Alla jɛ ka telenbaya ke, wo le duman Alla ye.

³⁶ Alla ka kela fɔ Isirayelikailu ye, ka kibaro juma lase ii ma ko ii ri jususuma sɔrɔn Isa Nenematɔmɔnin bolo, men ye mɔɔ bɛɛ la Maari ri, ai ka wo lɔn.

³⁷ Isa la ko damirara Kalile ka tamin Jude mara fan bɛɛ rɔ ja men ma, ai ye wo kalama. Wo bɛɛ jusiira sun ji rɔ le ma, Yaya tɛɛ ye men nasela mɔɔilu ma.

³⁸ Ai a lɔn, ko Alla la Nii Seniman lajiira Isa Nasaretika kun na ikomin suwandili tulu, a ka sebaya di a ma. Ai sebaya ka a lɔn ko Isa wara ja men ma yɔrɔ bɛɛ la, ka a to kɔɔɔmailu kɛla, ka mɔɔilu lakɛndɛya, menilu bɛɛ ye Jina Mansa Setana fanka kɔrɔ, ka a masɔrɔn Alla ye a fɛ.

³⁹ Isa ka ko menilu ke Jerusalemu so kɔndɔ, a ni Yahudiyailu la jamana rɔ, andeilu le kɛra wo bɛɛ sereilu ri. Ii ka a gbɔngbɔn jiri kan ka a faa.

⁴⁰ Kɔni a faa tele sawana lon, Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. Alla ka a kɛ, mɔɔilu ka a yen ii na la.

⁴¹ Kɔni mɔɔilu bɛɛ ma a yen, fo Alla tun ka sere mɛnilu suwandi kɔrɔman. Andeilu le kɛra sere woilu ri, ande mɛnilu ka dɔɔnnin kɛ ka an min a fɛ a lawulini kɔrɔ ka a bɔ saya rɔ.

⁴² A ka an jamari ko an ye mɔɔilu bɛɛ kawandi, ka sereya bɔ ko Alla ra ale lasii ka a kɛ fureilu ni kɛndɛmailu bɛɛ la kititɛɛla ri.

⁴³ Nabijumailu bɛɛ ka a la ko fɔ, ko mɔɔ mɔɔ wa la ale la, wo la kojuu ri makoto ale tɔɔ rɔ.»

Kɔrinɛli ni a la mɔɔilu ka Alla la Nii Sɛniman sɔrɔn

⁴⁴ Ka a tɛrɛn Piyɛri ma ban kumala fɔlɔ, Alla la Nii Sɛniman jiira wo lamɛnbailu bɛɛ kan.

⁴⁵ Wo ka Yahudiya lemɛniya mɔɔ mɛnilu tɛrɛn ye, mɛnilu nani Piyɛri malɔ diya kɔnin, woilu kabannakoyara ka a masɔrɔn Alla ka a la Nii Sɛniman di siya gbɛɛilu fanan ma,

⁴⁶ ka a masɔrɔn ii ka wo mɔɔilu kumakanilu mɛn ii ye Alla matɔɔla kan gbɛɛilu la. Wo rɔ, Piyɛri ka a fɔ,

⁴⁷ «Mɔɔ jinilu ra Alla la Nii Sɛniman sɔrɔn ikɔ andeilu ka a sɔrɔn na mɛn ma. Wo rɔ, yon di se ka ii bali sun ji rɔ ma wa?»

⁴⁸ Nba, Piyɛri ka a fɔ ko ii ye sun ji rɔ Isa Nenematɔmɔnin tɔɔ rɔ. Ii sun kɔ ji rɔ, ii ka Piyɛri madiya ko a ye tele dando kɛ ii wara ye.

11

Piyɛri ka dantɛɛli kɛ Jerusalemu lemɛniya mɔɔilu
ye

¹ Talibidenbailu ni lemɛniya mɔɔ mɛnilu ye Jude, woilu ka a mɛn ko siya gbɛɛ mɔɔilu fanan da sɔn Alla la kuma ma.

² Kɔni Piyɛri sera Jerusalemu tuma mɛn na, Yahudiya* lemɛniya mɔɔilu ka a jalaki.

³ Ii ka a fɔ ko: «I donda faaninta kɛbaliilu kan ka dɔɔnnin kɛ ii fɛ.»

⁴ Wo rɔ, Piyɛri ka ko wo ɲafɔ ii yɛ a sila la, a kɛra ɲa mɛn ma kɔnin.

⁵ A ka a fɔ ko: «N tɛɛ ye Alla tarala Joɲe so kɔndɔ tuma mɛn na, Alla ka fen do yiraka n na. N ka fen do yen, mɛn kɛni ikomin birinkan ba. A sidini a kun naanin bɛɛ la ka jii ka bɔ sankolo rɔ. A seni n ma,

⁶ n ka n ɲa lɔ a rɔ ka a lakɔrɔsi. N ka sen naaninma fenilu yen, a ni waa rɔ soboilu ni gbankanbandɔilu ni sanma kɔnɔilu.

⁷ N ka kumakan do mɛn mɛn ka a fɔ n yɛ ko: «Piyɛri, i wuli. I ye do faa ka a dɔɔn.»

⁸ N ka a fɔ ko: «Ɛɛn de, Maari! N ma fen harammunnin ni fen kɔsɔni si bila n da rɔ fɔlɔ fewu.»

⁹ Kɔni kumakan wo bɔra sankolo rɔ ikɔ ko: «Alla ra fen mɛn sɛniya, i kana wo jate fen harammunnin di.»

¹⁰ Wo kɛra siɲa sawa ka ban tuma mɛn na, birinkan wo ni a kɔndɔfenilu bɛɛ layɛlɛra sankolo rɔ ikɔ ka tunun.

¹¹ Wo waati kelen, mɔɔ sawa nara ka ii lɔ lu da la ye, n jiyanɛ yɔrɔ mɛn dɔ. Ii nani n ma ka bɔ Sesare.

¹² Alla la Nii Sɛniman ka a fɔ n yɛ ko n yɛ wa ii tɔrɔfɛ, ko n kana sika. Badenma wɔɔrɔ ɲinilu wara

* **11:2** *Yahudiya* Yahudiyailu cɛɛ bɛɛ ye faaninta kɛ, doilu fanan ko lemɛniya mɔɔ cɛmanilu bɛɛ ka kan ka faaninta kɛ

n malɔ diya. An seni ye, an donda Kɔrineli la bon na.

¹³ A tun ka mɛlɛka lɔni yen ɲa mɛn ma a la bon na, a ka wo ɲafɔ andeilu yɛ. Mɛlɛka wo ka a fɔ a yɛ ko: «I ye kɛla lawa Joɛ ka Simɔn kili, mɔɔilu ye a fɔla mɛn ma ko Piyɛri.

¹⁴ A ri kumailu fɔ i yɛ, mɛnilu ri i ni i la denbaya bɛɛ lakisi.»

¹⁵ Nba, n ka kuma damira tuma mɛn na, Alla la Nii Sɛniman jiira mɔɔ woilu kan ikomin a jiira andeilu kan ɲa mɛn ma fɔɔfɔɔ.

¹⁶ Wo waati kelen, n hankili bilara Maari la kuma rɔ. Ale le ka a fɔ ko: «Yaya ka mɔɔilu sun ji rɔ. Kɔni ai ri sun Alla la Nii Sɛniman dɔ.»

¹⁷ Nba, Alla ka a la Nii Sɛniman di andeilu ma, ande mɛnilu lemɛniyani Maari Isa Nɛnematɔmɔnin ma. Ni a ka a la Nii Sɛniman di woilu fanan ma, a se ye n yɛ ka Alla la baara mabali wa?»

¹⁸ Ii ka Piyɛri la kuma mɛn tuma mɛn na, ii ka a jalaki boloka. Ii ka Alla tando ko: «Nba, Alla ra se di siya gbɛɛilu fanan ma ka tubi ka na Alla ma sa ii ri ɲɛnemaya jɛɛ jɛɛ sɔrɔn.»

Kibaro ɲuma lasera Antiyɔki

¹⁹ Nba, lemɛniya mɔɔilu ka tɔrɔya sɔrɔn kojuuya Etiyɛn faani kɔrɔ. Wo rɔ, do ka ii bori ka wa fɔɔ Fɛnisi ni Sipɛrɛ ni Antiyɔki. Ii tun tɛ Isa la ko lasɛla mɔɔ si ma fɔ Yahudiyailu gbansan.

²⁰ Kɔni cɛɛ doilu borini wara Antiyɔki. Sipɛrɛkailu ni Sirɛnikailu le woilu ri. Ii sera Antiyɔki tuma mɛn na, ii ka Maari Isa la kibaro ɲuma lasɛ Kirɛkikailu fanan ma.

²¹ Maari la sebaya tɛɛ ye cɛɛ woilu fɛ. Wo rɔ, mɔɔ siyaman ba lemɛniyara ka na Maari ma.

²² Awa, wo ko kibaro ka Jerusalemu lemeniya jama bɔ, ii ka Barinabasi lawa Antiyɔki so kɔndɔ.

²³ A se mɛn kɛni ye, a ka Alla la jumaya nɔɔ yen lemeniya mɔɔilu ma ka sɛwa. A ka lemeniya mɔɔilu sɛɛbɛ don ko ii ye ii raja ka to Maari la sila kan.

²⁴ Barinabasi tɛrɛ ye mɔɔ jumama le ri. A jusu fani Alla la Nii Sɛniman na. A lemeniyara kosɛbɛ. Jama siyaman fanan sɔnda Maari rɔ.

²⁵ Wo rɔ, Barinabasi bɔra ye ka wa Sawuli jinin diya Tarisi.

²⁶ A ka Sawuli tɛrɛn ye ka na a ri Antiyɔki. Ii ka san kelen kɛ ladɛnna lemeniya jama kɔfɛ ye. Ii ka mɔɔ siyaman karan wo rɔ. Mɔɔilu ka Isa la karandenilu tɔɔ la Antiyɔki le fɔlɔ ko Isa la mɔɔilu.

²⁷ Wo tuma, Alla la nabi doilu nara Antiyɔki ka bɔ Jerusalemu.

²⁸ Mɛn tɔɔ ko Akabusi ka i lɔ ka kuma Alla la Nii Sɛniman baraka rɔ. A ka a fɔ ko kɔnkɔ ba dontɔ dunuɲa fan bɛɛ rɔ. Wo kuma dafara jɔ! Wo kɔnkɔ ba donda Rɔmu mansacɛba Kulodi tele le rɔ.

²⁹ Isa la karanden ka a fɔ ko ii ri Jude lemeniya mɔɔilu dɛmɛn. Ko ii kelen kelenna bɛɛ ri ii se ko kɛ ka do bila a rɔ.

³⁰ Ii ka wo bɛɛ ladɛn ka a don Barinabasi ni Sawuli bolo, ko ii ye wa a ri Jude lemeniya mɔɔ mɔɔbakɔrɔilu ma.

12

Mansa Herodi ka lemeniya mɔɔilu tɔrɔ

¹ Wo tuma, mansa Herodi wulira ka lemeniya jama doilu mira ka ii ɲakankatan.

² A ka Yuhana kɔrɔcɛ Yakuba faa fanmuru la.

³ Mansa Herodi ra yen ko Yakuba faa diyara Yahudiyailu ye tuma mɛn na, a ka Piyɛri fanan

mira. Wo kera Yahudiyailu la Buru Fununbali Sali waati le rɔ.

⁴ Nba, a ka Piyeri mira ka a bila kaso la, ka a don kelɛden mɔɔ tan ni wɔɔrɔ bolo ko ii ye ii janto a rɔ. A lɔɔ tɛrɛ ye Herodi la ko ni Taminkunna Sali taminda, ko a ri a la kititɛɛ mɔɔilu bɛɛ ɲana.

⁵ Wo rɔ, Piyeri lamarara kaso la ye. Kɔni lemɛniya jama mɔɔilu ka ii raja Alla matarala a ye kosɛbɛ.

Piyeri bɔra kaso la ɲa mɛn ma

⁶ A lɔɔ tɛrɛ ye Herodi la ka Piyeri kiti sini ɲɔɔn. Wo su jɛrɛ rɔ, Piyeri lani tora sunɔɔ rɔ kelɛden fila tɛma. Jɔlɔkɔ fila bilani a bolo fila la. Kanda doilu fanan lɔni da la ka ii janto a rɔ.

⁷ Wo yɔrɔni rɔ i kɔrɔ, Maari la mɛlɛka do bɔra gbɛ rɔ kasobon kɔndɔ. Kɛnɛya mɛlɛnda bon kɔndɔ. Mɛlɛka ka Piyeri magbasi a kanbankun ma, ka a lakunun ko: «I kaliya, i wuli.» Jɔlɔkɔilu bɔra a bolo fila la ka be duu ma.

⁸ Mɛlɛka ka a fɔ ko: «I tɛsidi ka sanbara don i sen dɔ.» Piyeri ka wo bɛɛ kɛ. Mɛlɛka ka a fɔ ko: «I la faanin bila i kan na ka i bila n kɔ.»

⁹ Piyeri bilara a kɔ ka bɔ kaso la. A tun ma a lɔn ko mɛn kɛni mɛlɛka bolo, ko wo ye tɔɲa le ri. Mɛlɛka ye ko mɛn kɛla wo kera a ɲana sibo le ri. A ye a kɔndɔ ko wo tɛ foyi ri fo sibo.

¹⁰ Ii taminda kasobon kɔnɔgbɛnna kuru fɔlɔ la, ka tamin kuru filana fanan na. Wo rɔ, ii sera so donda ba ma. Nɛɛkun de tɛrɛ wo ri. Ii seni ye, da wo lakara a jɛrɛ ma. Ii donda so kɔndɔ ka sila do mira. Ii ye wo taamala tuma mɛn na, mɛlɛka bɔra Piyeri kɔfɛ kelen di ka tunun a ma.

11 Meleka wani kɔ, Piyeri hankili sera a ma. A ka a fɔ ko: «N da a lɔn sisen ko Maari le ka a la meleka lana n ma. A ra n bɔ Herodi bolo, ka n kisi kojuu bɛɛ ma, Yahudiyailu tɛɛ ye a fɛ ka mɛn kɛ n na kɔnin.»

12 Piyeri ka wo jayen tuma mɛn na, a wara Yuhana na Mariyamu wara. Mɔɔilu ye a fɔla Yuhana mɛn ma ko Marika. Mɔɔ siyaman nadɛnni tɛɛ Mariyamu wara ye ka Alla matara.

13 Piyeri sera ye ka lu da makɔnkɔn. Baaraden muso mɛn tɔɔ ko Roda, wo nara da la, ka lakɔrɔsili kɛ.

14 A ka Piyeri kan mɛn tuma mɛn na, a sewara kojuuya, a jɛnara da laka ko rɔ. A ka i bori ka wa a fɔ mɔɔ bɛɛ yɛ ko Piyeri lɔni da la kɛɛ ma.

15 Roda ka Piyeri na ko fɔ tuma mɛn na, ye mɔɔilu ka a jabi: «Fato le i ri wa?» Kɔni Roda ka a fɔ ka a magbɛɛya ko: «Ale le jɔ!» Ii ka a fɔ ko: «Ale tɛ. A la meleka le.»

16 Kɔni Piyeri tɛɛ ye da makɔnkɔnna kɔsɛbɛ. Ii wara da laka tuma mɛn na, ii ka Piyeri yen ka kabannakoya kojuuya.

17 Piyeri ka a bolo lawuli ko ii ye ii sabari. Maari ka a labɔ kaso la jɛa mɛn ma, a ka wo lase ii ma. Ko ii ye wo bɛɛ fɔ Yakuba ni ii badenmailu yɛ. Wo kɔ rɔ, a bɔra ye ka wa yɔrɔ gbɛɛ rɔ.

18 Nba, wo duusa gbɛ, Piyeri tunun ko ka kelɛdenilu kɔndafili kɔsɛbɛ.

19 Herodi ka a jɛnin fan bɛɛ rɔ, kɔni a ma a yen. Wo rɔ Herodi ka kasobon kɔnɔgbɛnnailu kili ka woilu fɛsɛfɛsɛ, ka ban ka ii mira ka ii faa.

Nba, Herodi bɔra Jude ka wa tele dando kɛ Sesare.

Herodi faara na men ma

²⁰ Herodi mənəni tere kojuuya Tirikailu ni Sidonkailu kanma. A loo tere ye ii la ka kele wo ban, ka a masərən ii la jamana balo ye bola mansa Herodi la jamana le rə. Wo rə, ii ka i jəən yen ka moolu lo Herodi madiyala. Koni ii ka teriya don ii ni Bilasitusi tema folo. Bilasitusi wo le Herodi la jemoo ba ri. Wo bolo ma, ii wara Herodi teren, ka a madiya ko a ye kele ban.

²¹ Lon men fəni Herodi bolo, ii bee ka ii laden. Herodi ka a la mansaya duruki bila a kan na, ka i sii a la kititee siifen do, ka kuma ii bee nana.

²² Jama bee ka ii kan nabo kosebe ko: «Moo kan te jin di. Maari do le kan ye jin di!»

²³ Maari la meleka ka jankaro bila Herodi la i korə, ka a masərən a ma bonya di Alla ma fo a jere. Tunbu donda a fari rə ka a doon. A faara wo rə.

²⁴ Nba, moo menilu ka Alla la kuma men ka lemeniya a ma, woiu tere ye siyayala kosebe kosebe.

²⁵ Barinabasi ni Sawuli banda ii la baara la tuma men na, ii ka Yuhana ta ka ii kose Jerusalemu. Moolu ye a folo Yuhana wo ma ko Marika.

13

¹ Nba Alla la nabi doilu ni karanmoo doilu tere ye lemeniya jamailu rə Antiyaki. Woiu le tere: Barinabasi ni Simeyon, men moolu a folo fanan Niserika, a ni Lusiyusi Sirenika, ni Manaheni, men da mansa Herodi lamora i jəən fe, a ni Sawuli.

² Lon do rə, lemeniya moolu tere ye Maari batola ka sun don tuma men na, Alla la Nii Seniman kumara ii ye. A ka a fo ko: «N ye Barinabasi ni

Sawuli lola baara men na, ai ye ii bila a dan na n ye ka baara wo ke.»

³ Wo ro, lemeniya moailu banda sun donna ka ban Alla matarala tuma men na, ii ka ii bolo la Barinabasi ni Sawuli kan ka ii lo Alla la baara la ka ii lawa.

Barinabasi ni Sawuli ka moailu kawandi Sipere

⁴ Alla la Nii Seniman ka Barinabasi ni Sawuli kelaya ja wo le ma. Wo ro, ii wara so do la, men too ko Selesi. Ii seni ye, ii donda kulunba kondoo ka wa Sipere jamana ro.

⁵ Ii sera Salamisi tuma men na, ii ka Alla la kuma lase moailu ma Yahudiyailu la salibonilu la. Yuhana tere ye ii demenna.

⁶ Nba, Sipere jamana siini kooji tema. Ii ka jamana wo rasan ka se Pafosi. Ii ka Yahudiya cee do teren so kondoo ye, men too ko Barisa. A tere woyemaya le kela. Wuya nabi le tere a ri.

⁷ Barisa tere ye Sipere jamanatii la moo do le ri. Jamanatii wo too ko Serikusi Polusi. Moo hankilima le tere a ri. A loo tere ye a la ka Alla la kuma men Barinabasi ni Sawuli fe. Wo ro, a ka ii kili ko ii ye na.

⁸ Koni Barisa wulira ka Barinabasi ni Sawuli sooo. Ale too le tere ye Kirekikan do ko Elimasi. A tere ye a fe ka jamanatii kundotijan, sa a kana lemeniya Isa ma.

⁹ Koni Sawuli, men ye kilila ko Poli, wo jusu fani Alla la Nii Seniman na. A ka a ja lo Elimasi ro kosebe.

¹⁰ Poli ka a fo ko: «Ile, Ibulusa la den. Nanbara ni juuya ye i ro kojuuya. I bilani telenbaya ko bee la. I te Maari la sila telenniilu tijan boloka wa?

¹¹ I ja lo! Maari ri i mira a bolo la ka ile kititee sisen. I ja ri lafin. Wo ro, i ri waati dando ke, i te tele yen.» Elimasi ja lafinda i koru. Dibi donda a ma. A ka a bolo rasomon ka moilu jinin, men di a bolo mira ka sila yiraka a la.

¹² Jamanatii ka ko wo yen tuma men na, a lemeniyara Isa ma. A tun ka men men Maari la ko ro, wo ka a kabannakoya kosebe.

Poli ni Barinabasi ka moilu kawandi Pisidi Antioki

¹³ Poli ni a taamamoilu donda kulunba kondu Pafosi ka wa Perika, men ye Panfili jamana ro. Koni, Yuhana ka a bo ii kefe ye le, ka a kose Jerusalem.

¹⁴ Ii bora Perika ka wa Pisidi Antioki. Yahudiyailu la Nono lon sera tuma men na, ii donda salibon kondu ka ii sii.

¹⁵ Ii banda Tawurata a ni nabiilu la kitabu yoro do karanna, salibon kuntiilu ka kela di Poli ni Barinabasi ma ko: «An badenmailu, ni kuma do kera ai bolo, men di jama lali, ai ye wo fo.»

¹⁶ Poli ka i lo wo ro. A ka a bolo korota ka a fo ko: «Isirayelikailu ceilu ni Alla nesilannebailu bee, ai ye ai tolo malo.

¹⁷ Isirayelikailu Maari Alla le ka an benbailu suwandi. A ka ii siyaya ii la londanya waati ro Misiran jamana ro, ka ban ka ii labo jamana wo ro a la sebaya la.

¹⁸ A ka ii la koilu bee munun wula kondu san binaanin non koru.

¹⁹ San binaanin wo taminni, a ka siya waronwula halaki Kanaan jamana ro, ka jamana wo di an benbailu ma, ka a ke ii ta ri.

20 Kɛbi Alla ka an benbailu suwandi haan a ka jamana wo di ii ma lon mɛn, wo bɛɛ ladɛnnin kɛra san kɛmɛ naanin ni san biloolu le ri.

«Wo kɛni, Alla ka kɛɛkuntiilu sii an benbailu kun na haan Nabi Samuwɛla tele rɔ.

21 Wo tuma, an na mɔɔilu ka a fɔ Nabi Samuwɛla yɛ ko a ye mansa sii ii kun na. Wo rɔ, Alla ka Kisa dɛncɛ Sawuli kɛ mansa ri ka a sii ii kun na, Sawuli mɛn ye Beniyaminu kabila mɔɔilu le ri. Sawuli ka san binaanin kɛ mansaya la.

22 Alla ka Sawuli bɔ mansaya la waati mɛn na, a ka Dawuda kɛ ii la mansa ri. Alla ka a fɔ a la ko rɔ ko: «N ye mɔɔ su mɛn fɛ, n da wo sɔrɔn sisen. Wo le Jɛsɛ dɛncɛ Dawuda ri. A ri n diyana koilu bɛɛ kɛ ka a dafa.»

23 Alla ra kisiba di Isirayɛli ma ka bɔ Dawuda bɔnsɔnilu rɔ, ikomin a ka a lahidi ta ja mɛn ma. Kisiba wo le Isa ri.

24 Kɔni sani kisiba ye na, Yaya ka Isirayɛlikailu bɛɛ kawandi, ko ii ye kojuu kɛ boloka ka na Alla ma ka sun ji rɔ.

25 Yaya bantɔ a la baara la tuma mɛn na, a ka a fɔ mɔɔilu yɛ ko: «Ai ye n jatela mɛn di, wo tɛ n di fewu! Kɔni mɛn natɔ n kɔ, ale le wo ri. Hali ka a dɛmɛn ka a la sanbara bɔ a sen dɔ, wo ka bon nde ma.»

26 Pɔli ka a fɔ ko: «N badenmailu, Iburahima bɔnsɔnilu ni Alla jɛsilanɲɛbailu, Alla ra kisi ko kuma ɲin nase an bɛɛ ma.

27 Jerusaleɲmukailu ni ii la kuntiilu ma Isa na kun lɔn. Ii ma nabiilu la kuma fanan famun. Wo rɔ, ii ka kititɛɛ Isa kan ka nabiilu la kuma wo kanbali, ii ye mɛn karanna ɲɔɲɔ lon bɛɛ.

28 Ii ma kojuu si tɛrɛn a rɔ, mɛn di kɛ a faa kun di. Kɔni ii ka Pilate madiya ko a ye a faa.

²⁹ Wo rɔ, ko mɛnilu sɛbɛni Isa la ko rɔ kitabu rɔ, wo bɛɛ kanbalira ii bolo. Woilu bɛɛ kanbalira tuma mɛn na, ii ka a lajii ka a bɔ gbɔngbɔn jiri kan ka a su don kaburu rɔ.

³⁰ Kɔni Alla ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ.

³¹ A wuli kɔ, a ka a jɛɛ yiraka a dupɔɔnilu la, mɛnilu tun nara a fɛ Jerusalemu ka bɔ Kalile. Ii ka a yen tele siyaman kɔrɔ. Mɔɔ woilu le a sere ri Isirayeli mɔɔilu rɔ sisen.

³² An nani wo le kibaro puma fɔla ai yɛ ko Alla ka lahidi mɛn ta an benbailu yɛ,

³³ a ra wo dafa andeilu yɛ, mɛnilu ye ii bɔnsɔnilu ri. A ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ka wo lahidi dafa. A ye ikomin a sɛbɛni Isa la ko rɔ na mɛn ma Jaburi sura filana rɔ. A ka a fɔ ko:

«I ye n dencɛ le ri.

N da kɛ i fa ri bi.»

³⁴ «Alla ka Isa lawuli ka a bɔ saya rɔ ko a tɛ sa butun fewu. Alla ka wo le yiraka a la kuma rɔ kɔrɔman ko:

«N ka lahidi sɛniman mɛn ta Dawuda yɛ,

sika tɛ wo rɔ, n di wo dafa ai yɛ.»

³⁵ «Nba, Jaburi sɛbɛba ka wo ko fɔ Alla yɛ yɔrɔ gbɛɛ rɔ ko:

«I tɛ sɔn i la mɔɔ sɛniman su ye toli kaburu kɔndɔ.»

³⁶ «Dawuda ka Alla diyana koilu kɛ ka a dafa a tele rɔ. A sara tuma mɛn na, a su donda a benbailu su don yɔrɔ rɔ ka toli.

³⁷ Kɔni Alla ka mɛn nawuli ka a bɔ saya rɔ, wo su ma mɛn kaburu rɔ ka toli.

³⁸ N badenmailu, an ye mɛn fɔla ai yɛ, ai ye wo famun. Ai la kojuu ri labe ale baraka rɔ na mɛn ma, wo ra fɔ ai yɛ.

³⁹ Menilu wa lemeniya Isa ma, woilu bee ri hərəya ii la kojuu ma, Nabi Musa la sariya ma se ai hərəyala kojuu menilu ma.

⁴⁰ Wo rə, ai ye a ke kojuma, sa nabiilu ka men fə kitabu kəndə, wo kana ai sərən. A sebeni ko:

⁴¹ «Ai ja lə! Ai menilu ye Alla la koilu lafeyala ka ai ban a rə.

Ai ye kabannakoya, ka ban ka halaki.

Ka a masərən n di men ke ai tele rə,

ai te la wo la,

hali ni məə nara wo ɲafə ai ye.»»

⁴² Pəli ni Barinabasi bətəla salibon na, məəilu ka ii madiya ko ii ye na Nəɲə lon natə ka do la karan wo kan.

⁴³ Nba, məəilu bee jensenda ka wa. Ii siyaman bilara Pəli ni Barinabasi kə, Yahudiyailu ni Alla ɲesilanɲeba menilu donni Yahudiyailu la dina rə. Pəli ni Barinabasi kumara woilu ye ka ii fanka don, ko ii ye ii raja ka la Alla la ɲumaya la, ka to wo kan.

⁴⁴ Nəɲə lon wo kun ɲəən, fədiya so kəndə məəilu fanba nara ii laden ka ii tolo malə Maari la kuma la.

⁴⁵ Yahudiyailu ka jama wo yen tuma men na, keleya ka ii mira. Ii ka Pəli la kuma səsə ka Pəli lafeya.

⁴⁶ Pəli ni Barinabasi ka ii jabi jusulatee rə ko: «A fere tun te fo Alla la kuma ye fə ai Yahudiyailu le fəə ye. Kəni ai ra ai ban a rə. Ai ra a jate wo rə ko ai ma ben ɲenemaya banbali sərən ma. Wo le rə, an di wa siya gbereilu fe sisen.

⁴⁷ Ka a masərən Maari ka an jamari ten de ko:

«N da i ke ikə kene bolan de siya gbereilu ye,

sa i ri kisi ko lase məəilu ma dunuɲa fan bee rə.»»

⁴⁸ Siya gberɛilu ka wo mɛn tuma mɛn na, ii bɛɛ sɛwara ka Maari la kuma tando. Nenemaya banbali latɛɛni mɔɔ mɛnilu ma, wo bɛɛ lemɛniyara Isa ma.

⁴⁹ Nba, Maari la kuma jɛnsɛnda jamana fan bɛɛ rɔ.

⁵⁰ Nba, muso tɔɔlaman doilu tɛɛ ye so kɔndɔ, mɛnilu tɛɛ ye Alla batola. Yahudiyailu ka woilu ni so kɔndɔ mɔɔbailu kɔndasu. Ii wulira ka Pɔli ni Barinabasi tɔrɔ kojuuya ka ii gbɛn ka ii labɔ ii la jamana rɔ.

⁵¹ Kɔni Pɔli ni Barinabasi bɔtɔla, ii ka ii sen na gbangban bɔ ka a kɛ tɔɔmasere ri so kɔndɔ mɔɔ woilu kanma. Wo rɔ, ii wara Ikoniyaumu so kɔndɔ.

⁵² Kɔni karandenilu jusu fani tɛɛ ye sɛwani Alla la Nii Seniman na.

14

Pɔli ni Barinabasi ka mɔɔilu kawandi Ikoniyaumu so kɔndɔ

¹ Nba, Pɔli ni Barinabasi donda Yahudiyailu la salibon na Ikoniyaumu ikɔ ii ka a kɛ ja mɛn ma Antiyaki. Ii kumara mɔɔilu yɛ ja mɛn ma, Yahudiya siyaman ni siya gberɛilu siyaman lemɛniyara Isa ma.

² Kɔni Yahudiya mɛnilu ma lemɛniya Isa ma, woilu ka siya gberɛilu kɔndasu ka ii lawuli lemɛniya mɔɔilu kanma.

³ Pɔli ni Barinabasi mɛnda ye ka Maari la kuma lase mɔɔilu ma jusulateɛ rɔ. Maari tɛɛ ye se dila ii ma ka kabannakoilu ni tɔɔmasereilu kɛ, sa woilu ri a yiraka ko ii ye mɛn fɔla Alla la jumaya ko rɔ, ko tɔja le wo ri.

⁴ So kɔndɔ mɔɔilu rafarani tɛɛ. Fan kelen tɛɛ ye Yahudiyailu fɛ. Fan kelen tɛɛ ye talibidenbailu fɛ.

⁵ Yahudiyailu ni ii la kuntiilu ni siya gberɛilu benda a ma ko ii ye ko kɛla Pɔli ni Barinabasi la, ka ii bon kabakurun na ka ii faa.

⁶ Wo ko fɔra Pɔli ni Barinabasi yɛ tuma mɛn na, ii ka ii bori ka wa Likahoni Lisitiri ni Likahoni Dɛribɛ fan fɛ, a ni so woilu laminin dɔ.

⁷ Ii ka Isa la kibaro numa lase ye mɔɔilu ma.

Pɔli ni Barinabasi ka mɔɔilu kawandi Lisitiri

⁸ Nba, nambara cɛɛ dɔ tɛɛ ye Lisitiri. Kɛbi a sɔrɔnda, a ma se a taamala fewu.

⁹ Lon dɔ rɔ, a siini ka a tolo malɔ Pɔli kan na. Pɔli ka a na lɔ a rɔ, ka a yen ko lemɛniya ye a fari rɔ. Pɔli ka a lon wo rɔ ko a ri se kɛndɛyala.

¹⁰ Wo le rɔ, Pɔli ka a kan ba labɔ ko: «I wuli ka i lɔ i sen kun na.» Cɛɛ ka a gban ka a lɔ ka a taama damira.

¹¹ Jama ka wo kɛni yen Pɔli bolo tuma mɛn na, ii ka ii kan nabɔ ka a fɔ Likahoni kan dɔ ko: «ɛɛ! An jooilu ra mɔɔ fari ta ka jii an tɛma yan.»

¹² Ii ka a fɔ Barinabasi ma ko Sesi. Ii la joo kuntiiba tɔɔ le wo ri. Ii ka a fɔ Pɔli ma ko ɛrimɛsi. Ii la joo dogberɛ tɔɔ le wo ri. Ii ka Pɔli tɔɔ la ten ka a masɔrɔn ale tɛɛ ye kuma lasela ba le ri.

¹³ Sesi batobon lɔni so da la. Wo sɔlila ka tora doilu mira, ka ii masidi bin ferenilu la, ka na woilu di so donda la. A lɔɔ tɛɛ ye a ni jama bɛɛ la ka tora woilu kannatɛɛ ka Pɔli ni Barinabasi bato.

¹⁴ Talibidenbailu Pɔli ni Barinabasi ka wo mɛn tuma mɛn na, ii ka ii la durukiilu rafara, ka i bori ka jama kunbɛn, jusu lafin dɔ. Ii ka ii kan nabɔ ko:

¹⁵ «An badenmailu, nfenna ai ye ko nin kɛla? An bɛɛ ka kan. Andeilu tɛ foyi ri fo mɔɔilu. An nani kibaro numa le fɔla ai yɛ, sa ai ri ko fufafu ninilu

bila ka Alla jenema bato. Ale le ka sankolo ni duukolo ni kooji dan, a ni ii kondofenilu bee.

¹⁶ Waati taminni, Alla ka siyailu bee to ii ye ii jere sawo ke.

¹⁷ Koni a ye baara jumailu kela a ko sereyailu ri. A ka sancilana san, lannifenilu ka denna ii waati ro, a ka ai lafa balo ni sewa wo.»

¹⁸ Poli ka kuma wo bee fo, koni dooni a ni Barinabasi ma kaja moilu la nisi faa ko ro ka ii bato.

¹⁹ Wo tuma, Yahudiya doilu nara ka bo Antiyoki ni Ikoniyo mu. Woilu ka jama manen ka ii kondasu. Wo ro, moilu wulira ka Poli bon kabakurun na ko ii ye a faala. Ii ka a somon fo so kakan ka a lafilu, ka a masoron ii ka ii miri ko a ra sa.

²⁰ Koni karandenilu nara a laminin tuma men na, Poli ka a wuli duu ma ka don so kondofe ik. Wo duusa gbe, Poli ni Barinabasi bora ye ka wa Deribe.

Poli ni Barinabasi ka ii kase Antiyoki

²¹ Poli ni Barinabasi ka kibaro juma lase moilu ma Deribe. Wo ro, mo siyaman lara Isa la ka ke a la karanden di. Wo ko ro, Poli ni Barinabasi bora ye ka ii kase Lisitiri, ka bo ye ka wa Ikoniyo mu, ka bo ye ka wa Pisidi Antiyoki.

²² Ii tamintala so woilu la, ii ka karandenilu fanka don, ka ii kawandi ko ii ye ii raja ka to lemeniya sila kan. Ii tere ye a folu ii ye ko: «Sani an ye don Alla la Mansaya ro fo an ye toroya siyaman de saron fol.»

²³ Poli ni Barinabasi ka jemmoilu lasii lemeniya jamailu kelen kelenna bee kun na. Ii ka sun don ka Alla matara woilu ye, ka ii karifa Maari la, ii lani wo men na.

24 Pɔli ni Barinabasi ka Pisidi jamana rasan ka don Panfili jamana rɔ.

25 Ii ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma Pɛrika tuma mɛn na, ii bɔra ye ka wa Ataliya.

26 Ii donda kulunba kɔndɔ Ataliya ka ii kɔsɛ Antiyɔki, ii bɔra yɔrɔ mɛn ka taama damira. So jin de kɔndɔ ii ka ii karifa Alla la ii la baara rɔ ii banni baara mɛn kɛla.

27 Wo rɔ, ii se mɛn kɛni Antiyɔki, ii ka lemɛniya jamailu bɛɛ ladɛn ka dantɛɛli kɛ. Alla ka mɛn kɛ ka fara ii la, ii ka wo bɛɛ dantɛɛ lemɛniya mɔɔilu yɛ. Alla ka lemɛniya sila yiraka siya gbɛɛilu la ja mɛn ma, ii ka wo fanan fɔ ii yɛ.

28 Pɔli ni Barinabasi mɛnda kosɛbɛ karandenilu fɛ Antiyɔki.

15

Lemɛniya mɔɔilu ka ladɛn kɛ Jerusalemu

1 Nba, mɔɔ doilu nara Antiyɔki ka bɔ Jude. Ii tɛrɛ ye lemɛniya mɔɔilu karanna ko: «Ai ti se kisila ni ai ma faaninta kɛ ikomin Nabi Musa la landa ye ja mɛn ma.»

2 Pɔli ni Barinabasi ma sɔn wo kuma ma. Wo le rɔ, mankan ba wulira ii ni mɔɔ woilu tɛma. Ii ka i jɔɔn sɔsɔ kosɛbɛ. Wo le kosɔn, lemɛniya mɔɔilu ka Pɔli ni Barinabasi suwandi, ka lemɛniya mɔɔ gbɛɛilu la ii kan, ka ii bɛɛ lawa Jerusalemu. Ko ii ye wa talibidenbailu ni lemɛniya mɔɔilu la jemɔɔilu tɛrɛn ye, ka ko jin jafɔ ii yɛ.

3 Nba, lemɛniya jamailu ka ii bilasila ka ii lawa. Ii ka Fenisi jamana ni Samari mara rasan. Ii tamintɔla, siya gbɛɛilu tun lemɛniyara ka na Alla

ma ja mēn ma, ii ka wo lase ye lemēniya mōoilu ma. Wo ko diyara woilu ye a ja jere jere ma.

⁴ Nba, ii se mēn kēni Jerusalemu, lemēniya jamailu ni talibidenbailu ni jemōoilu ka ii ramira kojuma. Alla tun ka ko mēnilu ke ka fara ii la, ii ka woilu bee jafō ye lemēniya mōoilu ye.

⁵ Kōni lemēniya mōo doilu tere ye, mēnilu tere ye Farisilu la dekuru rō. Woilu ka ii lō ka a fō ko: «Siya gberē mōoilu mēnilu lemēniyani Isa ma, a fere te fo woilu ye faaninta ke ka jamari ko ii ye Nabi Musa la sariya latelen.»

⁶ Nba, talibidenbailu ni jemōoilu ka i jōon yen ka ko wo fese fese.

⁷ Ii mēnda kumala wo ka a fō kosebe. Wo kō rō, Piyeri ka i lō ka a fō ii ye ko: «N badenmailu, ai jere ka a lōn ko Alla ka n suwandi ai tema waati taminni. A ka a fō ko n ye kibaro juma lase siya gberēilu ma, kosa ii ri wo mēn ka lemēniya Isa ma.

⁸ Alla, mēn ka adamadenilu bee miriya lōn, a ka a yiraka ko a sōnni siya gberēilu rō ka a masōrōn a ka Alla la Nii Seniman di ii ma ikomin a ka wo di andeilu ma ja mēn ma fōlō.

⁹ Wo rō, a ma faranfaasi si ke andeilu ni ii tema, baa ii lemēniyara tuma mēn na, a ka ii jusukun gbe.

¹⁰ Nba, nfenna ai ye a fe ka Alla kōrōbō? Andeilu ni an benbailu ma se donin mēn kōrō, ii ye wo siila karandenilu kunma nfenna?

¹¹ Kōni andeilu lani a la ko Alla ye an kisila Maari Isa la jumaya le fe ikomin a ye woilu fanan kisila ja mēn ma.»

¹² Jama bee ka ii sabari ka ii tolo malō Barinabasi ni Pōli fanan na. Ii tun ka kabannako ni tōomasere

menilu ke ka fara Alla la siya gberailu tema, ii ka wo bee lase jama ma.

¹³ Pɔli ni Barinabasi banni kumala, Yakuba ka a fɔ ko: «N badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n kan na.

¹⁴ Alla ka siya gberailu kanin ja men ma fɔlɔ, ka doilu suwandi ii tema ka woilu ke a jere tailu ri, Simɔn nani wo le jafɔla an ye jin di.

¹⁵ Nabijumailu ka Alla jere kan men sebe, wo benni kuma jin ma. A sebeni ko:

¹⁶ Ko woilu wa tamin, n di n kɔse ka na ikɔ tuun. Dawuda la bon men beni, n di wo lɔ ikɔ.

A ye ikomin tunbun, kɔni n di a lɔ ikɔ ka a lakurakuraya.

¹⁷ Kosa mɔɔ tɔilu ri Maari jinin, siya gberailu kɔnin.

N ka woilu kili ka ii ke n ta ri.

¹⁸ Maari men ka ko woilu yiraka kebi waati jan, wo kan ten.»

¹⁹ Yakuba ka a fɔ ko: «Wo rɔ, a ye n jana ko an kana siya gberɛ mɔɔilu tɔrɔ, menilu ye sɔnna Alla la kuma ma.

²⁰ Kɔni an ye sebe lawa ii ma ka a fɔ ii ye ko ii kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ii kana jalonya ke. Ii kana juufaa sobo dɔɔn. Ii kana jeli dɔɔn.

²¹ Nba, kebi waati jan, Nabi Musa la sariya ye lasela mɔɔilu ma so bee la. A ka men sebe, wo ye karanna salibonilu kɔndɔ Nɔɔɔ lon bee.»

Sebe lawara siya gberɛ lemeniya mɔɔilu ma

²² Talibidenbailu ni jemɔɔilu ni lemeniya jaimailu bee ka a lateɛ ko ii ye mɔɔ doilu suwandi ka woilu lɔ Pɔli ni Barinabasi malɔla Antiyɔki. Ii ka Judasi, men fanan tɔɔ ko Barisabasi, a ni

Silasi suwandi. Məɔ fila woilu tɛɛ jɛmɔɔilu le ri lemeniya mɔɔilu tɛma.

²³ Nba, ii ka bataki don woilu bolo ko ka wa a ri. A sɛbɛni ko:

«An badenmailu, mɛnilu ye siya gbɛɛ mɔɔilu ri Antiyɔki so kɔndɔ a ni Siri jamana rɔ ni Silisi jamana rɔ, an ye ai fola. Ai badenmailu talibiden-bailu ni jɛmɔɔilu kan de. An da bataki jin nawa ai ma.

²⁴ An da a mɛn ko mɔɔ doilu bɔra an fɛ yan ka wa kuma do fɔ ai yɛ ka ai tɔrɔ. Kuma wo ra ai kɔndafili kojuuya. Kɔni andeilu ma mɔɔ woilu lawa ai ma.

²⁵ Wo le kɔsɔn andeilu bɛɛ sɔnda ka mɔɔ doilu suwandi ka ii lawa ai ma an diyana dujɔɔnilu Barinabasi ni Pɔli kɔfɛ.

²⁶ Wo fila le ka ii jɛɛ di Maari Isa Nenematɔmɔnin na baara kanma fo dɔɔni ii ma faa mɔɔilu bolo.

²⁷ An da Judasi ni Silasi la ii kan. Wo rɔ, an ye mɛn fɔla ai yɛ sɛbɛ jin dɔ, ai ri wo kan kelen mɛn woilu fanan da rɔ.

²⁸ An ni Alla la Nii Sɛniman da bɛn ko an kana donin si sii ai kun ma fo mɛn ka kan. Wo rɔ, ai kana mɛn kɛ, wo le jin di.

²⁹ Ai kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ai kana jeli dɔɔn. Ai kana juufaa sobo dɔɔn. Ai kana jalonya kɛ. Ni ai ka ko woilu matanka, wo ri bɛn. An bɛn lon do.»

³⁰ Nba, Jerusalemu lemeniya mɔɔilu ka sila di karanden woilu ma. Wo rɔ, ii bɔra Jerusalemu ka wa Antiyɔki. Ii seni ye, ii ka lemeniya mɔɔilu bɛɛ laden ka bataki wo di ii ma.

³¹ Ii ka a karan tuma mɛn na, lalilikan wo diyara ii yɛ kɔsɛbɛ.

³² Judasi ni Silasi fanan tɛɛ ye Alla la nabiilu le ri. Wo rɔ, ii kumara lemeniya mɔɔilu yɛ kɔsɛbɛ ka

ii lali ka ii seɛbe don.

³³⁻³⁴ Judasi ni Silasi ka tele dando ke Antiyoki tuma men na, lemeniya moɔilu duwara ii ye ka sila di ii ma, ko ii ye ii kase ii kelayabailu ma jususuma ro.

³⁵ Koni Pɔli ni Barinabasi menda Antiyoki. Ii ni moɔ gberɛ siyaman ka moɔilu karan Maari la kuma la, ka kibaro numa lase moɔilu ma.

Pɔli ni Barinabasi farara na men ma

³⁶ Pɔli ni Barinabasi tun da men Antiyoki. Lon do ro, Pɔli ka a fo Barinabasi ye ko: «An ka Maari la kuma lase so menilu la, an ye wa an badenmailu fo woilu bee ro. An di a lon wo ro ni ii ye here ro.»

³⁷ Barinabasi tere ye a fe Yuhana ye wa ii kafe, Yuhana men ye kilila ko Marika.

³⁸ Koni Yuhana wali ko ma diya Pɔli ye, ka a masoron Yuhana ka a fara ii la Panfili. A ma a raja ka baara laban ii fe.

³⁹ A la wali ko kera sosoli ba ri Pɔli ni Barinabasi tema, fo ii farara. Barinabasi ka Marika ta ka don kulun do ka wa Sipere.

⁴⁰ Pɔli ka Silasi suwandi. Lemeniya moɔilu ka ii karifa Maari la, sa a ri a janto ii ro. Ii bora ye na wo le ma.

⁴¹ Ii ka Siri jamana ni Silisi jamana rataama, ka lemeniya jamailu seɛbe don yoro bee ro.

16

Timote wara Pɔli ni Silasi kafe

¹ A sera Deribe, ka bo ye ka wa Lisitiri. Cee do tere ye karandenilu tema men too ko Timote. A na tere Yahudiya le ri, koni a fa tere Kirekika le ri. A na tere lemeniya moɔ le ri.

² Lisitiri ni Ikoniyomu lemeniya mɔɔ bɛɛ tɛɛ ye Timote tɔɔnuma fɔla.

³ Pɔli tɛɛ ye a fɛ Timote ye wa ii kɔfɛ. Kɔni ye Yahudiyailu bɛɛ ka a lɔn ko a fa tɛɛ ye Kirɛkika le ri. Wo kɛra sababu ri, Pɔli ka Timote la faaninta kɛ.

⁴ Wo rɔ, ii bɔra ye ka wa. Talibidenbailu ni jɛmɔɔilu bɛnda ko mɛnilu ma Jerusalemu, Pɔli ni Silasi tɛɛ ye taminna woilu lasela lemeniya mɔɔilu ma so bɛɛ la, ka a fɔ ii yɛ ko ii ye woilu mira.

⁵ Wo bolo ma, lemeniya jamailu la lemeniya tɛɛ ye sabatila. Lon lon mɔɔilu tɛɛ ye donna ka la ii kan.

Pɔli kelayara ja mɛn ma Torohasi

⁶ Alla la Nii Seniman ma sɔn Pɔli ni a taamajɔɔnilu ye don Asi jamana rɔ ka Alla la kuma lase mɔɔilu ma. Wo rɔ, ii ka Firiki ni Kalati jamanailu rataama.

⁷ Ii se mɛn kɛni Misiya jamana dan na, ii ka a fɔ ko ii ye donna Bitini. Kɔni Isa la Nii Seniman ma sɔn wo ma.

⁸ Wo rɔ, ii ka Misiya jamana rasan ka wa Torohasi.

⁹ Su wo rɔ, Pɔli ka koyen lɔ ikomin sibo. A ka Masedonika cɛɛ do lɔni yen mɛn ye a madiyala ko: «I ye na an dɛmɛn Masedoni jamana rɔ.»

¹⁰ Pɔli ka wo yen ka ban tuma mɛn na, an ka an dabɛn i kɔrɔ ka Masedoni sila mira, baa an ka a yen ko Alla le tɛɛ ye an kilila ko an ye wa kibaro juma fɔ ye mɔɔilu yɛ.

Lidi lemeniyyara Isa ma ja mɛn ma

¹¹ An donda kulunba rɔ Torohasi ka an telen Samotirasi ma. Wo duusa gbɛ, an sera Neyapolisi.

¹² An bɔra ye ka wa Filipi, mɛn ye Masedoni jamana fan kelen so ba do ri, Rɔmu so do le. An ka tele dando kɛ ye.

¹³ Nɔɔ lon sera tuma mɛn na, an bɔra so kɔndɔ ka wa ba da la, baa an mirini tɛrɛ ko an di Alla matara diya do tɛrɛn ye. An wara muso doilu ladennin sɔrɔn ye. An ka an sii ka woilu kawandi.

¹⁴ Muso kelen tɛrɛ ye ii rɔ, mɛn tɔɔ ko Lidi. A bɔni Tiyatiri. Julia le tɛrɛ, mɛn ye faanin dagbɛlɛn wulenman jalagbɛ mayirala. Alla batoba le a ri. Maari ka a kɛ, a ka Pɔli la kuma mɛn tuma mɛn na, a ka wo famun ka a mira.

¹⁵ Wo rɔ, a ni a la denbaya sunda ji rɔ. Wo banni, a ka an madiya ko ni an ka a jate Maari la lemɛniya mɔɔ bɛrɛ ri, ko an ye wa jiya a wara. A ka wo fɔ an ye ka a magbɛleya kɔsɛbɛ.

Pɔli ni Silasi bilara kaso la Filipi

¹⁶ Lon do rɔ, an watɔla tora Alla matara diya, an ni jɔnmuso do ka an jɔɔn bɛn. Fɛlɛli jina tɛrɛ ye a fɛ. A tɛrɛ ye fɛlɛli kɛla wo baraka rɔ, ka wodi siyaman sɔrɔn a tiilu yɛ.

¹⁷ A bilara andeilu ni Pɔli bɛɛ kɔ. A tɛrɛ ye a kan nabɔla ko: «Mɔɔ jɛnilu ye Alla kɔrɔtaninba la baaradenilu le ri. Mɔɔilu ri kisi sila mɛn fɛ, ii ye wo le lasela ai ma.»

¹⁸ Jɔnmuso ka wo kɛ tele siyaman kɔrɔ. Kɔni lon do rɔ, Pɔli mɔnɛra a ma. A ka a kɔfɛni a ma ka a fɔ jina jɛrɛ ye ko: «N ye i jamarila Isa Nɛnematɔmɔnin tɔɔ rɔ ko i ye bɔ muso jɛn fɛ!» Jina bɔra muso fɛ i kɔrɔ.

¹⁹ Jɔnmuso tiilu ka a yen tuma mɛn na ko ii tɛ wodi sɔrɔnna a fɛ butun, ii ka Pɔli ni Silasi mira. Ii ka ii sɔmɔn fɔɔ lɔfɛ rɔ, ka wa ii ri kuntiilu ma.

²⁰ Ii se mən kəni ye, ii ka a fə Rəmu kititɛɛ faa-mailu yɛ ko: «Məɔ ɲinilu ye Yahudiyailu le ri. Ii ra an na so bɛɛ ɲakɛ.

²¹ Ii ye an karanna namun na Rəmuka ma kan ka a sən wo ma wala ka wo kɛ.»

²² Jama fanan wulira Pəli ni Silasi kanma. Faa-mailu ka məɔilu lə ka Pəli ni Silasi la durukiilu bə ii kan na, ka a jamari ko ii ye ii gbasi gbelekeilu la.

²³ Ii ka ii gbasi kosebɛ ka ii bila kaso la, ka a fə kasobon kənəgbɛnna yɛ ko a ye i janto ii rə kosebɛ.

²⁴ Wo jamarili kosən, kaso bon kənəgbɛnna ka Pəli ni Silasi bila bon dɔɔmani la kasobon kəndə, ka ii sen bila jiri la.

Kasobon kənəgbɛnna lemɛniyara Isa ma ɲa mən ma

²⁵ Nba, duu talama, Pəli ni Silasi tɛɛ ye Alla matarala ka kalaman bə. Kasoden tɔilu tɛɛ ye ii tolo maləla ii la.

²⁶ Wo yərə kundunin wo rə, duukolo yɛɛyɛɛra kojuuya ka kasobon jɛɛ fanan nayerɛyɛɛ. Kasobon da bɛɛ lakara ii jɛɛ ma i kərə. Nɛɛ jələkə bɛɛ tatɛɛra ka bə kasodenilu la.

²⁷ Kasobon kənəgbɛnna kununda sunəɔ rə ka kasobon da bɛɛ lakani yen. A ye a kəndə ko kasoden bɛɛ ra ii bori ka bə. Wo rə, a ka a la fanmuru səmən ka a bə a laa rə ko a ye a jɛɛ faala.

²⁸ Kəni Pəli ka a kan ba labə a ma ko: «I kana kojuu kɛ i jɛɛ la! An bɛɛ ye yan.»

²⁹ Kasobon kənəgbɛnna ka a kan nabə ko ii ye fitinna di a ma. A ka a bori ka wa Pəli ni Silasi ma. A yɛɛyɛɛtə ka a be ii sen kərə.

³⁰ A ka a wuli ka Pəli ni Silasi labə kɛnɛ ma ka ii mapininka ko: «N failu, n ye nfen kɛ, sa n di kisi?»

³¹ Ii ka a jabi: «I ye lemeniya Maari Isa ma. Ni i ka wo ke, i ri kisi, i ni i la denbaya bee.»

³² Ii ka Maari la kuma fo ale ni a la denbaya bee ye.

³³ Kasobon konogbenna ka Poli ni Silasi ta ka wa ii la gbasili dailu ko su waati wo jere ro. A banni wo la, a ni a la denbaya bee sunda ji ro i koru.

³⁴ A wara Poli ni Silasi ri a wara, ka wa doonnin sii ii koru. Sawa ba tere ye a ni a la denbaya bee la ka a masoron ii ra lemeniya Alla ma.

³⁵ Nba, wo duusa gbeni faamailu ka ii la moailu lo kela la, ko ii ye wa a fo kasobon konogbenna ye ko a ye Poli ni Silasi bila.

³⁶ Wo ro, kasobon konogbenna ka a fo Poli ye ko: «Faamailu ra kela lana, ko ka i ni Silasi bila. Ai ye wa jususuma ro.»

³⁷ Koni Poli ka a fo faamailu la keladenilu ye ko: «Andeilu ye Romu jamana duuren de ri. Koni faamailu ka an gbasi jama bee pana, ka an bila kaso la, ka a teren ii tun ma kiti tee an na ko ro. Sisen ii ka a fo ko ka an bila sutura ro wa? Wo te ke fewu! Ii jere ye na an nabo yan!»

³⁸ Keladenilu wara kela wo fo Romu faamailu ye. Ii ka a men tuma men na ko Poli ni Silasi ye Romu jamana duuren de ri, ii silanda.

³⁹ Wo ro, ii wara Poli ni Silasi madiya ko ii ye yafa ii ma. Ii ka ii labo kaso la ka ii dali ko ii ye bo so kondu ka wa.

⁴⁰ Poli ni Silasi bora kaso bon na wo le ro ka wa Lidi wara ro. Ii ka lemeniya moailu teren ye. Ii ka woilu lali ka ii seebe don ka ban ka wa.

Mɔɔilu wulira Pɔli ni Silasi kanma Tesaloniki

¹ Pɔli ni Silasi taminda Anfipolisi ni Apoloni soilu la, ka se Tesaloniki so la. Yahudiyailu la salibon do tɛɛ ye so kɔndɔ ye.

² Pɔli wara salibon wo la Nɔɔɔ lon, ikɔ a darini a kɛla ɲa mɛn ma. A ka Nɔɔɔ lon sawa kɛ salibon na ye, ka mɔɔilu karan Alla la kuma la.

³ Pɔli tɛɛ ye wo kɔrɔ fɔla ii ye ka a gbɛ, ko a fɛɛ tɛ fɔ Mɔɔ ɲenematɔmɔnin tɛɛ ye tɔrɔ ka faa, ka ban ka wuli ka a bɔ saya rɔ. A ka a fɔ ko: «N ye Isa mɛn na ko lasela ai ma ɲi, ale le Mɔɔ ɲenematɔmɔnin di.»

⁴ Yahudiya doilu ka a yen ko kuma wo ye tɔɲa le ri. Woilu lemɛniyara Isa ma ka ii lɔ Pɔli ni Silasi la. Alla ɲɛsilanɲɛ Kirɛkika siyaman na a ni muso tɔɔlama siyaman fanan lara la.

⁵ Kɔni bɛnsɛkolontɛya ka Yahudiya tɔilu mira. Ii wara lɔfɛ rɔ ka fuwareilu ladɛn ka a kɛ jama juu ri. Jama wo ka mankan ba lawuli so kɔndɔ. Ii wara ɲasɔn na bon da kadi ka Pɔli ni Silasi ɲinin, baa a lɔ tɛɛ ye ii la ka woilu mira ka ii labɔ jama bɛɛ ɲana.

⁶ Kɔni ii ma Pɔli ni Silasi tɛɛn ye. Wo rɔ, ii ka ɲasɔn ni lemɛniya mɔɔ doilu mira, ka ii masɔmɔn fɔɔ so ɲɛmɔɔilu wara. Ii jamanda ko: «Mɔɔ mɛnilu ye mankan nawulila dunuɲa bɛɛ rɔ, woilu ra se yan.

⁷ ɲasɔn da woilu ɲiya a wara. Ii bɛɛ ka a fɔ ko mansa gbɛɛ le ye, mɛn tɔɔ ko Isa. Ii ra Rɔmu mansaba la sariya tiɲan wo rɔ fewu.»

⁸ ɲɛmɔɔilu ni jama bɛɛ ka kuma wo mɛn tuma mɛn na, wo ka ii tɔrɔ kɔsɛbɛ.

⁹ Wo rɔ, ii ka a fɔ ko ɲasɔn ni a duɲɔɔnilu ye ii kunka wodi sara. Ii banni wodi wo sarala, ɲɛmɔɔilu ka ii bila.

Pɔli ni Silasi ka mɔɔilu kawandi Bere

¹⁰ Dibi donda tuma mɛn na su wo rɔ, lemɛniya mɔɔilu ka Pɔli ni Silasi lawa so gbɛɛ la, mɛn tɔɔ ko Bere. Ii seni ye, ii wara Yahudiyailu la salibon na.

¹¹ Bere Yahudiyailu sɔnɔmɛ gbɛni ka tamin Tesaloniki Yahudiyailu kan paaɔn. A lɔɔ tɛɛ ye ii la ka ii tolo malɔ Pɔli la kuma la. A tɛɛ ye fen fen fɔla ii ye, ii jɛɛ tɛɛ ye wo bɛɛ fɛsɛfɛsɛla Alla la kuma rɔ lon lon, sa ii ri a yen ni Pɔli la kuma ye tɔɔa le ri.

¹² Wo rɔ, ii siyaman lemɛniyara Isa ma. Kirɛkika musoilu tɔɔlama siyaman ni Kirɛkika cɛɛilu siyaman fanan lemɛniyara Isa ma.

¹³ Kɔni Tesaloniki Yahudiyailu ka a mɛn tuma mɛn na ko Pɔli ye Alla la kelalasela mɔɔilu ma Bere, ii wulira ka wa ye. Ii sera ye ka Berekailu kɔndasu ka mankan nawuli.

¹⁴ Lemɛniya mɔɔilu ka wo yen tuma mɛn na, ii wulira i kɔrɔ ka Pɔli lawa kɔɔji da la. Kɔni Silasi ni Timote tora a kɔ Bere.

¹⁵ Pɔli malɔbailu nara a ri Atɛni. Ii seni ye, Pɔli ka i sara ii la ko ka a fɔ Silasi ni Timote ye ko ii ye ii kaliya ka na a tɛɛn ye. Wo rɔ, Pɔli malɔbailu bɔra a kɔfɛ ka ii kɔsɛ Bere.

Pɔli ka mɔɔilu kawandi Atɛni

¹⁶ Pɔli tɛɛ ye Silasi ni Timote makɔnɔla Atɛni tuma mɛn na, a ka joo siyaman ba yen so kɔndɔ. Wo gbara a la kɔsɛbɛ.

¹⁷ A tɛɛ ye wala Yahudiyailu la salibon na ka Yahudiyailu ni Alla batobailu kawandi. Lon lon a tɛɛ ye wala lɔfɛ rɔ fanan. A wa mɔɔ mɛnilu sɔrɔn ye, a ri woilu fanan kawandi.

¹⁸ Karanmɔɔ doilu tɛɛ ye, mɛnilu tɔɔ ko Epikuri a ni Sitoyiki la mɔɔilu. Woilu wulira ka Pɔli sɔsɔ.

Doilu ka a fɔ ko: «Kuma siyaman ba tii jin kan di?» Dogberɛilu ka a fɔ ko: «A kɛni ikɔ a ye batofen do le la ko lasela, an ma mɛn lɔn.» Ii ka wo le fɔ ka a masɔrɔn Pɔli tɛɛ ye Isa la kibaro juma lasela ka a lawuli ko fɔ ka a bɔ saya rɔ.

¹⁹ Wo rɔ, ii ka Pɔli kili ka wa a ri ladɛn ba rɔ, mɛn tɔɔ ko Areyopasi. Ii se mɛn kɛni ye, ii ka a fɔ Pɔli yɛ ko: «I nani karan kura mɛn di jin, i tɛ wo jafɔ an yɛ wa?»

²⁰ An ka mɛn mɛn i da rɔ, an tun ma wo mɛn kɔrɔman fɔlɔ. An ye a fɛ i ye wo kɔrɔ fɔ an yɛ.»

²¹ Nba, kokurailu duman tɛɛ Atɛni duuren ni a londonilu yɛ. Ii tun tɛ foyi kɛla fɔ ka ii tolo malɔ woilu la ka woilu lase i jɔɔn ma.

²² Wo rɔ, Pɔli ka a lɔ Areyopasi ladɛn tɛma ka a fɔ ko: «Ai Atɛnikailu, n da a yen ko batoli ko duman ai yɛ ja bɛɛ ma,

²³ baa n tɛɛ ye n mataamala so kɔndɔ tuma mɛn na, n ka ai la batoli yɔrɔ bɛɛ kɔrɔsi. N ka sɛbɛ yen saraka janin diya do ka a fɔ ko: «Mɔɔ ma batofen mɛn tɔɔ lɔn, wo saraka janin diya le jin di.» Nba, ai ye mɛn batola, ka a tɛɛn ai ma a lɔn, nde jɛɛ na kun de wo ri ka na wo ko fɔ ai yɛ sisen.

²⁴ Alla mɛn ka dunuɲa ni a kɔndɔfenilu bɛɛ dan, wo le ye sankolo ni duukolo mansa ri. Adamadenilu ye batobon mɛnilu lɔla ii bolo la, Alla siini tɛ wo si kɔndɔ.

²⁵ Adamadenilu ti se ka baara si kɛ ka ale dɛmɛn. Ɛɛn, a mako tɛ foyi si la. Ale jɛɛ le ka jɛnemaya ni niilakili di mɔɔilu ma, a ni fen tɔilu bɛɛ.

²⁶ A ka siya bɛɛ labɔ mɔɔ kelen de rɔ, ka ii lasii duukolo fan bɛɛ rɔ. A ka ii la waati dantɛɛ, ka ii sii yɔrɔilu yiraka ii la.

²⁷ A ka wo bɛɛ kɛ, sa mɔɔilu ri a ɲinin, sa tumado ii ri a sɔrɔn. Ii la ɲininni ri a kɛ ikɔ mɔɔ ye mɔmɔli kɛla ɲa mɛn ma ka fen do ɲinin. Kɔni Alla jɛrɛ ma jan an si la.

²⁸ An niiakilila ni an ye an taama ni an ye yan ale le baraka rɔ. A ye ikɔ ai la yɛli doilu ra a fɔ ɲa mɛn ma ko: «An bɔra Alla le rɔ.»

²⁹ «Nba, ikomin an bɔra Alla le rɔ, an kana an miri ko Alla ni jooilu bɛɛ ka kan. Jooilu rabɛnni mɔɔilu bolo sanin ni wodigbɛ ni kabakurunilu la, ka bɛn mɔɔilu miriya ma.

³⁰ Ko su woilu kɛra kolɔnbaliya le rɔ waati taminni. Alla ra woilu to, kɔni bi a ye mɔɔ bɛɛ jamarila fan bɛɛ rɔ ko ii ye tubi sisen ka na a ma,

³¹ baa a ra lon kelen fɔ, a ri dunuɲa mɔɔ bɛɛ la kititɛɛ telenbaya la lon mɛn. Kiti wo ri kɛ mɔɔ kelen bolo. Alla jɛrɛ le ka wo ɲenematɔmɔn, ka a lawuli ka a bɔ saya rɔ. A lawuli ko wo kɛra tɔmasere le ri, sa mɔɔilu bɛɛ ri a lɔn ko Alla ra wo le ɲenematɔmɔn.»

³² Mɔɔilu ka su lawuli ko mɛn Pɔli da rɔ tuma mɛn na, doilu ka a mayɛɛ. Kɔni doilu ka a fɔ ko: «An ye a fɛ i ye do la kuma ɲin kan lon gbɛrɛ.»

³³ Wo rɔ, Pɔli bɔra ii fɛ.

³⁴ Wo bɛɛ ni a ta, mɔɔ doilu lara Isa la ka wa Pɔli kɔfɛ. Diyonisi tɛrɛ woilu do le ri. Ale tɛrɛ Areyopasi dɛkuru le rɔ. Muso mɛn tɔɔ ko Damarisi, wo fanan tɛrɛ ye woilu do le ri, a ni mɔɔ gbɛrɛilu.

18

Pɔli sera Korɛnti

¹ Wo kɛni kɔ, Pɔli bɔra Atɛni ka wa Korɛnti.

² A se mēn kēni ye, a bēnda Yahudiya cēē do ri, mēn tōō ko Akila. Pōntika le. A muso tōō ko Pirisili. Ii nasan de tēre ka bō Itali jamana rō. Ii bōra Itali ka na ka a masōrōn mansaba Kolodi tēre ra a fō ko Yahudiyailu bēē ye bō Rōmu. Pōli ka i madon ii la.

³ Ka a tēren a ni ii tēre ye baara kelen de kēla, Pōli tora ii fē ka kē ii baara jōōn di. Ii bēē tēre ye faaninbon rabēnnailu le ri.

⁴ Kōni Pōli tēre ye wala salibon na Nōrō lon bēē ka kuma Yahudiyailu ni Kirekikailu yē. A ka ko bēē kē, sa ii ri sōn Maari Isa rō.

⁵ Nba, Silasi ni Timote nara ka bō Masedoni tuma mēn na, Pōli ma baara gbere si kē butun fo ka kawandili kē. A tēre ye sereya bōla Yahudiyailu yē ko Isa ye Mōō Nenematōmōnin de ri.

⁶ Yahudiyailu ka ii ban wo kuma ma ka Pōli nani. Wo le rō, Pōli ka a la duruki juujuu ka wo kē tōomasere ri ii kanma. A ka a fō ko: «Ii jeli labōn kun ye ii jere le ri. Wo tē n kunko ri butun. Nba, n watō siya gbereilu kawandila sisen.»

⁷ Wo rō, Pōli bōra salibon na ka wa Titusi Jusitusu wara. Cēē wo ye Alla batoba le ri. A la bon tuunin salibon na.

⁸ Salibon wo kuntii Kiripusi ni a la denbayailu bēē lara Maari la. Korēntika mēnilu ka Pōli la kuma mēn, woilu siyaman fanan lara Isa la ka sun ji rō.

⁹ Lon do rō, Pōli ka koyen kē su rō ikomin sibo. Maari ka a fō a yē ko: «I kana silan mōōilu yē. I ye kuma, i kana i makun,

¹⁰ baa n ye i fē. Mōō si tē be i kan ka kojuu kē i la, baa n na mōōilu ka siya so kōndō yan.»

¹¹ Wo le rō, Pōli mēnda ye, ka san kelen ni karo wōōrō kē mōōilu karanna Alla la kuma la.

¹² Awa Kaliyɔn tɛɛ ye Akaya jamanatiiya la tuma mɛn na, Yahudiyailu ka ii laɗɛn ka wuli Pɔli kanma. Ii ka a mira ka wa a ri kiti diya.

¹³ Ii ka a fɔ ko: «Cɛɛ ɲin ye a fɛ ka mɔɔilu bila Alla bato ɲa gbɛɛ rɔ, mɛn ma bɛn sariya ma.»

¹⁴ Sani Pɔli ye se ka jabili kɛ, Kaliyɔn jɛɛ kumara Yahudiyailu yɛ ko: «Ai Yahudiyailu, ni ai nara ka ai makasi kojuu ba do kosɔn, wala ko bɛnbali do, n tun di n tolo malɔ ai makasikan na.

¹⁵ Kɔni sɔsɔli ɲin tɛ foyi ri fɔɔ Yahudiyailu la ko. Ai ye i ɲɔɔn sɔsɔli kuma doilu ni tɔɔ doilu ni sariya koilu le ma. Kɔni n tɛ sɔn ka ko su woilu kiti tɛɛ. Ai jɛɛ ye ko woilu ɲanabɔ.»

¹⁶ Wo rɔ, Kaliyɔn ka ii gbɛn ka ii labɔ kiti diya.

¹⁷ Ii bɛɛ bera Sɔsitɛni kan, mɛn ye salibon kuntii ri. Ii ka ale mira ka a gbasi kiti diya ɲɛfɛ. Kɔni Kaliyɔn ma foyi fɔ.

Pɔli ka a kɔsɛ Antiyɔki

¹⁸ Pɔli mɛnda Korɛnti kɔsɛɛ tuma mɛn na, a ka sila ɲinin lemɛniya mɔɔilu fɛ ka wa. A seni Sankere, a ka a kun li ka a masɔrɔn a tun ka dakan ta Alla yɛ. Wo rɔ, a donda kulunba kɔndɔ ka wa Siri jamana rɔ. Pirisili ni Akila wara a kɔfɛ.

¹⁹ Ii sera Efɛsi tuma mɛn na, Pɔli ka a taamaɲɔɔnilu to a kɔ ye. Ale wara salibon na ka kuma Yahudiyailu yɛ.

²⁰ Woilu ka a madiya ko a ye waati dando kɛ ii fɛ ye. Kɔni Pɔli ma sɔn.

²¹ A ka sila ɲinin ii fɛ. A ka a fɔ ko: «ni Alla sɔnda a ma n di na ii wara ikɔ.» Wo rɔ, a donda kulunba kɔndɔ Efɛsi ka wa.

²² Kulunba seni Sesare, Pɔli bɔra ka wa lemeniya jamailu kɔndɔn Jerusalem, ka ban ka wa Antiyoki.

²³ A mɛnda Antiyoki. Wo kɔ rɔ, a wara Kalati jamana ni Firiki jamana rɔ. A ka yɔrɔ wo bɛɛ rataamataama ka Isa la karandenilu bɛɛ fanka don.

Apɔlɔsi ka mɔɔilu kawandi Efesi ni Korɛnti

²⁴ Wo tuma, Yahudiya do sera Efesi mɛn tɔɔ ko Apɔlɔsi mɛn bɔni Alesandiri. Cɛɛ wo kusan tɛrɛ kumala a nɔma la. A ka Alla la kuma lɔn kɔsɛɛ.

²⁵ A karanni Maari la sila la. A duman tɛrɛ a yɛ a na jɛrɛ jɛrɛ ma ka mɔɔilu kawandi, ka Isa la ko fɔ ii yɛ kɔnɔma. A tɛrɛ ye wo kɛla a fanka bɛɛ la. Kɔni a la lɔnnin dan tɛrɛ ye Yaya la sun ji rɔ ko le ri.

²⁶ A wulira jusulateɛ rɔ ka kuma damira salibon na. Pirisili ni Akila ka a lamɛn tuma mɛn na, ii wara a ri ii wara ka Alla la sila kɔrɔ fɔ a yɛ ka a gbɛ.

²⁷ Lon do rɔ, Apɔlɔsi ka a fɔ ko a ye a fɛ ka wa Akaya jamana rɔ. Lemeniya mɔɔilu ka a sɛɛɛ don ko a ye wa. Ii ka sɛɛɛ rabɛn ka a fɔ Akaya lemeniya mɔɔilu yɛ ko ni Apɔlɔsi sera ye, ko ii ye a ramira kɔnɔma. A se mɛn kɛni ye, a ka mɔɔilu dɛmɛn kɔsɛɛ, mɛnilu kɛra lemeniya mɔɔilu ri Alla la nɔmaya baraka rɔ kɔnin.

²⁸ A tɛrɛ ye Yahudiyailu la kuma lakadila mɔɔ bɛɛ pana, ka a yiraka ii la Alla la kuma rɔ ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin ye Isa le ri.

19

Pɔli ka mɔɔilu kawandi Efesi

¹ Nba, ka Apələsi to Korənti, Pəli ka Asi jamana kəndə rasan ka wa se Efəsi. A ka Isa la karanden doilu sərən ye.

² A ka woilu məjininka ko: «Ai leməniyara Isa ma lon mən, ai ka Alla la Nii Səniman sərən wo lon wa?» Ii ka Pəli jabi: «Eən de. An ma foyi mən Alla la Nii Səniman na ko rə fələ.»

³ Pəli ka a fə ko: «Ai ka sun ji rə su ɲuman sərən wo rə?» Ii ka a jabi: «Yaya ka sun ji rə mən ko fə, an ka wo su le sərən.»

⁴ Pəli ka a fə ii ye ko: «Məə mənihu tubira, Yaya tere ye woilu le sunna ji rə. Kəni a tere ye a fəla məəihu ye ko mən natə ale kə, ko ii ye la wo la Maari Isa kənin.»

⁵ Ii ka wo mən ka sun ji rə Maari Isa təə rə.

⁶ Pəli ka a bolo la ii kan tuma mən na, Alla la Nii Səniman nara ii ma. Ii kumara kan gbereilu rə. Alla ka kuma mənihu di ii ma, ii ka woilu lase məəihu ma.

⁷ Cee woilu tun di məə tan ni fila ɲəən bə.

⁸ Pəli ka karo sawa ke, a ye wala salibon na ye ka kuma məəihu ye. A tun te silanna muumə. A tere ye ii karanna Alla la Mansaya ko la, ka ko bee ke ka məə lali sa ii ri la a la kuma la.

⁹ Kəni doilu ma sən a la kuma ma. Woilu ka ii ban fewu, ka to Maari Isa la sila təə tɲanna kuma juu la məə bee ɲana. Wo le kosən, Pəli bəra ii fe, ka karandenihu ta ka wa Tiranusi la karan diya rə. A tere ye karan kela ye lon lon.

¹⁰ A ka karan ke ten san fila kərə. Wo rə, Asi jamana məəihu bee ka Maari la ko mən: Yahudiyaɪilu wo, Kirekilu wo, ii bee ka wo mən.

¹¹ Alla tere ye Pəli ləla kabannako siyaman kela.

¹² Hali jala ni faanin menilu ra maa Pɔli fari la, woilu ra jankarɔtoilu kɛndɛya wo rɔ a ni jinailu tɛrɛ bɔla jinatɔmɔɔilu fɛ wo rɔ fanan.

Sikɛwa dencɛilu la ko

¹³ Nba, Yahudiya doilu tɛrɛ ye taamataamala ko ii ye jinailu gbɛnna ka bɔ mɔɔilu fɛ. Ii doilu wulira ko ii ri jinailu gbɛn ka bɔ jinatɔmɔɔilu fɛ Maari Isa tɔɔ rɔ. Ii tɛrɛ ye a fɔla jinatɔmɔɔilu yɛ ko: «Pɔli ye Isa mɛn na ko fɔla, an ye ai jamarila wo tɔɔ le rɔ ko jinailu ye bɔ!»

¹⁴ Sikɛwa, mɛn ye Yahudiyailu la Alla sarakalasela kuntiiba do le ri, a la dencɛ wɔrɔnwula le tɛrɛ wo kɛla.

¹⁵ Kɔni lon do rɔ, jina ka ii jabi: «N ka Isa lɔn. N ye Pɔli la ko kalama fanan. Kɔni ai, ai ye yon de ri?»

¹⁶ Cɛɛ jinatɔmɔɔ bera ii bɛɛ kan, ka nɔɔ sɔrɔn ii ma. A ka ii gbasi kojuuya ka ii madimin. Ii farimakolon ka ii bori ka bɔ bon na.

¹⁷ Wo kibaro fɔra Efɛsi so fan bɛɛ rɔ, Yahudiyailu ni Kirɛkɛlu kɔnin. Wo rɔ mɔɔ bɛɛ silanda, ka Maari Isa tɔɔ bonya.

¹⁸ Menilu tun lara Isa la, woilu siyaman nara ka ii lɔ ii la kojuuilu la mɔɔilu bɛɛ jana.

¹⁹ Menilu tɛrɛ ye wɔyɛmaya kɛla, woilu siyaman nara ii la wɔyɛmaya sɛbɛilu ri ka woilu janin mɔɔilu bɛɛ jana. Sɛbɛ woilu sankɔ bɛɛ ladennin bɛnda wodigbɛ gbanan waa biloolu le ma.

²⁰ Wo le kosɔn, Alla ka fanka don Maari la ko rɔ, ka a la ko lase fan bɛɛ rɔ. Mɔɔ siyaman lara lemeniya mɔɔilu kan.

Mankan ba wulira Efɛsi

21 Ko woilu bεε keni kɔ, Pɔli ka a latεε ko a ri Masedoni jamana ni Akaya jamana rataama ka wa Jerusalemu. A ka a fɔ ko: «N wa wa bɔ Jerusalemu, fo n ye wa Rɔmu fanan ye.»

22 A ka a dεmenba fila lawa a jε Masedoni. Ale tora Asi jamana rɔ ka waati do kε ye. Dεmenba fila wo tεε Timote ni Eratusi le ri.

23 Nba, wo waati jεε, mankan ba wulira Isa la sila ko rɔ.

24 Nunaka, mεn ye wodi koyinna ladanna, do tεε ye, mεn tɔɔ ko Demetirusi. A tεε ye wodigbε baara le la, ka Aritemisi la batobon bisikilu ladan. Ikomɛn Efesikailu tεε ye batofen wo batola, Demetirusi ni a baarakεjɔɔnilu tεε ye tɔɔ ba sɔrɔnna bisiki woilu fε.

25 Lon do rɔ, a ka a baarakεjɔɔnilu laden, a ni mεnilu tεε ye baara su wo kela. A ka a fɔ ii ye ko: «N failu, ai ka a lɔn ko an ye tɔɔ ba sɔrɔnna baara jɛn de rɔ.

26 Kɔni Pɔli tɔɔ jɛn ye mεn kela sisen, ai jεε jayen wo la, ai tolo ye a la. A ye a fɔla mɔɔilu ye ko batofen mεnilu ladanni mɔɔ bolo, ko woilu tɔɔ tε foyi ri. Kuma wo ra mɔɔ siyaman kun yεleman ka ban. Efesi kelen tε. Dɔɔni wo ri se Asi jamana fan bεε rɔ sisen.

27 Wo ri kε sababu ri an na baara ri jii baara juu ri. Kɔni a dan tε wo ri de. A laban, an na batofen musoman ba Aritemisi la bon tε jate butun. Mɔɔilu ye Aritemisi batola Asi jamana ni dunuɔa fan bεε rɔ sisen. Kɔni bonya mεn ye a kan bi, wo bεε ri bɔ a kan.»

28 Jama ka wo mεn ka mɔnε kojuuya. Ii ka ii kan nabɔ ko: «Efesikailu la batofen Aritemisi ka bon!»

²⁹ Mankan wo ka so bεε lamaa. Mɔɔilu bori-mantɔ ka Pɔli taamaɲɔɔ fila mira ka ii sɔmɔn fɔɔ so ladɛn diya rɔ. Mɔɔ fila woilu tɛrɛ Kayusi ni Arisitariki le ri. Ii bɔni Masedoni.

³⁰ Pɔli tɛrɛ ye a fɛ ka wa kuma jama yɛ, kɔni Isa la karandenilu ma sɔn.

³¹ Asi jamana ɲɛmɔɔ doilu fanan tɛrɛ ye, mɛnilu tɛrɛ Pɔli dupɔɔnilu ri. Woilu ka kela lawa Pɔli ma ka a madiya ko a kana wa ladɛn diya rɔ.

³² Wo tuma, mɔɔilu tɛrɛ ye mankan ba lawulila ladɛn diya rɔ. Bεε ye i ta fɔla. Ii siyaman ma ii ladɛn kun lɔn.

³³ Yahudiyailu ka mɔɔ do lalɔ jama ɲana. Cεε wo tɔɔ ko Alesandire. Doilu ka ii kan nabɔ a ma ko a ye kuma. A ka tɔɔmasere kɛ a bolo la jama ɲana ko ii ye sabari. A tɛrɛ ye a fɛ ka kuma lase ii ma.

³⁴ Kɔni jama ka a ɲayen tuma mɛn na ko Alesandire ye Yahudiya le ri, ii bεε sɔnkɔra i ɲɔɔn fɛ ka a fɔ ko: «Ɛfɛsikailu la batofen Aritɛmisi ka bon!» Ii ka waati fila ɲɔɔn kɛ, ii ye ii kan nabɔla ten.

³⁵ Ii ma wo boloka fɔɔ so sɛbɛlila nara ka ii masabari waati mɛn. A kumara ii ye ko: «Ɛfɛsikailu, Ɛfɛsi so ye batofen ba Aritɛmisi la bon kɔnɔgbɛnna le ri. Batofen wo munuɲa mɛn bɔra san ma ka be, Ɛfɛsi so ye wo fanan kɔnɔgbɛnna le ri. Dunuɲa mɔɔilu bεε ka wo lɔn.

³⁶ Mɔɔ si ti se ka ai sɔsɔ wo ma. Wo rɔ, ai ye ai sabari. Ai kana koilu kɛ ai kun fɛ ye ten!

³⁷ Ai ra cεε ɲinilu mira ka ii lana, ka a tɛrɛn ii ma foyi sonya joobon na. Ii ma tanama kuma si fɔ an na joo musoman ba ma fanan.

³⁸ Wo le rɔ, ni mɔɔ do ra ko kɛ Demetirusi ni a la baarakɛɲɔɔnilu la, ii ye wa makasili kɛ kiti diya. Faamailu ye ye. Ii ye wa kiti diya ye.

³⁹ Ni ai ye a fε ka ko gbεε fɔ, ai ye wa wo fɔ an na ladeɛ ba rɔ, ladeɛ mɛn bɛnni sariya ma. A ri janabo ye le.

⁴⁰ Ni wo tε, an da mankan ba mɛn nawuli jin bi, wo ma bɛn. Mɔɔilu ri a fɔ ko an da murunti, baa an ti se ka hali ladeɛ jin kun fɔ mɔɔilu ye.» So sebelila banda wo bεε fɔla tuma mɛn na, a ka a fɔ jama ye ko bεε ye wa a wara.

20

Pɔli wara Masedoni ni Kirɛki jamanailu rɔ

¹ Nba, mankan sumara tuma mɛn na, Pɔli ka karandenilu kili ladeɛ dɔ. A ka ii lali ka ii seεbε don, ka ban ka sila jinin ii fε. Wo rɔ, a bɔra ye ka wa Masedoni.

² A ka jamana wo rataama ka ye lemɛniya mɔɔilu lali ka ii seεbε don kuma siyaman ma. Wo rɔ, a nara se Kirɛki jamana rɔ.

³ A ka karo sawa kε ye. A tεε ye a rabenna tuma mɛn na ka wa Siri jamana rɔ kulunba kɔndɔ, a ka a mɛn ko Yahudiya doilu ra bɛn kan kelen ma ko ii ri a faa. Wo rɔ, a ka taama wo rasa ko a ri a kɔse Masedoni jamana rɔ.

⁴ Sopateri mɛn bɔni Bere, Pirusi dence kɔnin, wo wara Pɔli malɔ. Arisitariki ni Sekundusi, mɛn bɔni Tesaloniki, fanan wara a malɔ, a ni Kayusi, mɛn bɔni Deribε, ni Timote, a ni Tisiki ni Torofime, mɛn bɔni Asi jamana rɔ.

⁵ Cεε woilu wara an jε ka an makɔnɔ Torohasi.

⁶ Buru Fununbali Sali banda tuma mɛn na, an bɔra Filipi kulunba kɔndɔ. An ka tele loolu kε ji kan ka na ii tɛrɛn Torohasi, ka lɔɔkun kelen kε ye.

Pɔli ka Yuticusu su lawuli

⁷ Nɔɔ lon dafara tuma mɛn na, an ka an naden ka dɔnnin kɛ an ɲɔn fɛ. Pɔli tun da a latɛɛ ko ni duusa gbɛra, ko a ri wa. Wo le kosɔn, a mɛnda kawandili kɛla haan duu talama.

⁸ An bɛɛ ladennin tɛɛ sankaso do kɔndɔ. Fitinna siyaman tɛɛ ye mɛlɛnna bon kɔndɔ ye.

⁹ Kanberen do, mɛn tɔɔ ko Yutikusi, siini tɛɛ bon fɔɔda dakun kan bon na ye. Pɔli mɛnda kumala, sunɔɔ lɔɔ ka kanberen wo mira kosebɛ. A sunɔɔra ka be fɔɔda la. A bɔra fɔɔ sankaso bon sawana fɔɔda wo la ka be duu ma. Ii wara a ta ka a tɛɛn a ra sa.

¹⁰ Pɔli jiira ka wa i la a kan ka a bolo falafala a ma, ka a fɔ ko: «Ai kana hamin. A nii ye a rɔ.»

¹¹ Wo rɔ, Pɔli yɛlɛra sankaso bon na ikɔ. A ka buru rafara ka dɔnnin kɛ lemɛniya mɔɔilu fɛ. A kumara ii ye haan kɛnɛ bɔra, ka ban ka wa.

¹² Mɔɔilu wara Yuticusu malɔ a wara. A kɛndɛ. Wo ka lemɛniya mɔɔilu bɛɛ jususuma kosebɛ.

Pɔli bɔra Torohasi ka wa Milɛti

¹³ Andeilu donda kulunba kɔndɔ ka wa Pɔli ɲɛ Asɔsi, baa Pɔli ka a fɔ ko a ri wa a sen ma, ko an bɛɛ ye wa an ɲɔn bɛn Asɔsi.

¹⁴ A ka an nabɛn Asɔsi tuma mɛn na, a donda kulunba kɔndɔ. Wo rɔ, an wara Mitilɛni.

¹⁵ An bɔra ye lon mɛn na, wo duusa gbɛ an sera Kiyɔsi da fɛ. Wo duusa gbɛ filana an sera Samɔsi. Wo duusa gbɛ sawana an sera Milɛti.

¹⁶ Pɔli tun tɛ a fɛ an ye lanɔɔ Asi jamana rɔ. Wo rɔ, a ma sɔn ka i lɔ Efɛsi, baa a kɔrɔtɔni ba le tɛɛ ka se Jerusalemu, sa a ri Pentekoli sali kɛ ye, ni a ri se wo kɛla.

Pɔli ka Efɛsi lemɛniya mɔɔilu la ɲɛmɔɔilu lali

¹⁷ Wo le rɔ, a tora Milɛti ka kela lawa Efɛsi ka lemɛniya jamailu la jɛmɔɔilu kili, ko ii ye na a tɛrɛn ye.

¹⁸ Ii nara tuma mɛn na, a ka a fɔ ii yɛ ko: «N badenmailu, kɛbi n donda Asi jamana rɔ lon mɛn, n taamara sila mɛn kan waati mɛn bɛɛ kɔrɔ ai fɛ yan, ai ka wo lɔn.

¹⁹ Yahudiyailu ka janfailu don n ma ka n tɔrɔ kosebɛ fo ka n kasi. N ka wo bɛɛ muɲun ka n fanmajii ka baara kɛ Maari yɛ.

²⁰ Ai la nafa ye fen fen dɔ, n ma wo si dokon ai ma. N ka ai karan jamama yɔrɔ rɔ, ka ai karan ai jɛrɛ la bonilu kɔndɔ.

²¹ N da a fɔ Yahudiyailu ni siya gbɛrɛ tɔilu yɛ ka a magbɛlɛya ko ii ye kojuu kɛ boloka ka na Alla ma, ka lemɛniya an na Maari Isa ma.

²² Nba, a fɛrɛ tɛ fo n ye Alla la Nii Sɛniman kan mira. Wo le rɔ, n watɔ le Jerusalemu sisen. Mɛn kɛtɔ n sɔrɔnna ye, n ma wo lɔn.

²³ Kɔni n ka mɛn lɔn, wo le jɛn di. N wa se so so ma, Alla la Nii Sɛniman ye a fɔla n yɛ ko mɔɔilu ri n bila kaso la, ko tɔrɔya ye n yɛ.

²⁴ Ni n balora, wo tɛ foyi ri n jɔkɔrɔ. Mɛn tɔnɔ ye n ma, wo le n na baara ri, Maari Isa ka mɛn karifa n na. Fo n ye baara wo le ban ka Alla la kibaro juma lase mɔɔilu ma, kibaro mɛn ye Alla la jumaya ko fɔla.

²⁵ «Nba, n da n taamataama ai bɛɛ tɛma ka Alla la Mansaya ko lase. Kɔni n ka a lɔn sisen ko ai jɔa tɛ la n kan butun.

²⁶ Wo le kosɔn n ye a fɔla ai yɛ ka a magbɛlɛya bi ko ni mɔɔ do halakira ai tɛma, wo ye wo tii jɛrɛ nɔ le wo ri de,

²⁷ baa n ma Alla la ko lateɛni si dokon ai ma. Ɛɛn! N ka wo bɛɛ lase ai ma.

²⁸ Nba, ai ye ai janto ai jɛɛ rɔ. Alla la Nii Sɛniman da mɔɔ mɛnilu karifa ai la, ai ye ai janto woilu fanan dɔ. Ai ye ai lɔ Alla la lemɛniya jamailu jɔrɔ ka ii latanka, baa a ra woilu kɛ a jɛɛ ta ri a dence la saya rɔ.

²⁹ N ka a lɔn ko n wa wa, mɔɔjuuilu ri don ai tɛma ka tɪɲanni kɛ. Woilu ye ikomin wara juuilu, mɛnilu ye donna saailu tɛma ka ii madimin.

³⁰ Doilu ri wuli hali ai jɛɛ tɛma yan, ka wuya juu fɔ, sa ii ri karandenilu sɔmɔn ka woilu tuun ii kɔ.

³¹ Wo le rɔ, ai ye a kɛ koɲuma. Ai ye ai hankili to a rɔ ko n ka ai kelen kelenna bɛɛ lali san sawa wo kɔrɔ. N ma wo boloka fewu, fɔ ka a kɛ su ni tele. N ɲaji bɔra ai kosɔn kosebɛ.

³² «Nba, n ye ai karifala Alla la sisen, a ni a la kuma la, mɛn kɔnin ye a la ɲumaya ko fɔla. Ale le ri se ai la lemɛniya sabatila kuma wo la. A ni a ri cɛ wo di ai ma, a ni mɛn bɛɛ bilani a dan na.

³³ N ma n nata la mɔɔ si la wodigbɛ ni sanin ni faanin kan.

³⁴ N ka baara kɛ n bolo la ka n ni n taamaɲɔɔnilu makoilu mafa. Ai jɛɛ ka wo lɔn.

³⁵ N ka a yiraka ai la ɲa bɛɛ ma ko an ka kan ka baara ba kɛ ten de, sa an di se dɛsɛbatɔilu dɛmɛnna, baa Maari Isa ka a fɔ ko: «Sɛwa ye sɔli rɔ ka tamin sɔrɔnni kan.» An ye an hankili to kuma wo rɔ.»

³⁶ Nba, Pɔli banda wo fɔla tuma mɛn na, a ni ii bɛɛ ka ii ɲɔnkin ka Alla tara.

³⁷ Ii ka ii wuli ka ii ton Pɔli kan ka a sunbu. Ii bɛɛ kasira kosebɛ.

³⁸ A tɛɛ ka mɛn fɔ ko ii ɲa tɛ la a kan butun, wo kuma gbara ii la kojuuya. Ii wara a bilasila diya

kulun da la.

21

Poli wara Jerusalemu na men ma

¹ Nba, an ka foli di lemeniya mɔɔilu ma ka don kulunba kɔndɔ. An bɔra ye ka an telen Kɔsi ma. Wo duusa gbɛ an wara se Rɔdi, ka bɔ ye ka wa Patara.

² An ka kulunba do tɛrɛn ye, mɛn watɔ Fenisi jamana rɔ. An donda wo kɔndɔ ka wa.

³ An sudunyara Sipere ka a yen, kɔni an taminda a la a tele kankan bolo kinin fan fɛ. An wara Siri jamana rɔ ka an lɔ Tiri, baa donin mɛn tɛrɛ ye kulun kɔndɔ, wo tun ka kan ka lajii so wo le la.

⁴ An wara karandenilu pinin so kɔndɔ, ka tele wɔrɔnwula kɛ woilu fɛ. Alla la Nii Sɛniman tun ka a yiraka ii la ko ko ri Poli sɔrɔn Jerusalemu. Wo le ka a kɛ, ii ka a lali ko a kana wa ye.

⁵ Kɔni an wa lon sera tuma mɛn na, an bɔra ye ka wa. Karandenilu ni ii musoilu ni ii denilu bɛɛ bɔra so kɔndɔ ka wa an bilasila diya fɔɔ kulun da la. An bɛɛ ka an jɔnkin ji da la ye ka Alla matara.

⁶ An banda Alla matarala ka foli di an jɔɔn ma tuma mɛn na, an donda kulunba kɔndɔ. Woilu ka ii kɔsɛ ka wa ii wara.

⁷ An bɔra Tiri ka wa Pitolemayisi kulunba kɔndɔ. An se mɛn kɛni ye, an bɔra kulunba kɔndɔ ka wa ye lemeniya mɔɔilu fɔ. An ka tele kelen kɛ woilu fɛ.

⁸ Wo duusa gbɛ, an bɔra ye ka wa Sesare. An wara jiya Filipe wara, mɛn tɛrɛ ye kibaro juma lasela ri. Jerusalemu lemeniya mɔɔilu tun ka cɛɛ wɔrɔnwula mɛn jɛnematɔmɔn ka ii kɛ talibiden-bailu dɛmɛnbailu ri, Filipe tɛrɛ woilu do le ri.

⁹ Denmuso sunkurun naanin tere ye Filipe bolo. Wo si tun ma sii cee kun folo. Woilu tere ye kuma soronna Alla la ka a lase mooilu ma.

¹⁰ An ka tele dando ke Filipe wara tuma men na, Alla la nabi do nara ka bo Jude. Wo too ko Akabusi.

¹¹ A nara an ma ka Poli la tesidilan ta. A ka a jere sen ni a bolo sidi wo la, ka a fo ko: «Alla la Nii Seniman ka a fo ko Yahudiyailu ri tesidilan jin tii mira Jerusalemu, ka a sidi wo ja ma ka a don siya gberailu bolo.»

¹² An ka wo men tuma men na, an ni ye mooilu ka Poli madiya kosobe ko a kana wa Jerusalemu.

¹³ Poli ka an jabi: «Ai ye kasila ten ka n jusu tijan kojuuya nfenna? Ni ii ka n sidi Jerusalemu, n dabenni wo la. Hali ni ii ka n faa Maari Isa ko koson, n dabenni wo bee la.»

¹⁴ An ka a yen tuma men na ko Poli te son an kan mirala, an ka a to ten, ka a fo ko: «Maari sawo ye ke.»

¹⁵ Tele dando taminni ko, an ka an daben ka wa Jerusalemu.

¹⁶ Sesare karanden doilu nara an malo, ka an nana an jiya diya Minason wara. Minason ye Sipereka le ri. A keni Isa la karanden di kebi waati jan.

Poli wara bo Yakuba ma

¹⁷ An se men keni Jerusalemu, ye lemeniya mooilu ka an damira kopuma.

¹⁸ Wo duusa gbe, Poli ni an tailu wara Yakuba wara. An ka lemeniya mooilu la jemooilu bee teren ye.

¹⁹ Pɔli banda folila tuma mɛn na, a kumara ii yɛ. Alla tun ka ko mɛnilu kɛ siya gbɛɛɛilu tɛma ka fara Pɔli la baara la, a ka wo bɛɛ lase ii ma kelen kelen.

²⁰ Ii ka ii tolo malɔ ko woilu la, ka Alla tando kosɛbɛ. Ii ka a fɔ Pɔli yɛ ko: «An badenma, i ma a yen Yahudiya waa siyaman de lani Isa la yan. Wo bɛɛ tɛsidini Nabi Musa la sariya ko le la.

²¹ Kɔni a ra fɔ ii ɲana ko i ye Yahudiyailu karanna, mɛnilu siini siya gbɛɛɛilu tɛma kɔnin. Ko i ye a fɔla woilu yɛ ko ii ye Nabi Musa la sariya bila, ko ii kana ii denilu faaninta kɛ butun, ko ii kana an na landailu bonya.

²² Sika tɛ a rɔ, ii ri a mɛn ko i ra na. An ye a kɛ di wo rɔ?

²³ Nba, an ye mɛn fɔla i yɛ sisen, i ye wo mira. Cɛɛ naanin ye an bolo yan, mɛnilu ra dakan ta Alla yɛ.

²⁴ I ye la woilu kan ka sɛninya landa kɛ ii fɛ. I jɛɛ ye wodi bɔ, sa ii ri ii kun li. Wo wa kɛ, bɛɛ ri a lɔn ko i la ko mɛn fɔni ii ɲana, ko tɲa tɛ wo ri. Ii ri a lɔn fanan ko i jɛɛ ye i taamala sariya sila kan.

²⁵ Kɔni siya gbɛɛ mɛnilu ra la Isa la, an da sɛbɛ lawa woilu ma kɔrɔman ka an miriya yiraka ii la. An ka a fɔ ii yɛ ko ii kana joo sɔ sobo dɔɔn. Ko ii kana jeli dɔɔn. Ko ii kana juufaa sobo dɔɔn, jeli ye mɛn dɔ. Ko ii kana jalonya kɛ.»

²⁶ Nba, wo duusa gbɛ, Pɔli ka mɔɔ naanin woilu ta ka wa sɛninya landa kɛ ii fɛ. Wo kɔ rɔ, a wara Allabatobonba la ka sɛniyali dafa lon fɔ. Wo lon wa se, saraka ri bɔ ii kelen kelenna bɛɛ yɛ.

Ii ka Pɔli mira

²⁷ Sɛniyali wo ye kɛla tele wɔrɔnwula le kɔrɔ. Waati wo dafatɔla, Asi jamana Yahudiya doilu

ka Pōli yen Allabatobonba kōndō. Ii ka mankan nawuli jama tēma ka Pōli mira.

²⁸ Ii ka ii kan nabō ko: «Isirayelikailu, ai ye na an dēmen! Cēē mēn ye mōō bēē karanna fan bēē rō ko ii kana an na mōōilu ni Nabi Musa la sariya ni an na yōrō jin jate, wo le jin di. Ka a la wo bēē kan, a ra na Kirekilu ri Allabatobonba jēē kōndō, ka an na yōrō sēniman jin nōō.»

²⁹ Ii ka wo fō ka a masōrōn ii tun ka Torofime, mēn bōni Efesi, a ni Pōli yen i jōōn fē so kōndō. Ii ka ii miri ko Pōli tun da don a ri Allabatobonba jin kōndō le.

³⁰ Mankan bonyara ka so bēē lamaa. Mōōilu borimantō nara ka bō fan bēē rō. Ii ka Pōli mira ka a sōmōn ka a labō Allabatobonba jin kōndō. Mōōilu ka bon dailu tuun i kōrō.

³¹ Ii tēē ye a faa ja jininna tuma mēn na, kela sera Rōmu kēlēdenilu la kuntiiba ma ko Jerusalemu so bēē ra lawōyo.

³² A ka kēlēden kuntii doilu ni kēlēden doilu ta i kōrō ka a bori ka wa jama rō. Yahudiyailu ka kēlēden kuntiiba ni a la kēlēdenilu yen tuma mēn na, ii ka Pōli gbasi boloka.

³³ Kēlēden kuntiiba nara ka Pōli mira. A ka a fō kēlēdenilu yē ko ii ye Pōli sidi nēē jōōkō fila la. A ka jama mājininka ko cēē jin ye yon di, a ka nfen kē?

³⁴ Mōōilu tēē ye ii kan nabōla kōsēbē. Do ta ni do ta tē kelen di. Kēlēden kuntiiba ka a yen ko a ti se tupa gbē sōrōnna ka a masōrōn mankan ka siya. Wo rō, a ka a fō kēlēdenilu yē ko ii ye wa Pōli ri ii la bon ba la.

³⁵ Ii sera bon yēlēyēlēnanilu ma tuma mēn na, kēlēdenilu ka Pōli layēlē ii boloilu la ka wa a ri, baa jama mōnēni tēē kojuuya ii muruntira a kanma.

³⁶ Ii tere ye keledenilu ko, ka ii kan nabɔ ko: «Ai ye a faa, ai ye a faa!»

Pɔli kumara jama ye

³⁷ Pɔli ladontɔ tere ye bon ba la tuma men na, a ka a fɔ keleden kuntiiba ye ko: «I ri hake to, n di se kuma do fɔla i ye wa?» Keleden kuntiiba ka a jabi: «I ye Kirekikan menna wa?»

³⁸ A ye di? Misiranka kanberen men ka moɔilu lamurunti waati taminni, ile le wo ri wa, men konin wara benkanninna moɔ waa naanin di wula kondɔ?»

³⁹ Pɔli ka a jabi: «Nde ye Yahudiya le ri ka bɔ Silisi Tarisi. So ba wo duuren de ye n di. I jaandi, i ye sɔn n ye kuma doilu fɔ jama ye.»

⁴⁰ Keleden kuntiiba sɔnda wo ma. Wo rɔ, Pɔli ka i lɔ bon yeleyelenanilu kan ka toomasere ke a bolo la moɔilu jana ko a ye a fe ka kuma ii ye. Ii ka ii sabari tuma men na, Pɔli kumara ii ye Heburukan dɔ.

22

¹ A ka a fɔ ko: «N failu ni n badenmailu, ai ye ai tolo malɔ n na, n ye men fɔla n jere kunka ko rɔ.»

² Ii ka Heburukan men a da rɔ tuma men na, ii ka ii sabari kosɛɛ. Pɔli ka a fɔ ko:

³ «Yahudiya le nde ri. N sɔrɔnni Silisi Tarisi, koni n namɔni Jerusalemu yan de. N tere karanmoɔ Kamaliyeli le bolo. Ale le ka n karan kosɛɛ an benbailu la sariya la. N fanan tesidini tere Alla ko la kosɛɛ, ikomin ai jere tesidini ja men ma bi.

⁴ N ka sila kura jin taamabailu tɔrɔ kojuuya fɔɔ ka doilu faa. N tere ye ii mirala, cee ni muso, ka ii bila kaso la.

⁵ Alla la sarakalasela kuntiiba ni mɔɔbakɔɔilu bɛɛ ye n sereilu ri wo ko rɔ. N ka sɛbɛ sɔrɔn ii la, sa n di wa wo ri ii badenmailu ma Damasi. Wo bolo ma, n wara Isa la mɔɔilu jinin Damasi. N wa menilu sɔrɔn ye, n tun ye a fɛ ka woilu mira ka ii sidi, ka na ii ri Jerusalemu yan sa ko ri latɔn ii la.»

Pɔli lara Isa la ja men ma, a ka wo jafo

⁶ «Nba, n watɔla, telelatelen waati ka n sudun-
yani tɛɛ Damasi la. Wo tuma, fen do mɛlɛn ba bɔra
gbɛ rɔ san ma kelen di ka na n naminin.

⁷ N bera duu ma. N ka kumakan do mɛn ko:
Sawuli, Sawuli, i ye n tɔɔla kojuuya nfenna?

⁸ N ka jinininkali kɛ ko: «Maari, i ye yon di?» A
ka n jabi: «Isa Nasaretika le nde ri, i ye mɛn tɔɔla
kojuuya kɔnin.»

⁹ Nba, n taamaɔɔnilu ka kɛɛ yelen ba wo yen.
Kɔni kumakan mɛn tɛɛ ye kumala n ye, ii ma wo
mɛn.

¹⁰ N ka a fɔ ko: «N ye nfen kɛ, Maari?» Maari ka n
jabi: «I wuli ka wa Damasi. Ko mɛn bɛɛ latɛɛni i ma
ka kɛ, wo bɛɛ ri fɔ i ye ye.»

¹¹ N ma se foyi yenna ka a masɔrɔn kɛɛ yelen
ba wo bonyara kojuuya ka n ja lafin. Wo rɔ, n
taamaɔɔnilu le ka n bolo mira ka wa n di Damasi.

¹² «Wo ka Alla jesilanjeba do tɛɛn Damasi, mɛn
tɔɔ ko Ananiyasi. Cɛɛ wo tɛɛ ye Alla la sariya
mirala kɔsɛbɛ. Damasi Yahudiyailu bɛɛ tɛɛ ye a tɔɔ
ɔuma fɔla.

¹³ A nara ka i lɔ n dafɛ ka a fɔ n ye ko: «N badenma
Sawuli, i ja ye laka ikɔ.» Nde fanan, waati kelen wo
rɔ, n ka a yen.

14 A ka a fɔ ko: «An benbailu Maari Alla ra i jɛnematomɔn, sa i ri a sawo lɔn, ka a la Mɔɔ Telenni yen, ka a la kuma mɛn ka bɔ a jɛɛ da rɔ.

15 I ri kɛ a sere ri, baa i ka ko mɛnilu yen a ni i ka ko mɛnilu mɛn, i ri woilu lase mɔɔilu bɛɛ ma.

16 Nba, i ye nfen makɔnɔla sisen? I wuli ka sun ji rɔ, ka Maari matara sa a ri i ko ka i la kojuu bɔ i ma.»

17 «Kɔ fɛ, n ka n kɔsɛ Jerusalemu. Lon do rɔ, n tɛɛ ye Alla matarala Allabatobonba la tuma mɛn na, Alla ka fen do yiraka n na.

18 N ka Maari yen. A ka a fɔ n yɛ ko: «I kaliya. I ye bɔ Jerusalemu i kɔrɔ ka wa, baa i ye a fɛ ka n na kuma mɛn sereya bɔ yan mɔɔilu yɛ ii ti sɔn wo ma.»

19 N ka a jabi: «Maari, ii jɛɛ ka a lɔn ko n tɛɛ ye donna salibonilu la ka i la lemɛniya mɔɔilu mira ka ii gbasi ka ii bila kaso la.

20 Mɔɔilu tɛɛ ye i sere Etiyɛn faala waati mɛn na, n jɛɛ lɔni tɛɛ ye. N sɔnda wo bɛɛ ma, fɔɔ ka a faabailu la durukiilu ramira ii yɛ.»

21 Kɔni Maari ka a fɔ n yɛ ko: «Wa! N kɛtɔ i lawala siya gbɛɛilu ma, mɛnilu siini yɔrɔ jan.»»

22 Nba, mɔɔilu tɛɛ ye ii tolo malɔla Pɔli la haan a ka siya gbɛɛilu la ko fɔ. A ka wo fɔ tuma mɛn na, ii bɛɛ sɔnkɔra ko: «A ye bɔ yan ka a faa! A ma kan ka balo butun!»

23 Ii tɛɛ ye ii kan nabɔla, ka ii la durukiilu bɔ ka woilu lafilifili, ka buuri lasyɛɛ san ma.

24 Kɛɛden kuntiiba ka wo yen ka a fɔ a la kɛɛdenilu yɛ ko ii ye Pɔli ladon bon ba la. Ko ii ye a gbasi gbijɛ la ka a fɛsɛfɛsɛ, sa a ri jama jaman kun fɔ ii yɛ.

²⁵ Ii ka Pɔli sidi ko ii ye a gbasila tuma mɛn na, Pɔli ka a fɔ kelɛden kuntii yɛ ko: «Ka Rɔmu duuren do gbasi gbijɛ la ka a sɔrɔn a la kiti ma tɛɛ fɔlɔ, wo dahani wa?»

²⁶ Kelɛden kuntii ka wo mɛn tuma mɛn na, a wara kelɛden kuntiiba tɛrɛn ye ka a fɔ a yɛ ko: «I kɛtɔ nfen kɛla cɛɛ mɛn na jɪn? A ye Rɔmu duuren de ri de!»

²⁷ Kelɛden kuntiiba jɛrɛ wara Pɔli maɲininka ko: «Rɔmu duuren de ile ri wa?» Pɔli ka a jabi: «Ɔɔn.»

²⁸ Kelɛden kuntiiba ka a fɔ ko: «N ka wodi ba le bɔ ka kɛ Rɔmu duuren di.» Pɔli ka a fɔ ko: «Nde sɔrɔnni de a rɔ!»

²⁹ Mɛnilu kɛtɔ tɛrɛ ye Pɔli fɛsɛfɛsɛla, woilu ka wo mɛn ka ii mabɔ a la kɛlɛn di. Kelɛden kuntiiba jɛrɛ silanda, ka a masɔrɔn ale le tun ka Pɔli sidi nɛɛ jɔlɔkɔ la, ka a tɛrɛn a ye Rɔmu duuren de ri.

Pɔli kumara Yahudiya mɔɔbailu yɛ

³⁰ Wo duusa gbɛ, kelɛden kuntiiba ka Pɔli la ko rabila dɔɔni ka Alla la sarakalasela kuntiilu ni kititɛɛ dɛkuru bɛɛ kili ka ii ladɛn, baa Yahudiyailu ye Pɔli jalakila kun mɛn na, kelɛden kuntiiba tɛrɛ ye a fɛ ka wo lɔn. Wo rɔ, a ka Pɔli lalɔ ii ɲakɔrɔ.

23

¹ Pɔli ka a ɲa lɔ kititɛɛ dɛkuru rɔ kɔsɛbɛ, ka a fɔ ii yɛ ko: «N badenmailu, n da n taama kɔnɔgbɛya rɔ Alla ɲana haan sisen.»

² Mɔɔ mɛnilu lɔni tɛrɛ Pɔli tɔrɔfɛ, Alla la sarakalasela kuntiiba Ananiyasi ka a fɔ woilu yɛ ko ii ye Pɔli gbasi a da rɔ.

³ Pɔli ka a fɔ a yɛ ko: «Ile, filanfilante! Alla fanan di ile gbasi. I siini yan ko ka n na kititɛɛ ka bɛn

sariya ma, kɔni i jere ra sariya tɔnan, baa ile ka a fɔ ko ii ye n gbasi.»

⁴ Mɔɔ mɛnilu lɔni tere Pɔli tɔrɔfe, woilu ka a fɔ ko: «I ye Alla la sarakalasela kuntiiba le naninna ten wa?»

⁵ Pɔli ka ii jabi: «N badenmailu, n tun ma a lɔn ko ale le ye Alla la sarakalasela kuntiiba ri. Ni wo te, n tun te wo fɔ, baa a seɓeni Alla la kitabu kɔndɔ ko: Mɛn siini i la mɔɔilu kun na, i kana kuma juu fɔ wo ma.»

⁶ Nba, Pɔli ka a yen ko kititeɛ deƙuru farani. A fan kelen ye Sadusiilu ri. A fan kelen ye Farisilu ri. Wo le kosɔn, Pɔli ka a kan nabɔ ka a fɔ ko: «N badenmailu, n ye Farisi le ri. N fa fanan ye Farisi le ri. Kiti ye kɛla n kanma bi ka a masɔrɔn n jii lani su lawuli ko rɔ, ka bɔ saya rɔ.»

⁷ Pɔli ka wo fɔ tuma mɛn na, sɔsɔli wulira Farisilu ni Sadusiilu tema. Jama ratalara fila ri,

⁸ baa Sadusiilu ye a fɔla ko su ti nala lawulila ka a bɔ saya rɔ, ko meƙkailu ni jinailu fanan te ye. Kɔni Farisilu lani wo beɛ la.

⁹ Nba, a kɛra mankan ba ri. Sariya karanmɔɔ mɛnilu tere Farisilu ri, wo doilu wulira ka sɔsɔli ke kosebe ko: «An ma kojuu si yen cɛɛ jin na. Ni meƙka wala jina kumara a ye don?»

¹⁰ Sɔsɔli juuyara fɔ keƙeden kuntiiba silanda ko ii kana Pɔli sɔmɔn ii ni ii jɔɔn te ka a faa. Wo rɔ, a ka keƙedenilu lawa ka Pɔli labɔ mɔɔilu tema fanka la, ka wa a ri keƙedenilu la bon ba la.

¹¹ Su wo rɔ, Maari ka a jere yiraka Pɔli la ka a fɔ a ye ko: «I seɛbe don. I ra n na ko fɔ ja mɛn ma Jerusalemu, i ka kan ka a fɔ wo ja kelen de ma Rɔmu fanan.»

Yahudiya doilu ko ii ri Pɔli faa

¹² Kene bora tuma men na, Yahudiya doilu ka ii laden ka ben kan kelen ma. Ii ka ii kali ko ii te doonnin ke, ko ii te ji min fo ii wa Poli faa.

¹³ Moo binaanin ni ko le benda wo ma.

¹⁴ Ii wara Alla la sarakalasela kuntiilu ni mabakorilu teren ye, ka a fo ii ye ko: «An ka an kali ko an te doonnin ke fo an wa Poli faa.

¹⁵ Wo bolo ma, ai ni kitite dekururu ye kela lawa kelden kuntiiba ma ko a ye Poli lana ai ma, sa ai ri a la ko fese fese koruma. An di an dabən ka a faa sila la sani a ye se ai ma yan.»

¹⁶ Koni Poli barince ka janfa kuma wo men. A wara keldenilu la bon ba la ka wo jafō Poli ye.

¹⁷ Wo rō, Poli ka kelden kuntii do kili ka a fo a ye ko: «I ye wa kanberen jin malō kelden kuntiiba la. Kuma do ye a fe ka a fo a ye.»

¹⁸ Kelden kuntii wo wara kanberen malō kelden kuntiiba la, ka a fo a ye ko: «Kasoden men tō ko Poli, wo ka n kili ka a fo n ye ko n ye na kanberen jin di i ma. Ko kuma do ye a fe ka a fo i ye.»

¹⁹ Kelden kuntiiba ka kanberen mira a bolo ma ka i mabō moōilu la ka a majininka ko: «Nfen ye i fe ka a fo n ye?»

²⁰ Kanberen ka a fo a ye ko: «Yahudiya doilu ra ben kan kelen ma ko ii ri i madiya sini, ko i ye wa Poli ri kitite dekururu ma sa ii ri a la ko fese fese koruma.

²¹ Koni i kana sōn wo ma, baa moo binaanin ni ko ye Poli makōnōla sila la, sa ii ri a faa. Ii ra ii kali, ko ii te doonnin ke, ko ii te ji min, fo ii wa a faa. Ii ra ban ii rabenna fewu. Ii ye ile la jabili le makōnōla sisen.»

²² Kelden kuntiiba ka a fo kanberen ye ka a magbeleya ko: «I kana a fo mō si ye ko i ra ko jin

nase n ma.» Wo rɔ, a ka sila di kanberen ma ko a ye wa.

Kelɛden kuntiiba ka Pɔli lawa jamanatii Felisi ma

²³ Kelɛden kuntiiba ka kelɛden kuntii fila kili ka a fɔ ii ye ko: «Ai ye kelɛden mɔɔ kemɛ fila rabɛn, a ni sotii biwɔrɔnwula ni tanbatii kemɛ fila. Dibi wa don kosebɛ, ai bɛɛ ye wa Sesare.

²⁴ Ai ye so doilu rabɛn Pɔli ye fanan. Ai ye wa a kɛndɛ malɔ jamanatii Felisi wara Sesare.»

²⁵ A ka sebeli rabɛn ka a don ii bolo. A ka mɛn seɓɛ, wo le jɪn di.

²⁶ «Nde Kolodi Lisiyasi le ye seɓɛ jɪn nawala jamanatii juma Felisi ma. N ye i fola.

²⁷ «Yahudiyailu ka cɛɛ jɪn mira. Ii tɛɛ ye a faa ko rɔ. N ka a mɛn waati mɛn na ko Rɔmu duuren de a ri, n ka kelɛdenilu ta ka wa a bɔsi ii bolo.

²⁸ Yahudiyailu tɛɛ ye a jalakila kun mɛn na, n tɛɛ ye a fɛ ka wo lɔn. Wo le rɔ, n wara a ri ii la kititɛɛ dɛkuru rɔ.

²⁹ Wo rɔ, n ka a yen ko a jalaki kun ye ii jɛɛ la sariya koilu le ri. Kɔni mɛn ni saya wala kaso labila ka kan, ii ma a jalaki wo si la.

³⁰ A fɔra n jana tuma mɛn na ko Yahudiya doilu ra bɛn kan kelen ma ko ii ri a faa, n ka a lawa i ma i kɔrɔ. N ka a fɔ a jalakibailu ye ko ii ye wa a jalaki kun fɔ ile jana. Mɛn tɛɛ ye n fɛ ka a fɔ i ye, wo le wo ri.»

³¹ Nba, mɛn fɔra kelɛdenilu ye, ii ka wo kɛ. Ii wara Pɔli ri Antipatirisi so la su wo rɔ.

³² Wo duusa gbɛ, kelɛden mɛnilu tɛɛ ye ii sen ma, woilu ka ii kɔsɛ ka wa ii la bon ba la. Mɛnilu tɛɛ ye sotiilu ri, woilu wara Pɔli malɔ.

³³ Sotiilu sera Sesare tuma mēn na, ii ka sebe di jamanatii ma ka Pōli karifa a la.

³⁴ Jamanatii ka sebe karan ka Pōli maṣininka a bō yōrō ma. Pōli ka a fō ko a bōni Silisi le.

³⁵ Wo rō, jamanatii ka a fō a yē ko: «I jalakibailu wa na tuma mēn na, n di i fēsefēse ka i la kititēē.» Mansa Herodi tun ka mansa la jiya bon mēn lō, jamanatii ka a fō ko ii ye Pōli bila wo la ka a kōnōgbēn.

24

Yahudiyailu ka tō la Pōli la Felisi jana

¹ Nba, tele loolu taminni kō, Alla la sarakalasela kuntiiba Ananiyasi ni mōōbakōrō doilu nara Sesare. Ii nara Teritulusi ri mēn tēē ye ii bēē kuma fōla. Ko mēnilu ye ii ni Pōli tēma, ii wara woilu yiraka jamanatii Felisi la.

² Wo rō, jamanatii ka a fō ko Pōli ye na. Ii ka a lana tuma mēn na, Teritulusi ka tō la damira Pōli la jamanatii yē ko: «An fa, an da mēn jususuma rō i baraka le rō. I la famunyali kosōn, ko siyaman da mafisaya ka jamana lawa jē fē.

³ An fa Felisi, wo ra diya an yē ja bēē ma. An ye baraka bilala wo la jamana fan bēē rō.

⁴ Kōni an kana i sēē kuma siyaman na. Wo le rō, n ye i madiyala ko i ye hina an na ka i tolo malō an na dōni.

⁵ Nba, an da a yen ko cēē jin ye mōō tōrōla le ri. A ye mankan nawulila Yahudiyailu tēma dunuṣa fan bēē rō. Ale le Nasaretikailu la dina sila jēmōō ri.

6-7 A tɛɛ ye a fɛ ka Allabatobonba manɔɔ. Wo le rɔ, an ka a mira.*

8 Ni i ka Pɔli fɛsɛfɛsɛ, an ye a jalakila ko mɛnilu rɔ, i jɛɛ ri woilu famun.»

9 Yahudiya mɛnilu tɛɛ ye, woilu ka kuma wo lasereya ko a ye ten de.

Pɔli ka a yiraka jamanatii la ko a ma kojuu kɛ

10 Jamanatii ka tɔɔmasere kɛ ko Pɔli ye kuma. Wo rɔ, Pɔli ka jabili kɛ ko: «N fa, n ka a lɔn ko a ra san siyaman bɔ, i ye an na jamana la kititɛɛla ri. Wo le kosɔn, n sɛwani ka n na ko fɔ ile yɛ.

11 Ni i ka jɛninkali kɛ, i ri a lɔn ko tɔpa le ko a ma tamin tele tan ni fila kan fɔlɔ, n wara Jerusalemu Alla bato kanma.

12 Ii ma n tɛɛn mɔɔilu sɔsɔli Allabatobonba jin kɔndɔ. Ii ma n tɛɛn mankan nawulila jama tɛma salibon si la. Ii ma n tɛɛn wo kan so kɔndɔ yɔrɔ si.

13 Mɔɔ jɛnilu ye tɔɔ lala n na ko mɛnilu rɔ sisen, ii ti se a yirakala ko woilu ye tɔpa le ri.

14 Nba, n ye n lɔla mɛn na i jana, wo le jɛn di. N ye an benbailu Maari Alla batola sila kura kan. Ii ka a fɔ ko sila wo tɛ tɔpa ri. Kɔni mɛnilu sɛbɛni sariya kitabu rɔ, a ni mɛnilu sɛbɛni nabiilu la kitabu rɔ, n lani wo bɛɛ la.

15 N ni ii bɛɛ jii lani Alla ka a fɔ ko mɔɔ jumailu ni mɔɔ juuilu bɛɛ su ri wuli ka bɔ saya rɔ.

16 Wo le rɔ, n ye n dajala tuma bɛɛ sa n kɔnɔgbɛyani ri to. Kojuu si kana to n ni Alla tɛma, wala n ni mɔɔilu tɛma.

* 24:6-7 «An tɛɛ ye a fɛ ka a la kititɛɛ ka bɛn an na sariya ma. Kɔni keleden kuntiiba Lisiyasi nara ka a mira an bolo fanka ba la. Wo ka a fɔ ko Pɔli jalakibailu ye na i wara yan.»

17 «Nba, n tun ma se Jerusalemu san siyaman kɔrɔ. Kɔni lon do, n wara wodi do di Yahudiya doilu ma ye ka wo ke ii la demennifen di. N wara ka saraka bɔ Alla ye fanan.

18 N tere ye wo kan tuma men na, Yahudiya doilu nara n teren Allabatobonba kɔndɔ. N da wo namunilu bee ke ka n jere laseninya. Jama tun te ye; mankan tun te ye.

19 Kɔni Yahudiya doilu a ye men boni Asi jamana rɔ. Woilu ka kan ka na n jalaki i jana yan.

20 Ni wo te, mɔɔilu ye yan, menilu ka n lɔni yen kititee dekuru je. Ni ii ka jalaki yɔrɔ do teren n na, woilu ye wo fɔ.

21 N ma foyi ke fo jin ko kelen. Ka n lɔni to kititee dekuru je, n ka n kan nabɔ ko: «N lani su lawuli ko le la. Wo le ka a ke, ai ra n nana kiti diya bi.»

22 Felisi tere ye ko siyaman famunna Maari la sila kan. Wo rɔ, a ka kiti lalɔ fɔlɔ. A ka a fɔ ko: «Ai ye wa. Ni keleden kuntiiba Lisiyasi nara, n di ai la ko janabɔ.»

23 A ka a fɔ keleden kuntii do ye ko a ye Pɔli mara kaso la fɔlɔ kɔni a ye a rabila dɔɔni. Ko a kana a dupɔɔ si bali a demenna.

Pɔli kumara jamanatii ni a muso ye

24 Tele dando taminni kɔ, Felisi ni a muso Durusili nara. Muso wo ye Yahudiya le ri. Felisi ka mɔɔilu lawa Pɔli kɔ ko ii ye a lana. Felisi ka a tolo malɔ a la. Mɔɔ ri a lemeniya la Nenematɔmɔnin Isa la ja men ma, Pɔli ka wo nafɔ a ye.

25 Pɔli kumara dunujaratɔ telenbaya kan a ni jerɛramira ko kan. A kumara kiti ko kan fanan, kiti men natɔ. A tere ye kumala woilu kan tuma men

na, Felisi silanda. A ka a fɔ Pɔli yɛ ko: «A ka ɲi ten. I ye wa fɔlɔ. N wa fɛrɛ sɔrɔn lon mɛn, n di i kili ikɔ.»

²⁶ A tɛrɛ ye a kɔndɔ fanan ko Pɔli ri surɔfen di a ma. Wo le rɔ, a tɛrɛ ye Pɔli kilila tuma bɛɛ ka a baro.

²⁷ Nba, san fila taminda tuma mɛn na, mɔɔ kura siira Felisi nɔ rɔ jamanatiiya la. Mɔɔ kura wo tɔɔ ko Pɔrisusi Fɛsitusi. Kɔni Felisi tɛrɛ ye a fɛ ka Yahudiyailu ladiya. Wo rɔ, a ka Pɔli to a kɔ kaso la ye.

25

Yahudiyailu ka tɔɔ la Pɔli la Fɛsitusi ɲana

¹ Nba, Fɛsitusi siira jamanatiiya la Sesare. Tele sawa a naaninnan a wara bɔ Jerusalemu.

² A se mɛn kɛni ye, Alla la sarakalasela kuntiilu ni Yahudiya ɲɛmɔɔilu nara ka tɔɔ la Pɔli la. Ii ka Fɛsitusi madiya

³ ko a ye ii dɛmɛn. Ko a ye ii diyana ko kɛ ii yɛ ka Pɔli lana Jerusalemu. Wo ka a tɛrɛn ii ra bɛn kan kelen ma ko ni Pɔli nara Jerusalemu, ii ri be a kan sila la ka a faa.

⁴ Fɛsitusi ka ii jabi: «Pɔli bilani kaso la Sesare. A tɛ mɛn ba kɛ n di n kɔsɛ so kɔndɔ ye.

⁵ Wo rɔ, ai ye ai la ɲɛmɔɔ doilu lawa n fɛ Sesare. Ni cɛɛ wo ka kojuu le kɛ, ai ri tɔɔ la a la ye.»

⁶ Fɛsitusi ka tele seyin wala tele tan kɛ Jerusalemu, ka ban ka i kɔsɛ Sesare. A sera ye lon mɛn na, wo duusa gbɛ a wara i sii kiti diya ka kela lawa ko ii ye na Pɔli ri.

⁷ Pɔli nara tuma mɛn na, Yahudiya mɛnilu bɔni Jerusalemu, woilu ka ii lɔ a laminin dɔ ka kojuu bailu la a la. Kɔni ii ma se ka wo si yiraka tɔɲa la.

⁸ Wo rɔ, Pɔli ka a ta fɔ ko: «N ma kojuu si kɛ. N ma Yahudiyailu la sariya tiɲan. N ma Allabatobonba manɔɔ. N ma Rɔmu mansaba mafɔ.»

⁹ Fesitusi tɛɛ ye a fɛ ka Yahudiyailu dɛmɛn ka ii diyana ko kɛ ii yɛ. Wo rɔ, a ka Pɔli maɲininka ko: «I ri wa Jerusalemu wa, sa n di kititɛɛ ko ɲinilu kan ye?»

¹⁰ Pɔli ka a jabi: «N lɔni Rɔmu mansaba la kiti diya le rɔ ɲin. N na ko ka kan ka ɲanabɔ yan de. N ma foyi kɛ Yahudiyailu la. I jɛɛ ka wo lɔn.

¹¹ Ni a ka a sɔrɔn n da sariya tiɲan, ka ko do kɛ mɛn di n faa kun bɔ, n tɛ n ban n faa ko ma. Kɔni mɔɔ ɲinilu ye ko mɛnilu lala n na, ni woilu la tɔɔ la n na foyi tɛ tɲa ri, mɔɔ si ma kan ka n don ii bolo. Wo le rɔ, n ye a fɛ Rɔmu mansaba jɛɛ le ye n na kititɛɛ.»

¹² Fesitusi ni a la mɔɔilu ka i ɲɔɔn yen ka ban tuma mɛn na, a ka Pɔli jabi: «Ikomin i ye a fɛ Rɔmu mansaba jɛɛ le ye i la kititɛɛ, i ri wa mansaba wara Rɔmu.»

Fesitusi ka Pɔli la ko lase mansa Akiripa ma

¹³ Waati wo taminni kɔ, mansa Akiripa ni Bɛrɛnisi* nara Sesare ka Fesitusi fɔ.

¹⁴ Ii ka tele siyaman kɛ ye. Wo kɔ rɔ, Fesitusi ka Pɔli la ko fɔ mansa yɛ. A ka a fɔ ko: «Felisi bɔra yan ka cɛɛ do to a kɔ kaso la.

¹⁵ N wara Jerusalemu tuma mɛn na, Alla la sarakalasela kuntiilu ni Yahudiya mɔɔbakɔrɔilu ka a la ko fɔ n yɛ, ka n madiya ko n ye a la kititɛɛ ka a faa.

* **25:13** *Bɛrɛnisi* Bɛrɛnisi wo ye mansa Akiripa dɔɔmuso le ri

16 N ka ii jabi Ròmukailu tɛ wo kela. N ka a fɔ ko ka bɛn an na landa ma, kiti kana tɛɛ mɔɔ kan fɔ a ni a jalakibailu ye i jɔɔn yen ja ni ja. Wo rɔ, ii ye a jalakila ko mɛnilu la, a ri fɛrɛ sɔrɔn ka woilu jabi.

17 Wo le rɔ, mɔɔ woilu nara yan tuma mɛn na, n ma a ko lasumaya. Ii nara lon mɛn, wo duusa gbɛ n wara n sii kiti diya ka kela lawa ko cɛɛ wo ye na.

18 Kɔni a jalakibailu ka ii lɔ ka kuma tuma mɛn na, n mirini tɛrɛ kojuu mɛnilu la, ii ma a jalaki wo si la.

19 Ɛɛn. Ii tɛrɛ ye i jɔɔn sɔsɔla ii la dina ko rɔ. Ii tɛrɛ ye i jɔɔn sɔsɔla fanan cɛɛ do la ko rɔ mɛn tɔɔ ko Isa. Wo sara, kɔni Pɔli ka a fɔ ko a kɛndɛ le.

20 N tun ma a lɔn n di ko jɛn jabo ja mɛn ma. Wo le rɔ, n ka Pɔli maɲininka ni a ri wa kiti diya Jerusalem, sa ko jɛnilu ri janabo.

21 Kɔni Pɔli ka i ban wo ma. A ka a fɔ ko a ri to kaso la yan fɔ Rɔmu mansaba jɛrɛ ye a la kititɛɛ. Wo rɔ, n ka a fɔ ko ii ye a lamara kaso la fɔ n wa a ja sɔrɔn ka a lawa mansaba ma.»

22 Akiripa ka a fɔ Fɛsitusi yɛ ko: «N ye a fɛ ka n tolo malɔ cɛɛ wo la.» Fɛsitusi ka a fɔ ko: «Ale le wo ri. I ri a lamɛn sini.»

23 Wo duusa gbɛ, mansa Akiripa ni Bɛrɛnisi nara. Mɔɔilu tɛrɛ ye ii bonyala a ja jɛrɛ jɛrɛ ma. Ii ni kɛlɛden kuntiilu ni so mɔɔbailu donda i jɔɔn fɛ lɛɛn bon ba la. Ii seni ye, Fɛsitusi ka a fɔ a la mɔɔilu yɛ ko ii ye na Pɔli ri. Ii nara a ri.

24 Fɛsitusi ka a fɔ ko: «Mansa Akiripa ni mɛnilu ye an fɛ yan, ai ja ye cɛɛ mɛn na jɛn. Yahudiyailu bɛɛ makasini ale le kan Jerusalem, ka ii makasi a kan yan fanan. Ii sɔnkɔra ko a ka kan ka faa.

25 Nde ma kojuu si yen a la, mɛn di a faa kun bɔ.

Kɔni a jɛɛ ka a fɔ ko a ye a fɛ Rɔmu mansaba jɛɛ le ye a la kititɛɛ. Wo rɔ, n ka a latɛɛ ko n di a lawa mansaba ma.

²⁶ Kɔni n ma a lɔn fɔlɔ n ka kan ka mɛn sɛbɛ a la ko rɔ ka a di n tii mansaba ma. Wo le rɔ, n da a lana ai bɛɛ ɲakɔrɔ, katɛɛɛ ile mansa Akiripa ma, sa ii wa a la ko fɛsɛfɛsɛ, n di ko do sɔrɔn n ka kan ka mɛn sɛbɛ,

²⁷ baa i wa kasoden nawa mansaba ma, i ka kan ka a jalaki kun fɔ. Ni wo tɛ, a ti bɛn.»

26

Pɔli ka a la ko fɔ mansa Akiripa ɲana

¹ Nba, Akiripa ka a fɔ Pɔli ye ko: «Kuma ye i bolo. I ye i ta fɔ.» Wo rɔ, Pɔli ka tɔɔmasere kɛ a bolo la ka a ta fɔ damira.

² A ka a fɔ ko: «Mansa Akiripa, n sɛwani bi ka n lɔ i ɲakɔrɔ ka n mafɔ le Yahudiyailu ka tɔɔ la n na ka n jalaki kun mɛn na,

³ baa i ka Yahudiyailu la landailu bɛɛ lɔn kosɛbɛ. Sɔsɔli mɛnilu ye ii tɛma dina ko rɔ, i ka wo bɛɛ fanan lɔn kosɛbɛ. Wo rɔ, n ye i madiyala, i ye i muɲun ka i tolo malɔ n na.

⁴ «Nba, kɛbi n denninna ma n tɛɛ ye n taamala ɲa mɛn ma n fa wara ni Jerusalemu, Yahudiyailu bɛɛ ka wo lɔn.

⁵ Ii ka n lɔn kɛbi waati jan. Ni ii ri sɔn sereya bɔla ka ii lɔla ko n tɛɛ ye Farisi le ri. Farisi ye dɛkuru gbɛlɛn de ri an na dina rɔ.

⁶ Sisen, n jii ye Alla la lahidi kan, a ka mɛn ta an benbailu ye. Wo le kosɔn, n da bila kiti rɔ bi.

⁷ An na kabila tan ni fila jii ye lahidi wo kan, ko a ri mafa. Wo rɔ, ii ye ii rajala ka Alla bato su ni tele.

Mansa Akiripa, n jalakini Yahudiyailu bolo jii wo sababu la.

⁸ Nfenna a ye ai doilu kɔndɔ ko Alla ti se suilu lawulila ka a bɔ saya rɔ?

⁹ «Nba, a tɛɛ ye n fanan kɔndɔ ko n ka kan ka Isa Nasarɛtika tɔɔ wo kɛɛ kɔsɛbɛ.

¹⁰ N ka wo le kɛ Jerusalemu. Alla la sarakalasela kuntiibailu ka se di n ma. Wo rɔ, n ka Alla la mɔɔ sɛnimanbailu siyaman mira ka ii bila kaso la. Ii faa ko fɔra tuma mɛn na, n wotɛra wo ko ma.

¹¹ N ka ii tɔrɔ ko siyaman salibon bɛɛ la, ka ii diyagboya fanka la ko ii ye Alla tanama kuma fɔ. Ikomɛn n jusu bɔra ii kanma kojuuya, n wara fɔɔ so gbɛɛɛilu la ka ii tɔrɔ kojuuya.

¹² «Lon do rɔ, n wara Damasi wo kanma. Alla la sarakalasela kuntiilu tun ka n kelaya ka se don n bolo.

¹³ Mansa Akiripa, telelatelen waati n tɛɛ ye Damasi sila kan tuma mɛn na, fen do mɛɛn bɔra gbɛ rɔ san ma kelen di. Kɛnɛ yelen wo ka bon tɛɛ tele ri. A mɛɛnmɛɛnda ka n ni n taamaɲɔɔnilu laminin.

¹⁴ An bɛɛ bera duu ma tuma mɛn na, n ka kumakan do mɛn. Wo ka a fɔ n yɛ Heburukan dɔ ko: «Sawuli, Sawuli, nfenna i ye n tɔrɔla kojuuya? I ye ikomɛn nisi, mɛn muruntini a tii ma haan ni a gbasi gbeleke wa kɛ a bolo.»

¹⁵ N ka ɲininkali kɛ ko: «Maari, ile ye yon di?» Maari ka a fɔ ko: «Isa le nde ri, i ye mɛn tɔrɔla kojuuya.

¹⁶ I wuli ka i lɔ i sen kun dɔ. N da n jɛɛ yiraka i la, sa n di i kɛ n na baaraden di. I ka n yen ɲa mɛn ma bi, i ye wo sereya bɔ mɔɔilu yɛ. N kɛtɔ ko mɛnilu yirakala i la, i ye wo bɛɛ lase ii ma fanan.

¹⁷ N di i kelaya Yahudiyailu ni siya gberɛilu ma. Woilu kɛɔ ko mɛnilu kɛla i la, n di i bɔ wo bɛɛ rɔ.

¹⁸ I ri wa ii ɲa laka, ka ii bɔ dibi rɔ ka na kɛnɛ rɔ. I ri ii bɔ Setana se kɔrɔ ka ii lana Alla ma. Wo rɔ, ii la kojuu ri yafa ii ma. Ii ri sii diya sɔrɔn Alla la mɔɔilu fɛ, mɛnilu ra lemɛniya nde ma kɔnin.»

¹⁹ «Nba, Mansa Akiripa, n ka mɛn mɛn ka mɛn yen ka bɔ harijeene rɔ, n ma n ban wo ma muumɛ.

²⁰ N ka mɔɔilu kawandi damira Damasi fɔlɔ, ka wa mɔɔilu kawandi Jerusalemu, ka wa mɔɔilu kawandi Yahudiyailu la jamana bɛɛ rɔ, fɔ ka wa siya gberɛilu kawandi. N ka a fɔ mɔɔ bɛɛ yɛ ko ii ye kojuu kɛ boloka ka na Alla ma, ka kɛwali ɲumailu kɛ, mɛnilu ri a yiraka ko ii ra sɔn Alla rɔ.

²¹ Wo kɛra sababu ri Yahudiya doilu ka n mira Allabatobonba ɲin kɔndɔ ko ii ye n faala.

²² Kɔni Alla ra n dɛmɛn haan bi. Wo rɔ, n lɔni yan ka tɲa fɔ mɔɔbailu ni fantanilu yɛ. Nabi Musa ni nabi tɔilu ka ko mɛnilu fɔ ko woilu ri kɛ, n ma foyi fɔ ka tamin woilu kan.

²³ Woilu ka a fɔ ko Mɔɔ Nenematɔmɔnin di tɔrɔ kojuuya ka faa. Ko ale fɔlɔ ri wuli ka bɔ suilu tɛma. Ko a ri kisiko lase an na mɔɔilu ni siya gberɛilu ma. Ko kisiko wo ri kɛ ikomin mɛlɛnmɛlɛn ba.»

²⁴ Ka Pɔli to kuma wo kan, Fɛsitusi ka a kan nabɔ ko: «Ɛɛ Pɔli, faa le i rɔ wa? I ra karan kɛ fɔ ka i kɛ fatɔ ri!»

²⁵ Kɔni Pɔli ka a jabi: «N fa Fɛsitusi, faa tɛ n dɔ. N ye kuma sɛbɛ mɛnilu fɔla, tɲa le wo bɛɛ ri.

²⁶ Mansa Akiripa ye ko wo bɛɛ kalama. Wo rɔ, n lɔni a ɲana ka kuma jusulateɛ rɔ. N lani a la ko ko wo si ma dokon a ma, ka a masɔrɔn ko woilu ma kɛ sutura rɔ.»

²⁷ Pɔli ka Mansa Akiripa maɲininka ko: «Mansa Akiripa, nabiilu ka mɛn fɔ, i lani wo la wa? N ka a lon ko i lani a la.»

²⁸ Akiripa ka Pɔli jabi: «I ye a fɛ ka n kɛ Isa la mɔɔ ri waati sudun kɔrɔ ten wa?»

²⁹ Pɔli ka a jabi: «Ni a kɛra sisen wala lon gbɛɛ, n ye Alla madiyala ko wo ye kɛ. Kɔni i kelen tɛ. Mɛn bɛɛ ye n kan namɛnna yan bi, n ye Alla madiyala ko woilu ye la i kan ka kɛ n ɲɔɔn di, mɛn ni jɔlɔkɔ labila tɛ kelen di.»

³⁰ Wo rɔ, mansa ni jamanatii wulira, a ni Bɛrɛnisi ni mɔɔ mɛnilu siini tɛɛ ii fɛ.

³¹ Ii bɔ mɛn kɛni, ii ka a fɔ i ɲɔɔn ye ko: «Cɛɛ ɲin ma foyi kɛ mɛn di kɛ a faa kun di wala ka a bila kaso la.»

³² Mansa Akiripa ka a fɔ Fɛsitusi ye ko: «Ni cɛɛ ɲin tun ma a la ko tɔ Rɔmu mansaba ma, an tun di se a bilala sisen.»

27

Kɛlɛkɛdenilu ka Pɔli malɔ Rɔmu

¹ Faamailu ka a latɛɛ ko ii ri an nadon kulunba kɔndɔ ka wa Itali jamana rɔ. Wo rɔ, ii ka Pɔli ni kasoden gbɛɛilu don kɛlɛden kuntii do bolo, mɛn tɔɔ ko Juliyusi*.

² An donda kulunba kɔndɔ, mɛn bɔni Adarimiti, ka wa Asi jamana kɔɔji tin fan fɛ. Masedonika do, mɛn tɔɔ ko Arisitariki, tɛɛ ye an fɛ ka bɔ Tesaloniki.

³ Wo lon duusa gbɛ, an sera Sidɔn. Ka an lɔni to ye, Juliyusi kininkininda Pɔli ma ka sɔn a ye wa bɔ a duɲɔɔnilu fɛ, sa ii ri a makoilu ɲanabɔ.

* **27:1** *Juliyusi* Ale ye kɛlɛden kuru waa do le rɔ, mɛn tɔɔ ko Rɔmu mansaba la kuru.

⁴ An bɔra Sidɔn kulunba kɔndɔ tuma mɛn na, fɔɔ tɛrɛ ye an tɔrɔla kɔsɛbɛ. Wo le kɔsɔn, an taminda Sipere kɔɔji tin fan kelen fɛ, fɔɔ tun tɛ tɛɛla kɔsɛbɛ fan mɛn.

⁵ An wara tamin Silisi ni Panfili dafɛ, ka wa an lɔ Mira, mɛn ye Lisiya jamana rɔ.

⁶ Kɛɛɛden kuntii ka kulunba do sɔrɔn ye, mɛn bɔni Alesandiri ka wa Itali jamana rɔ. A ka an nadon wo kɔndɔ.

⁷ An mɛnda ji kan kɔsɛbɛ. Kulunba wa ko gbɛɛyara fɔɔ bolo, an tɛrɛ wala le dɔɔni dɔɔni. An sɛɛra kɔsɛbɛ sani an ye se Kinidi jɛfɛ. An bɔni ye, fɔɔ ka kulunba wala jɛfɛ. Wo rɔ, kulunba taminda Salamɔni la ka wa Kɛrɛti kɔɔji tin fan kelen fɛ, fɔɔ tun tɛ tɛɛla kɔsɛbɛ fan mɛn.

⁸ An ma an yɔrɔ mataa duu wo la, kɔni an wa ko gbɛɛnman tɛrɛ. An wara se yɔrɔ do rɔ, mɛn tɔɔ ko Kulun Lɔdiya Numa. Wo ni Lasiya so kɔndɔ tɛma ma jan.

⁹ An tun ka waati jan kɛ taama la. Yahudiyailu la sundon waati tun da tamin ka ban. Nɛnɛ ba tuma setɔ le tɛrɛ. Wo le kɔsɔn, kulunbori tun da kɛ masiba ko ri. Wo le rɔ, Pɔli ka mɔɔilu lali ko:

¹⁰ «N failu, n jayen a la ko an na kulundataama jin kɛtɔ tɔrɔya ni tipali ba le ri. A tɛ dan kulunba ni a donin gbansan ma. Fo an mɛnilu fanan ye kulunba kɔndɔ, an jɛrɛ nii na ko ye a rɔ fanan.»

¹¹ Kɔni kɛɛɛden kuntii ma Pɔli la kuma jate. A lara kulunborila la, a ni kulun kuntii la ka tamin Pɔli kan.

¹² Kulun lɔdiya wo tun ma ji kɔsɛbɛ nɛnɛ waati la. Wo rɔ, ii siyaman bɛnda a ma ko ii ye bɔ ye ka ko bɛɛ kɛ sa ii ri se Fenikisi. Ii ka a fɔ ko ni ii sera ye, ii ri nɛnɛ waati kɛ yɔrɔ wo rɔ. Fenikisi wo ye Kɛrɛti

jamana kulun ladiya do le ri. Kulun ladiya wo fan kelen ja siini telebe ma. A fan kelen ja siini tele kankan bolokininma.

Fɔɔ ba do wulira ji kan

¹³ Nba, fɔɔ tere ye bola tele kankan bolokinin fan fe dɔɔni dɔɔni. Ii ka wo yen tuma men na, a kera ii pana ko ii ri se wala. Nee gbiliman wa men ye kulun nalola, ii ka wo lawuli ka wa. Kulunba tere ye wala Kereṭi kereṅkeren fe.

¹⁴ Koni a ma men, fɔɔ ba wulira ka bo tele kankan bolomaran fan fe. Fɔɔ wo too le ko «Maranma fɔɔ.»

¹⁵ Fɔɔ ba wo ka kulunba ta. An ma se fɔɔ wo noola muume. Wo ro, an ka kulunba to a bolo.

¹⁶ An wara kooji tin do kereṅkeren fe, men too ko Koda. Wo ro, fɔɔ ko masumara dɔɔni. An sera kulundenni nadonna kulunba kondo, koni wo ka gbelen tere kosebe.

¹⁷ An banni a ladonna, ii ka kulunba tesidi julu la ka a raja. Ii silanni tere ko fɔɔ kana kulunba ta ka wa a sii jikoro kine kan Siritisi jamana fan fe. Wo ro, ii ka nee gbiliman najii, men ye kulunba lalola. Ii ka kulunba to fɔɔ bolo ten ka wa.

¹⁸ Fɔɔ tora juuyala an kan. Wo le ro, wo duusa gbe ii ka kulun donin do lafiliji kan.

¹⁹ Wo fanan duusa gbe, kulunborilailu jere ka kulun majoran doilu lafiliji ro.

²⁰ An ka lon siyaman ke, an ma tele yen, an ma loloilu yen. Fɔɔ ba tere juuyala le kosebe. Wo ro, an bee jiiteera ko an te bo a ro fewu.

²¹ A tun da men mado si ma dɔɔnnin ke. Wo ro, Poli ka i wuli ii tema ka a fo ii ye ko: «N failu, n ka ai

lali ko ai kana bɔ Kεrεti. Ai tεrε ka kan ka kuma wo mira. An ye tɔrɔya ni bɔnɔ mɛn dɔ sisen, ni ai tun ka n kan mira, sa wo si tun tε an sɔrɔn.

²² Kɔni n di ai lali sisen ikɔ ko ai kana jiitεε. An di bɔnɔ kulunba la, kɔni foyi tε kε mɔɔ si la.

²³ Baa, Alla n ye mɛn batola a ni n ye mɛn nabaarala, a la mεlεka do nara n tεrɛn su rɔ.

²⁴ Wo ka a fɔ ko: «Pɔli, i kana silan. I ri i lɔ Rɔmu mansaba ɲakɔrɔ ka i la ko ɲafɔ a yε. Mɔɔ mɛn bεε ye i fε kulunba kɔndɔ, wo bεε ri kisi Alla la kininkinin kɔsɔn.»

²⁵ Nba, n failu, ai kana jiitεε. N lani Alla la ko mεlεka ka a fɔ ɲa mɛn ma a ri kε wo ɲa ma.

²⁶ Fɔɲɔ ri kulunba ta ka wa a lasii kɔɔji tin do rɔ gbere kan.»

²⁷ Nba, an tun ka tele tan ni sawa le kε ji kan. A tele tan ni naaninna sera ka a tεrɛn fɔɲɔ ye wala kulunba ri fɔlɔ. An tεrε ye kɔɔji yɔrɔ mɛn kan, wo tɔɔ ko Adiriyatiki. Duu talama, kulunborilailu sobira ko an da sudunya gbere rɔ.

²⁸ Wo rɔ, ii ka julu lajii ji rɔ ka ji dunya rasuman. Ii ka a yen ko ji dunya ye mεtεrε binaanin de ri. Kulunba wara ɲεfε dɔɔni tuma mɛn na, ii ka julu lajii ikɔ. Ji dunya kεra mεtεrε bisawa ri.

²⁹ Ii silanda wo rɔ, ko kulunba kana se farakolo ma. Wo le rɔ, ii ka kulunba nεε gbiliman naanin bila ji rɔ kulunba kɔfε, ka matarali kε ko kεnε ye bɔ.

³⁰ Kulunborilailu ka kulundenni najii ji kan, ka a kε ikomin ii watɔ kulunba nεε gbilimanilu lajiila kulunba ɲεfela rɔ. Kɔni ii boritɔ le tεrε wo ri.

³¹ Wo rɔ, Pɔli ka a fɔ kεlɛdenilu ni ii la kuntii ye ko: «Ni mɔɔ woilu ma to kulunba kɔndɔ yan, ai ti

se kisila.»

³² Kelekenidenilu ka wo men ka wa kulundenni juluilu tee sa a ri wa ka tunun.

³³ Nba, kenɛbɔra sudunyara tuma men na, Pɔli ka mɔɔilu lali ko ii bee ye dɔɔnnin ke. A ka a fɔ ko: «Bi ye a tele tan ni naanin de ri, ai si hankili ma sii, ai si ma dɔɔnnin ke.

³⁴ Wo rɔ, n ye ai madiyala, ai ye dɔɔnnin ke, sa ai ri fanka sɔrɔn ka kisi, baa mɔɔ si te tunun butun hali a kunma si kelen ti tee.»

³⁵ Pɔli ka wo fɔ ka ban ka buru ta ka baraka bila Alla ye ii bee ɲana. A ka buru rakadi ka do dɔɔn.

³⁶ Mɔɔ bee jusu lateɛra wo rɔ ka dɔɔnnin ke.

³⁷ An menilu tee ye kulunba kɔndɔ, an tee ye mɔɔ keme fila ni mɔɔ biwɔrɔnwula ni mɔɔ wɔrɔ le ri.

³⁸ Ii bee ka dɔɔnnin ke ka fa tuma men na, ii ka suman kise tɔ labɔn kɔɔji rɔ ka kulunba rafeya wo rɔ.

Kulunba tɔjan ko

³⁹ Nba, duusa gbɛni wo, ii tee ye yɔrɔ men dɔ, ii ma wo lɔn. Kɔni ii ka ji sila do yen, men ye kɔje kɛrɛnkɛrɛn fe. Ii ri wa kulunba ri yɔrɔ wo rɔ ni ai ri se a lalɔ.

⁴⁰ Wo le rɔ, ii ka kulunba lalɔfenilu juluilu tee ka lalɔfen woilu to ji rɔ. Kulunborifenilu sidini julu menilu la, ii ka woilu fulɛn, ka ban ka kulunba faanin ba lawuli ka a lalɔ sa a ri fɔɲɔ ta. Wo rɔ, ii ka kulunba lawa kɔje gbere fan fe.

⁴¹ Kɔni kulunba wara se jikɔrɔ kɔje ma. Kulunba ɲefɛla donda kɔje rɔ ɲa men ma, a ma se bɔla fewu. Ka kulunba lɔni to ten, jikuru bailu tee ye a kɔfɛla gbasila kojuuya ka a tɔjan.

⁴² Kελεkεdenilu miriya ye a la ko ii ka kan ka kasodenilu faa, sa ii kana ii namun ka ii bori ka wa.

⁴³ Kɔni kεleden kuntii tun tε a fε Pɔli ye faa. Wo le kosɔn, a ma sɔn kεledenilu ye kasodenilu faa. A ka a fɔ ko mɛnilu kusan ii namunna, ko woilu fɔlɔ ye ii be ji kan, ka ii namun ka wa gbelema.

⁴⁴ A ka a fɔ ko tɔilu ye jiri fεɛnilu ni kulunba jiri kunkundunilu mira, ka ii la woilu kan ka bɔ. Wo rɔ, ii bεε sera gbelema ka kisi. Foyi ma mɔɔ si sɔrɔn.

28

Pɔli ye Maliti jamana rɔ

¹ Nba, an kisira ka bɔ kɔɔji rɔ waati mɛn na, ye mɔɔilu ka a fɔ an ye ko gbingbi wo tɔɔ le ko Maliti.

² Ii kininkininda an ma kosεbε. Ii ka ta ba ladan ka an bεε kili, ka a masɔrɔn sancɔ tεrε ye nala ka nɛnɛ bɔ.

³ Pɔli ka lɔɔ mεsɛn siyaman nadɛn. A ka wo kε ta la tuma mɛn na, fɔnfɔnni do bɔra ta rɔ wuyε kosɔn. Wo ka i nara Pɔli bolo la ka a cin.

⁴ Ye mɔɔilu ka sa narani yen Pɔli bolo ma tuma mɛn na, ii ka a fɔ i jɔɔn ye ko: «Sika tε a rɔ, cεε jin ye mɔɔ faala jεrε le ri. Hali a kisini ka bɔ kɔɔji rɔ, an na batofen mɛn ye kojuu kεlailu sarala, wo ma sɔn a ye balo.»

⁵ Kɔni Pɔli ka a bolo firifiri ka sa lafili ta rɔ. Foyi ma kε Pɔli la.

⁶ Mɔɔ woilu lani tεrε a la ko Pɔli jiiditɔ le. Ni wo tε, ko a ri be ka sa kelen di. Kɔni ii mɛnda a makɔnɔla ka a yen ko foyi ma kε Pɔli la. Wo rɔ, ii miriya yelemanda. Ii ka a fɔ ko ii ye mɛnilu batola, ko woilu do le jin di.

⁷ Dinkira wo tun ma jan kooji tin wo maaɓa la seɗe la. Maaɓa wo tɔɔ ko Pubilusi. Wo ka an damira ka an bonya koseɓe. An ka tele sawa ke a wara.

⁸ Wo ka a tereɗ Pubilusi fa lani ye lafen dɔ fari kaliya ni kɔnɔɔ bori tere ye a la. Pɔli wara ka Alla matara a ye ka a bolo la a kan. A kendeɗyara wo rɔ.

⁹ Wo keni kɔ, jamana jankarɔto tɔilu bee nara. Wo bee kendeɗyara.

¹⁰ Maaɓilu ka an bonya koseɓe. An wa waati sera tuma men na, an mako tere ye fen fen na, ii nara wo bee di an ma.

Pɔli sera Rɔmu

¹¹ An wa lon, an donda kulunba kɔndɔ ka wa. An tun ka karo sawa ke Maliti. An donda kulunba men kɔndɔ, maaɓilu tere ye a fɔla wo ma ko Filanilu. Wo bɔni tere Alesandiri le, kɔnin a tun ka nene waati bee ke Maliti.

¹² An wara an lɔ so do la, men tɔɔ ko Sirakusi, ka tele sawa ke ye.

¹³ An bɔra ye ka wa se Rekiyo. An siira ye. Wo duusa gbɛ, an bɔra ye ka wa. Fɔɗɔ tɛɛra ka bɔ tele kankan bolokinin dɔ ka na ke an kan. Wo fanan duusa gbɛ, an sera Pɔtɔli.

¹⁴ An ka lemeniya maaɓ doilu sɔrɔn Pɔtɔli ye. Woilu ka an madiya ko an ye lɔɔkun kelen ke ii fe. Nba, an nara ja men ma Rɔmu, wo le wo ri.

¹⁵ Nba, an na ko fɔra Rɔmu lemeniya maaɓilu ye tuma men na, doilu wulira ka na an naben Apiyusi Lɔfe rɔ. Dogbereilu nara an naben yɔrɔ men tɔɔ ko Lɔndan Jiyabon Sawa. Pɔli ka woilu yen tuma men na, a ka baraka bila Alla ye. A seɓe donda.

¹⁶ An sera Rōmu tuma mēn na, Rōmu jēmōilu sōnda Pōli ye wa a sii a jere ma. Ii ka kelēden kelen lō a kōnōgbenna.

Pōli ka Rōmu Yahudiya ilu kawandi

¹⁷ Nba, tele sawa a naaninna, Pōli ka Yahudiya ilu la jēmōilu kili. Ii nara ii lāden tuma mēn na, a ka a fō ii ye ko: «N badenmailu, n ma kojuu si kē an na mōilu la. N ma an benbailu la landa si mafō. Hali wo, n mirara Jerusalemu ka don Rōmukailu bolo.

¹⁸ Woilu ka n fēsefese tuma mēn na, ii ma foyi yen n na ko rō mēn di kē n faa kun di. Wo rō, ii tere ye a fē ka n bila.

¹⁹ Kōni Yahudiya ilu ma sōn n ye bila. Wo rō, a fere tun tē fō n ye n na ko to Rōmu mansaba bolo. Kōni a ma kē ikomin n ye n na mōilu jalakila. Wo tē.

²⁰ Wo le rō, n ka ai kili ka kuma wo di ai ma, baa Isirayelikailu jii ye mēn kan, wo ra kē sababu ri n sidini jōlōkō jin na bi.»

²¹ Ii ka Pōli jabi: «Judekailu ma sebe si lana an ma i la ko rō. An badenma mēnilu ra bō ye, wo si ma na i kibaro lase an ma. Wo si ma kuma juu fō i ma.

²² Kōni an ye a fē ka i jere kan namēn ka i miriya lōn, baa an ka a lōn ko i ye sila mēn kan, mōilu ye sila wo tō juu fōla fan bēē.»

²³ Nba, ii ka lōn kelen fō, ii ri na lōn mēn. Wo lōn seni, ii siyaman nara Pōli wara. Pōli kumara ii ye, ka Alla la Mansaya ko jafō ii ye ka bō sōoma haan wura fē. A ka ko bēē kē, sa ii ri se Isa la ko lōnna kōjuma ka bēn Nabi Musa la sariya kitabu ma, a ni nabi tōilu la kitabu ilu ma.

²⁴ A ka mɛn fɔ, doilu lara wo la. Kɔni doilu ma sɔn wo ma.

²⁵ Ii ma bɛn kan kelen ma. Ii bɔtɔla, Pɔli ka kuma kelen fɔ ii yɛ ko: «Alla la Nii Sɛniman ka kuma mɛn fɔ ai benbailu yɛ Nabi Esayi bolo, wo ye tɔɲa jɛɛ jɛɛ le ri.

²⁶ A ka a fɔ ko:
 «I ye wa a fɔ siya ɲin yɛ ko:
 «Ai ri ai tolo malɔ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi famun.
 Ai ri ragbɛli kɛ kojuuya, kɔni ai tɛ foyi yen,»

²⁷ baa siya ɲin da ii ban famunyali ma.

Ii ra ii tolo gbɛdɛn ka ii ɲa masidi.

Ni wo tɛ, ii ɲa tun di yenni kɛ,

ii tolo tun di mɛnni kɛ,

ii hankili tun di famunyali sɔrɔn,

ii tun di ii kɔsɛ ka ɲa nde Alla ma.

Wo rɔ, n tun di ii kisi.»»

²⁸⁻²⁹ Pɔli ka do la kuma wo ka a fɔ ko: «Ai ye a lɔn ko Alla la kisi ko ra lɔ siya gbɛɛilu fanan ma. Woilu don di ii tolo malɔ a la!»*

³⁰ Nba, Pɔli ka san fila dafanin kɛ a la bon na Rɔmu, a ka bon mɛn sara kɔnin. Mɔɔ mɛnilu tɛɛ ye nala bɔla a fɛ, a tɛɛ ye woilu bɛɛ ramirala koɲuma.

³¹ A tun ye Alla la Mansaya ko lasela ii ma jusu-latɛɛ rɔ, ka ii karan ka Maari Isa ɲenematɔmɔnin la koilu yiraka ii la. Mɔɔ si ma a bali fanan.

* **28:28-29** A sɛbɛni yɔrɔ do ko: (Pɔli banni wo fɔla, Yahudiyailu bɔra ka wa. Ii tɛɛ ye i ɲɔɔn sɔsɔla kojuuya.)

Alla la Kitabu Seniman
Portions of the Holy Bible in the Sankaran Maninka
language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue
Sankaran Maninka de Guinée

copyright © 2022 Pioneer Bible Translators

Language: Sankaran Maninka

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 15 May 2025

bb49d365-c43a-57d0-a386-570745648030